

ПОЛИТИКИН

Немачка 5.80 DEM, Швајцарска 5.00 CHF, Аустрија
40.00 ATS, Шведска 28.00 SEK, Македонија 65.00 DEN,
Словенија 250 SIT, Русија 3.50 USD, Хрватска 12.00
HRK, БиХ 2.00 KM, Грчка 750 GRD, 2.00 ЦГ DEM

ISSN 0032-339-x

ЗАБАВНИК

16. 11. 2001. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LXIII • ЦЕНА 40 ДИНАРА • БРОЈ 2597

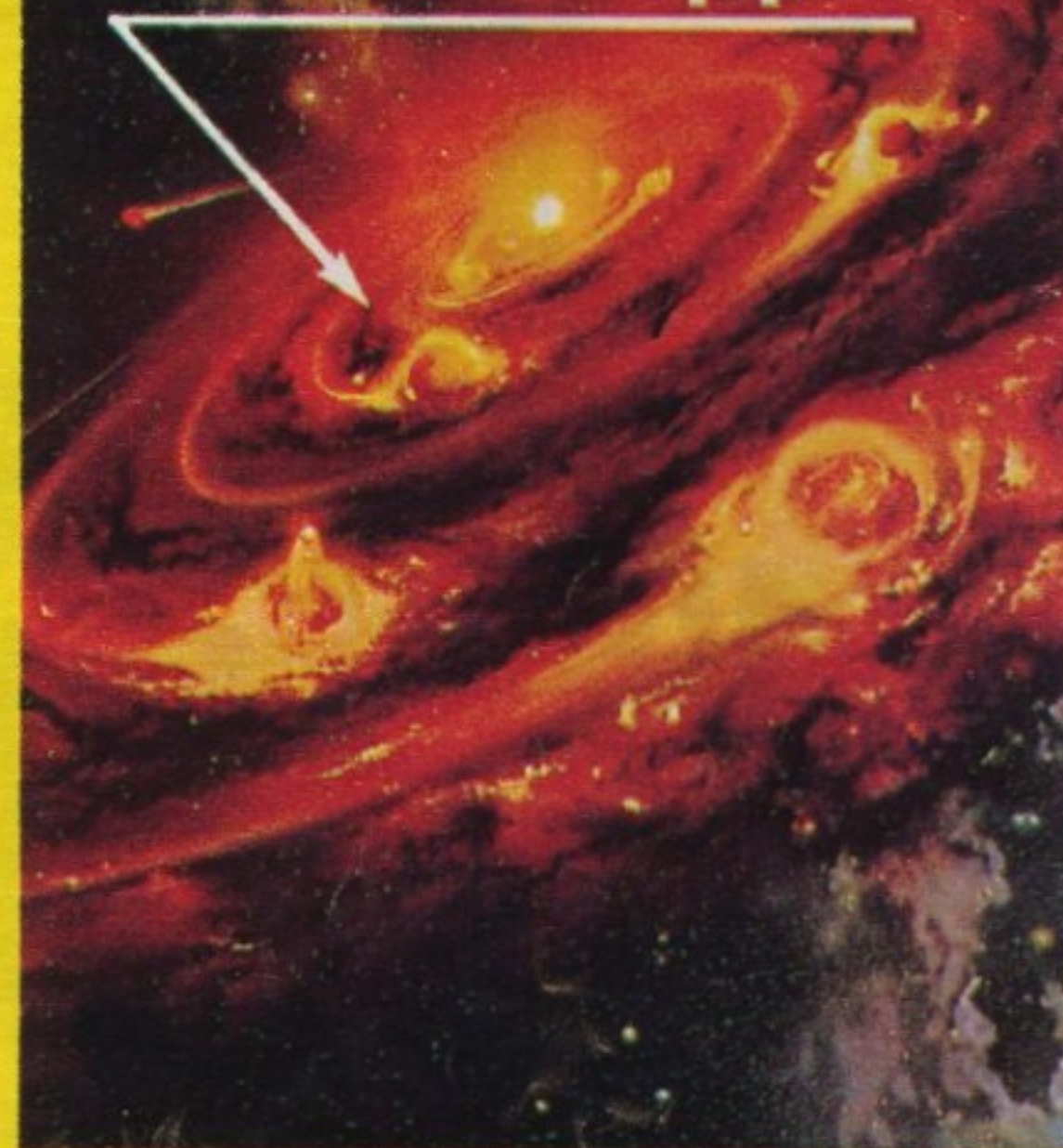

ЛЕВА
РУКА
ЗГОДА
ИЛИ
МУКА?

БРЗО, БРЗО...
ЈОШ НЕКОЛИКО ДАНА
ДО КРАЈА КОНКУРСА!

НА МАРСУ
НЕМА ВОДЕ!

ЦРВЕН ФЕСИЋ
МАРВЕНОГ
ТРГОВЦА

БРКАТИ
НЕ ЉУБЕ ЈАВНО!

Година

1957.

За све од 7 до 107

НЕЖЕЊЕ СУ ПЛАЌАЛЕ ПОРЕЗ

У ЕНГЛЕСКОЈ ОД 1695. ДО 1706. ГОДИНЕ. ПЛЕМИЊИМА ЈЕ БИЛО ОДРЕЂЕНО 20 ШИЛИНГА ГОДИШЊЕ, А ОБИЧНОМ СВЕТУ 1 ШИЛИНГ.

ГОЛ У РАГБИЈУ

КРАЈЕМ 18. ВЕКА МОГАО ЈЕ ДА ПОСТИГНЕ ТИМ САМО АКО БИ ИГРАЧ КОЈИ ДРЖИ ЛОПТУ БИО ПРЕВУЧЕН ПРЕКО ГОЛ-ЛИНИЈЕ.

АЛИГАТОРИ

ГОДИШЊЕ ПОРЈАСТУ ОКО 20 ЦЕНТИМЕТЈА.

ЈЕСТЕ ЛИ већ чули да...

●●● сваке три године број података у меморији једног рачунара повећава се за четири пута. Рачуна се да ће у блиској будућности њихов број износити 64 милиона ■

●●● први танкер на свету изграђен је 1885. године у Великој Британији. Могао је одједном да прими 2307 тона нафте, а покретала га је једна бродска елиса и помоћно једро ■

●●● приближно четвртина Холандије лежи испод нивоа мора ■

●●● чуварима светионика који се налазе на два острвца удаљена 68 и

153 километра далеко од Хобарта, главног града Тасманије, све донедавно пошту су доносили голубови писмоноше ■

●●● по тврђењу грчког филозофа Теофраста (4. и 3. век пре наше ере), звук флауте олакшава тегобе код две потпуно различите врсте болести: епилепсије и ишијаса ■

●●● Дејвид Лојд Џорџ, познати енглески политичар и председник владе од 1916. до 1922, никад није узео ни дана годишњег одмора. Своју неисцрпну снагу овако је објашњавао: „Кад решим једну тешкоћу и по-

●●● у велики музејски комплекс посвећен руском писцу Лаву Николајевичу Толстоју уврштена је и недавно обновљена железничка станица Јасна Пољана. Ту је сада све као у време када је чувени писац на њој дочекивао своје госте ■

светим се другој, осећам се као да сам се вратио са одмора” ■

●●● кад би се плућа одраслог човека сасвим раширила, покрила би простор величине тениског игралишта ■

●●● тело пчела које опрашују цветове орхидеја дугачко је од осам до тридесет милиметара и живих је боја: од јаркозелене, плаве, пурпурне, до златасте и црвене ■

●●● у Атланти, главном граду савезне америчке државе Џорџија, више од педесет улица носи име бресквиног дрвета ■

●●● педесет одсто особа које имају рачунар тврде да не воле што морају да користе миша ■

●●● Капитол Хил, зграда америчког Сената у Вашингтону, има 365 степеница, по једну за сваки дан у години ■

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ЛУЊЕВИЦЕ – преци и потомци

ЦРВЕН ФЕСИЋ МАРВЕНОГ ТРГОВЦА

Никола Милићевић рођен је 1767. године у селу Луњевица, Руднички округ. Са Милошем Обреновићем друговао је пре него што је овај постао српски кнез, и док је као пука сиротиња радио од јутра до вечери код полубрата Милана.

Уз Милана се Милош истакао у бојевима, а на молбу Николе Милићевића из села Луњевице добио је војводско звање од Карађорђа. Те 1805. године Милош Обреновић био је готово непознат у Србији, а Никола Милићевић уважени марвени трговац, богаташ, препознатљив по фесу с кићанком која се вијорила док је јахао коња.

– Иде црвени фесић! – испраћали би га погледом пријатељи.

Милош га је поштовао као брата и због будуће жене Љубице у коју се загледао, али није смео да је запроси.

– Никола, молим те к'о брата, дај дела приведи ми Љубицу да се венчамо, ти си богат, тебе ће послушати, ја сам сиромах, њени ће да ме одбију!

Шта се дереш к'о луд?!

Милош се допао богатом трговцу из села Луњевице, па му је и ту жељу испунио. Још једанпут он је задужио Милоша Обреновића. Од злогласног Скопљак-паше откупио је за велику своту новца Милошевог најмлађег брата Јеврема заточеног у Небојшиној кули.

четири

Давао је обилато. Више је давао него што је зарађивао. И све више сиромашно. Углед му је, међутим, растао. Када је Милош постао владар, Никола Луњевица могао је да се понаша у његовој кући као у својој. Једном је Луњевица бануо у

дици. Нажалост, жене су му умирале. Женио се три пута. Последња жена Ђурђија потицала је из познате породице Чарапић. Проводација за тај брак била је кнегиња Љубица. Ђурђија је Николи родила сина Панту – оца краљице Драге коју су официри убили у Мајском преврату 1903. године – и кћерку Лену, жену пу-

Никола Милићевић
био је одан кнезу
Милошу, чак се
и ђобратио
с њим. Нико није
могао да
наслути да
ће његова унука
бити узрок
јашења
династије
Обреновић

Никола Луњевица

Милош Обреновић и Никола Милићевић су се побратимили.

– Побро – рекао је једном Милош Милићевићу – што не скратиш то презиме, дугачко, брате, лепше је да се презиваш онако како ти се зове село – Луњевица!

– Јес, вала! – одговорио је Никола Милићевић.

Тако је једна од најугледнијих породица у Србији добила надимак, за многе налик презимену – Луњевица. Проћи ће године и презиме Милићевић пашће у заборав. Николини потомци презивали су се – Луњевица.

Док је трајао Други српски устанак Никола Луњевица помагао је и Милоша Обреновића и устанике.

Милошев конак у Крагујевцу по подне, баш док се кнез одмарао. Позвао је кнегињу Љубицу.

– Чујем, девере, чујем! Знам да си уморан, сад ћу да ти наместим постељу! – одазвала се она.

На то је кнез Милош, бунуван, промолио главу кроз прозор.

– Шта се дереш к'о луд?

– Гледај ти свога посла! – одговорио би Луњевица. – Тебе не вичем!

Да је тако неко други одбрусио кнезу, летела би му глава. А за побратима Луњевицу знало се да он у души носи само љубав и поштовање према Милошу Обреновићу.

Луњевица је био mudar човек, одмереног понашања и веома привржен поро-

ковника Стојана Павловића, а имао је деце и из претходних бракова.

Децу Николе Луњевице задесила је необична судбина: смрт их је косила још док су били мали. Углавном су умيرали од туберкулозе.

Никола Луњевица умро је 1842. године у седамдесет петој години, у чину пензионисаног мајора.

Власт му ударила у главу

Панта, Николин син из трећег брака, био је дубоко убеђен да се зла коб надвила над Луњевице и да он може да се отме туберкулози само ако побегне са очевог сеоског имања. За њим се у Београд отиснула и сестра Лена.

Панта Луњевица веома је држао до угледа породице Милићевић, па је сматрао готово обавезом да успе и да напредује. Почео је као војник, затим је постао полицајац, а 1869. године постављен је за среског начелника у Аранђеловцу. Био је висок, мршав, плавоок. Определио се за либерале Јована Ристића, нима ло омиљене у народу. Али, дружење са Блазнавцем и Јованом Ристићем се исплатило: лично краљ Милан поставио га је за окружног начелника у Шапцу, граду који је у то време важио за фину варош.

За разлику од оца, Панта је живео у друго, лепше време. Држао је добре коње, одевао се по последњој моди, али према политичким неистомишљеницима умео је да се понаша веома осветнички. Жена му је потицала из познате породице Матијевића из Гуче. До-

ком Војка, умрла у Женеви као супруга грчког амбасадора Ембирикоса, пошто је у првом браку остала удовица.

Поред Драге, удате Обреновић, српску историју, такође у Мајском преврату 1903. године, обележила су и два сина Панте Луњевице – Никола и Никодије.

Никола Луњевица, рођен 1876. године – кад и његов зет краљ Александар Обреновић – био је артиљеријски поручник, привржен војсци, дружељубив.

Београда живећи у кући у Ресавској улици док је од кућа и дућана у Шапцу добијао кирију. Безобзирно је прогонио напредне људе. Остао је упамћен и по томе што је 1878. године захтевао да се песник Ђура Јакшић судски гони зато што је у једном делу исмевао генерала Ранка Алимпића. Ђура је због генерала месецима окапавао по судовима јер је Панта тражио за њега чак смртну казну!

Не

Драга Луњевица-Обреновић

Насловна страна Париског „Малог јурнала“ о преврату у Београду

може се оспорити да је Панта Луњевица био вешт кад западне у политичке неприлике или када се открије нека његова злоупотреба. Тада је постајао и јак на перу.

Најзад, Панта Луњевица, отац српске краљице Драге Обреновић, умро је у душевној болници у четрдесет седмој години. То касније нико није смео ни да помене.

Деца Панте Луњевице углавном су била образована. Синови официри, Христина и Драга васпитаване су у Београду у заводу госпође Церман, Ана је говорила стране језике...

Почело је у Бијарицу

Драга Луњевица, будућа српска краљица, први пут се удала за рударског инжењера Светозара Машина који је био и директор државних рудника код Крупња. Имала је тада само седамнаест година. Није јој било до удаје за знатно старијег човека, али... учинила

је то на наваљивање родитеља. Светозар Машин је само две године после венчања умро од срчаног удара на службеном путу по Србији. Деце нису имали, а Драга се, оставши удовица, вратила у родитељску кућу.

Срећа јој се насмешила када је добила позив краљице Наталије која је живела у француском граду Бијарицу. Краљица је живела одвојено од краља, а за дворску даму била јој је потребна образована, озбиљна жена. Будућа српска краљица говорила је изванредно француски, а лепо понашање научила је у заводу госпође Церман. Шест година провела је Драга Машин у Бијарицу као дворска дама. Хроничари су забележили да је тамо боравила од 1891. до 1897. године. Ту се у њу заљубио Наталијин син Александар. Даље се зна: на очајање краљице Наталије и целокупне српске јавности, Александар и Драга венчали су се 1900. године.

Драга Луњевица, рођена 1866. године, била је старија од Александра Обреновића десет година. Када су их официри посекали у ноћи између 28. и 29. маја 1903. године, она је имала 37, а он 27 година.

Те ноћи стрељани су и браћа Луњевице – Никола и Никодије. Нису били ожењени, а живели су у истој кући, недалеко од двора, у Крунској улици где је данас белгијска амбасада. Кућа је била власништво њихове сестре Драге.

После преврата Драгина сестра Христина отишла је да живи у Цириху. Покушала је да мужа прогласи лудим како би се домогла његовог имања. Умрла је у Швајцарској, као и њена два сина. Сестра Ђина није се удавала. Није дуго живела после преврата. Сестру Ану смо поменули. Два пута се удавала. Умрла је 1974. године у старачком дому у Женеви.

Звуче непријатно, али истинито речи једног хроничара који је годинама прикупљао податке о Николи Луњевици и његовим потомцима:

„Чинио је добра за друге, а своје је оставио Богу да се о њима брине”

Миленко Тодоровић

бре душе и честита, трпела је од мужа разна понижења. Изродила је четири кћери и два сина. Најстарија кћерка Христина, удата Петровић, у породици је носила надимак Сеја. Друга кћер Драга, удата Машин, после мужеве смрти постаће српска краљица и обележити целу породицу Луњевица. Трећа кћер имала је надимак Ђина, који је узела за име, док је најмлађа Ана, са надим-

Од брата Никодија, коњичког потпоручника, био је старији пет година.

Панта Луњевица није познавао оца јер се родио само годину дана пре његове смрти, тачније 1841. године. Да је поживео, родоначелник породице Луњевица га за Никола вероватно би се одрекао сина. Никола је држао до образа, Панта је, међутим, сматрао да се углед може стећи и пречицом – влашћу и осветом! Извесно време био је управник града

ДА Л' ЈЕ ЗГОДА ИЛИ МУКА КАД ЈЕ ГЛАВНА ЛЕВА РУКА?

Замислите да „Алиса иза огледала” изиђе кроз огледало у стварни свет. Све би јој изгледало наопако: кваке би биле на погрешној страни врата, команде у аутомобилу супротно од места на коме треба да буду, отварачи конзерви на супротној страни и са окретањем у супротном смеру...

Наследно није, породично јесте

пак, неспретан. Код нас се леваком често назива трапава или неспособна особа.

Због чега су неки људи дешњаци, а неки леваци и даље је једна од тајни које наука још није одгонетнула. Зна се ипак да су од три леворуке особе готово две мушког пола као и да је леворукост често ако не наследна, а оно породична појава. Према једном испитивању, готово половина деце два леворука родитеља биће такође леворука.

Одговор није само у мозгу

У старој шкотско-ирској породици Кер (Кер потиче од келтске речи за леви) било је с колена на колена толико левака да је 1470. године породица све спиралне степенице у свом замку направила с „наопаким” завојем да би се њима лак-

Десет одсто људи на Земљиној кугли, или 25 милиона Американаца, свакога јутра када се пробуде очекује баш такав, преокренут свет. То су они који левом руком обављају све оно што остатак човечанства ради десном. Зову их леворуки или леваци мада су оба израза погрешна јер они, наравно, имају обе руке.

У друштвеној заједници у којој су десноруки у толикој већини све је кројено према њима. И не само то. У енглеском језику реч right (рајт) значи десни, десно, али, пре свега, прави, правилан, исправан, праведан. Реч left је леви, лево, а првобитно слаб, немоћан. У латинском језику sinister је леви, а значи и рђав, нао-

пак, чудовишан, грозан. У француском леви или gauche (гош) такође је и крив, нао-

ше пењали леворуки витезови с мачем на десној страни.

Леворукост, ипак, не може да се објасни наслеђем – најмање 84 одсто левака има родитеље дешњаке, а од 12 одсто једнојајчаних близанаца један ће бити леворук, други деснорук. И, можда, највећа загонетка није због чега су неки људи леворуки, већ зашто их је тако мало.

Јер, у свим другим врстама, од шимпанза до чинчила, приближно исти број јединки склон је десној или левој руци, односно шапи. Да би имали бољи увид у разлике између дешњака и левака, научници су поодавно завирили у њихове мозгове. И шта су у њима нашли?

Многа електрична кола у човековом централном нервном систему раде унакрсно, то јест, десна рука „прикопчана“ је на леву мождану хемисферу, а лева рука на десну. Тако је, на пример, код најмање 95 одсто дешњака центар за говор – језик у левој можданој хемисфери.

Трипут више покушаја самоубиства!

Али, код свега петнаестак одсто леворуких говор надзира десна, односно супротна страна мозга! Према Џерију Левију, биопсихологу Универзитета у Чикагу, код око 70 одсто леворуких центар за говор налази се, као код дешњака, у левој половини мозга. Преостаје још 15 одсто левака за чији су говор одговорне и лева и десна мождана хемисфера!

Широко узевши, сматра се да лева страна мозга

обрађује сликовне, логичке податке док десна тежи да управља осећањима и расположењем. То може бити узрок значајно већем ризику леворуких, „везаних“ за ту страну мозга, да постану жртве шизофреније, разних фобија и маничне депресије. Једна студија показује да је вероватноћа да ће покушати

самоубиство код левака три пута већа него код дешњака.

И још, мада леворуки чине свега десетак одсто човечанства, они чине и између 14 и 18 одсто особа лечених од алкохолизма. То тврди др Вејн Лондон с Медицинског факултета у Дармауту. Леваци су, такође, осетљивији на читав низ лекова.

И Микеланђело и Александар Велики

Питер Ирвин, научни истраживач у институту Сандоз у Ист Хановеру, држава Њујорк, открио је да ће, након узимања лекова као што су аспирина, антидепресиви и антихистаминици у мозговима леворуких доћи до већих промена у електричним активностима него код дешњака.

И, као да све ово није довољно, леворуки су двоструко више од деснору-

ких склони аутоимуним болестима као што су, рецимо, дијабетес, колитис, реуматоидни артритис и миастенија гравис.

Па како онда, када се све заверило против њих, леворуки уопште успевају да опстану у овом непријатељском свету дешњака? А успевају, често веома успешно, што показује да бити левак има својих предности.

Камила Бенбоу, професор психијатрије Државног универзитета Ајове, пратила је онај један одсто студената који су били међу сто најбољих на испиту из математике. И открила је да је 20 одсто тих математичких генијалаца леворуко, што је двоструко више него што их има у светској популацији.

Менса, чувено удружење особа с највишим коефицијентом интелигенције, процењује да су 20

ПРОНАЂИТЕ СЕ!

Можда нисте баш онолико десноруки или леворуки колико мислите. Највероватније је да смо сви негде између. Ових пет вежбица помоћи ће вам да откријете где се налазите што се руку тиче.

1. Нацртајте из профила пса или коња.

2. Нацртајте круг десном руком и обележите стрелицом смер у коме сте га нацртали. Урадите исто то левом руком и такође обележите смер у коме сте круг нацртали.

3. Погледајте начас нос на слици 1, затим нос на слици 2. Које од та два лица изгледа срећније?

4. Исеците рулу величине металног динара у средини листа хартије и држите га обема испруженим рукама. Уочите неки предмет кроз ту рупу и гледајте га док хартију повлачите назад према себи све док вам не додирне нос. Које око је на рупи, лево или десно?

5. Затворите очи. Замислите да сте закључани у соби и да седите на столицу руку везаних иза леђа.

Испред вас је телефон, ваш једини спас, који морате да привучете ногом. Којом сте га ногом привукли?

ОБЈАШЊЕЊА

1. Десноруки готово без изузетка цртају леви профил (слика 1), а леворуки десни (слика 2).

2. Десноруки ће у већини случајева нацртати оба круга у смеру супротном кретању казаљке на сату. Ако је један од кругова нацртате у смеру кретања казаљке на сату, највероватније тежите леворукости. Ако оба нацртате у том смеру, свакако сте леворуки.

3. Две слике су, наравно, слике у огледалу. Око 80 одсто дешњака бира као срећније лице на слици 2. То значи да, ако сте усредсређени на нос, на смешену страну лица запажате левим видним пољем које је повезано с десном хемисфером вашег мозга. Током једног испитивања око 50 одсто леворуких као срећније је означило лице на слици 1.

4. Ако је предмет који посматрате у линији ва-

шег десног ока, припадате популацији од 80 одсто која је десноока. Десно око примећује предмете за тренутак брже од левог. Уколико вам је лево око на рупи, припадате особама које теже леворукости.

5. Већина људи је деснонога исто као што је десноока и деснорука. Ако сте десноруки, а у мислима сте левом ногом приближили телефон, онда сте или амбидекстер, то јест подједнако добро се служите и десном и левом руком, или сте леворуки кога су у детињству натерали да се служи десном руком ■

Слика 1

Слика 2

Слика 1

Слика 2

одсто њених чланова леворуки. Да ли са успехом леворуких на многим пољима има везе њихова способност да здруже „логичку“ леву страну мозга и „интуитивнију“ или „уметничкију“ десну страну? Многи научници сматрају да је баш тако.

Међу славним „левичарима“ налазе се, из света шоу-бизниса, чувени комичар Харпо Маркс као и најплаћенији амерички телевизијски водитељ Опра Винфри. На бојном пољу у том друштву су Александар Велики, Јулије Цезар, Карло Велики, Јованка Орлеанка и Наполеон Бонапарта (и његова супруга Жозефина).

Ту је и славни вајар и сликар Микеланђело Буонароти који је свом чувеном Давиду (налази се у Фиренци) за борбу против Голијата ставио праћку у леву руку! Леонардо да Винчи такође је био леворук. Леваци се истичу и међу најбољим спортистима, нарочито у бејзболу, тенису и кошарци.

Обе подједнако десне

Многи погрешно мисле да су људи или искључиво десноруки или искључиво леворуки и то је велика заблуда. Велика је вероватноћа, које углавном нисмо свесни, да можемо готово подједнако добро да се служимо обема рукама. Они од нас који равноправно спретно користе и десну и леву руку зову се амбидекстери од латинске речи *ambidexter* и значи дешњак у обе руке, двоструки дешњак.

Сигурно је да уз мало вежбе свако може да пише и оном руком која му није „главна“. Да бисте то открили, нађите велико парче хартије, окрените га постранце и узмите оловке и у једну и у другу руку. Почните од средине, рука крај руке, и десном лагано пишете своје име и, **истовремено**, левом руком чините то исто, али

у супротном смеру, наопако.

После неколико покушаја ставите и десни, нормалан потпис, и леви, увежбани, пред огледало и изненадићете се колико личе. Јасно је да ће код неких бити сличнији што ће значити да су „амбидекстрији“.

Годинама су особе којима је лева рука главна биле жртве дискриминације. Онда су се побуниле. Године 1980. када је полицајац Френклин Вуди Винборн из

Микеланђелов „Давид“, по мишљењу многих најлепша скулптура у историји уметности, исклесан је левом руком

Риверсајда у држави Монтани отпуштен, леворуки активисти прiskoчили су му у помоћ.

У бој за правду!

Винборнов једини грех био је што је одбио да футролу с пиштољем носи на десној страни јер му је, као леворуком, лева страна била ближе „оперативној“ руци. Овај спор решен је поравнањем ван суда.

У граду Сијетлу је поштанском службенику, леваку, Роберту Б. Грину наређено да следи уобичајену проце-

дуру – да пошту држи у левој руци и разврстава је десном. Када су се побунила његова сабраћа леворуки, дозвољено му је да у десној држи пошту и распоређује је левом руком.

Удружење Међународни леворуки (*Lefthanders International*) из Топеке у држави Канзас било је на челу оба ова случаја. Оснивач Удружења Дин Кемпбел каже: „Зашто бисмо ми леворуки морали да следимо сва правила која нас чине хендикепираним?“ Његово удружење издало је „Закон леворуких“ у коме се, између осталог, тражи да се леворукима гарантује право коришћења леве руке приликом руковања, салутирања и полагања заклетве ■

Бојана Дожић

ПОДНИМНИК
ЗАБАВНИК

16.11.2001

Владавина Саула, првог краља Израела, протекла је у ратовима против Филистеја и пустињских племена. Саула је,

дио га право међу очи. Див је пао, а храбри борац је искористио тај тренутак и одсекао му главу. Према договору, Давид се оженио Сауловом кћерком Михалом.

После Саулове погибије Давид је постао краљ народа израелског. Био је најпре први човек племена Јуда и усталичио се у граду Хеброну. Остала племена су сматрала, наиме, да је прави краљ Израела Саулов син Ишбошет. После неколико година, то-

мону, кога му је родила Бат-Шева.

Краљ Давид је владао између 1030. и 1010. године пре нове ере. Најновија истраживања показују да није био тако храбар као што су забележиле старозаветне књиге. Пре свега, није био нарочит борац. Зидине и дворци описани у Библији, као својеврсна сценографија великих битака, подигнути су, према археолошким истраживањима Израела Финкелштајна и Нила Ашера Зилбермана, бар сто-

ДАВИД, ЛУКАВИ ХАРФИСТА

*Легендарни краљ Израела није био баш
толико храбар као што то говоре
старозаветне књиге*

под теретом сталних ратничких брига, обузело тешко нерасположење. Саветници су мислили да ће најлакше успети да га разведре уколико нађу музичара који би својим свирањем краљеву пажњу одвратио од несреће. Једнога дана краљу су довели лепог и паметног пастира Давида из Витлејема. Познат као добар свирач на харфи, Давид је успео да развесели краља и постао његов миљеник. Али, убрзо се сазнало да није само добар музичар већ и одважан борац.

За време рата са Филистејима, један од њих, Голијат, див-борац, изазвао је Израелце. Позвао је најхрабријег да изађе на пољану и да се опроба у јунаштву. Уколико га победи, Филистеји ће постати израелски робови. Видевши да је у невољи, краљ Саул је обећао своју кћер за жену онеме ко савлада Голијата. Наоружан само праћком, самоуверени Давид је пришао диву и пого-

ком којих је трајао племенски рат у Израелу, Давид је крунисан за краља и на брежуљцима Јудеје основао престоницу – Јерусалим. Потом је у Јерусалим, Свети град, односно Давидов град, пренео и Заветни ковчег који је чуван у једном удаљеном селу.

Краљ је, поред своје, имао још много жена.

Ипак, у зрелим годинама се заљубио као никада до тада, и то у Бат-Шеву, жену свог официра. Не могавши да живи без ње, отео ју је што се нимало није допало проку Натану који је предвидео велику несрећу читаве Давидове породице. Тако је и било. Свађе, размирице, сукоби... Чак је и Давидов рођени син Авесалом погинуо борећи се против очеве војске. Стар и несрећан, Давид је одлучио да своје краљевство остави најомиљенијем сину Соло-

Давид на платну из 15. века

тину година после Давидове смрти. Према америчком историчару Баруху Халперну, Давид је био обичан предводник свог племена – хајдук, разбојник, а можда и варалица.

Зашто онда Стари завет говори о Давиду као о великом јунаку? Зато што су списи настали управо у време Давидове владавине, како тврде ови научници, а написали су их, закључују, његови свештеници. Чинили су све како би се додворили свом владару, не марећи за истину ■

М. О.

БРКАТИ НЕ ЉУБЕ

Претпоставимо да добијете на поклон прелепу, али истовремено и огромну вилу у Калифорнији. Ко не би пожеleo пространи, раскошни летњиковац? Али, уколико се налази у Прундејлу, могли бисте да имате невоља. Ниједна кућа у овом градићу, ма колико велика била, не може да има две каде за купање. Једна – и готово, без обзира на број сталних станара или гостију! Тако каже закон. А уколико живите у граду Сан Хосеу, не бисте смели да држите више од два пса, односно мачке. Само два кућна љубимца. Али, то није најстрашније: у случају да је природа била велика циција кад је делила лепоту, за шта ви заиста нисте криви, у Сан Франциску могло би вам се догодити да платите новчану казну због узнемиравања јавности.

Пређимо на

Многи законски
прописи изгле-
дају крајње
необично, а

ЈАВНО!

пресуде чак смешно, међутим, управо такви
случајеви најчешће и најдуже се памте

Ко би се у Вирџинији усудио
да голица жену на улици?

У затвор зато што има бркове
и зато што је на јавном месту
пољубио женску особу

Флориду: уколико се некој јадној, премореној жени после напорног рада деси да заспи у фризерском салону док је топао ваздух под хаубом омамљује и суши јој косу, такође ће имати посла са судом и плаћањем казне. Слично ће проћи даме у Алабами, у градићу Мобил, ако им падне на памет да се „попну“ на високе и танке потпетице!

Оштећени супруг – оптужени свештеник

У Сједињеним Америчким Државама дешава се понекад да судови донесу заиста необичне пресуде. А онога тренутка када суд донесе одређену пресуду, она је закон који се мора поштовати. Угледни амерички правник Томас Харисон, уредник часописа „Лојерс викли“ тврди да је то зато што је законодавни систем под снажним утицајем локалне политике. Општинске судије бирају сами грађани, па су тако и њихове пресуде у

извесним случајевима одраз потреба одређене групе или малог места. Тачније речено, поједине пресуде делују потпуно бесмислено! На пример: „право“ паунова да у граду Аркадији, у Калифорнији, шетају где год пожелу, па чак и аутопутем. Даље: казну од 500 долара платиће изгредник који буде малтретирао или хватао лептире у Пасифик Гроуву. Јер, у поменутим градовима живе готово ишчезле врсте паунова, односно лептира, тако да се локална управа и на овај начин брине да они опстану. Државни сенат може, додуше, да поништи локалну, градску пресуду, или закон, будући да у САД пресуде на извршан начин пишу законе. У недостатку сасвим одређеног закона, судија може да пресуди према ранијој одлуци свог колеге. То је такозвани common law. Уколико се иста ситуација више пута понови, тада постаје majority rule, односно – пропис.

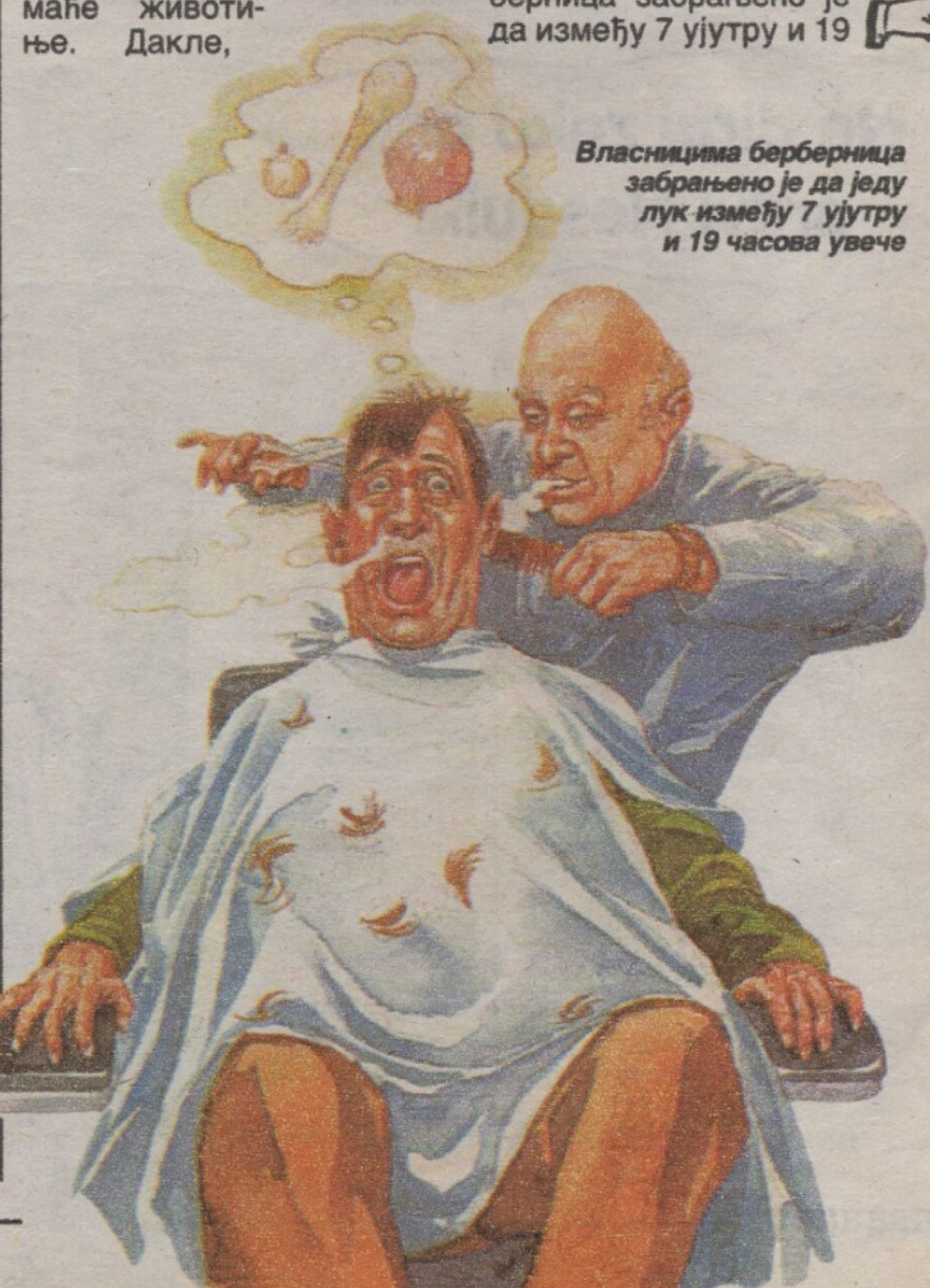
Било како било, управо ти необични судски случајеви памте се дуже од осталих. Рецимо онај када је један човек у држави Вашингтон оптужио протестантског свештеника да је за време службе у лошем светлу помињао вођење љубави. Његова супруга је пасторово непрестано помињање греха и телесне љубави схватила врло озбиљно и буквално. Муж, пак, није био лењ, па је пресавио табак и оптужио свештеника за ометање брака. И добио парницу. Свештеник је оптужен

Десет долара казне за онога
ко покуша да у Викторији
(Аустралија) сам промени
сијалицу

дозвољено је клање прасида, али то треба учинити нежно, не хватајући животињу за врат или уши, камоли за реп. Како то учинити, није објашњено, али уколико се животиња преплаши, власник може да плати казну од 500 до 3000 немачких марака.

Градска управа Ватерлоа у Небраски (САД) изгледа је врло осетљива на мирисе. Власницима берберница забрањено је да између 7 ујутру и 19

Власницима берберница
забрањено је да једу
лук између 7 ујутру
и 19 часова увече

Дозвољено је клати свиње, али – нежно!

Ако одлучите да урадите то сами, а неко вас види и пријави, платићете казну од 10 долара.

У Колораду постоје прописи који умногоме отежавају живот међу суседима. У Денверу, главном граду ове америчке државе, комшијама кућни апарати могу да се позајме искључиво – у тајности.

Многи закони и прописи у САД уређују везе између мушкараца и жена, а посебно када је реч о љубави. Понекад и до детаља. Не зна се тачно када је донет, али у Ајови је постојао закон који је бранио бркатим мушкарцима да у јавности љубе жене.

Али, и ту наилазимо на дискриминацију између полова. Јер, бркате жене у јавности су очигледно могле до миле воље да љубе брижљиво обријане мушкарце, и то безбрижно, не страхујући од било какве казне!■

М. Опњановић

стите улицу, већ и да носите натпис: „Ја сам онај што прља улице“.

Без голицања!

У Аустралији очигледно није популарно бити „сам свој мајстор“. Када дође време да замените сијалицу, у држави Вирџинија потребно је да за тај послић позовете електричара.

У Колораду је суседима забрањено да једни другима позајмљују кућне апарате

часова једу лук. Исто правило, међутим, не важи за фризерке!

У Вирџинији (САД) ка-

жњиво је додиривати непознате жене, па тако и засмејавати, уколико то подразумева голицање. Уколико вас у Сингапуру буду ухватили три пута да бацате отпатке по улици, мораћете не само да очи-

Ne diraj zeku dok pravi Nesquik!

ПИЈЕМ РЕП ОД ПЕВЦА

Овако каже прича. Бетси Фланеган одлучила је да сама украси бар који је држала у месту Елмсфорд у америчкој држави Њујорк. Пошто није имала баш много новца, сетила се да би било добро да просторију окити перима певача. За оне који можда не знају енглески – sock је певач, а tail је реп. Једног дана гост је наводно наручио пиће, „једно од тих певчевих пера“. Бетси му је смућкала напитака и у чашу ставила перо. Тако је, кажу, настала реч – коктел ■

ЛЕПОТИЦА И ЗВЕР

На њујоршком Бродвеју за представу „Лепотица и звер“ и данас се често тражи карта више. Брижљиви статистичари позабавили су се неуметничком страном овог комада. Током сваког извођења глумци употребе 140 перика, само њих троје појављују се на позорници без

вештачке косе. Три перике направљене су од длаке јака. Поред перика, ту су вештачке браде, бркови, зулуфи – укупно 248. Раскошна коса лепотице, дугачка 75 центиметара, увезена је из Индије. За костим који носи звер употребљено је десет килограма праве људске косе коју је за одело ушивало више људи пуних четири стотине сати. Уколико се нешто на костиму откачи у току представе, иза завесе стоји спремна екипа са двадесет килограма чиода, за сваку сигурност ■

НЕ ПОМАЖЕ НИ УНИФОРМА

Радарска контрола саобраћајне полиције у Копенхагену ухватила је Пребена Смедгарда док је возио 30 километара више од дозвољене брзине. Кажњен је, а износ који мора да плати је 400 DEM.

Све ово не би било необично да Пребен Смедгард није полицајац, а прекршај је направио на службеној дужности кад је покушавао да пре-

текне и заустави возило чији му је возач био веома сумњив. „Није било неопходно да полицајац Пребен Смедгард вози толико брзо и тако угрожава саобраћај кад је могао да јави неком од колега да заустави сумњиво возило и провери документа возача“ – закључак је суда који је ревносном полицајцу изрекао казну ■

Илустровао Зоран Петковић Петко

ЧУДНА ЗЕМЉА ОЗ

Френк Баум забављао је и успављивао своју децу и њихове другове причама које је сам измишљао. Те његове маштарије толико су све почеле да увесељавају да је Баум одлучио да их објави. Мучио се којим именом да назове чаробну земљу у коју је сместио своје ликове. Седећи за машином у канцеларији и размишљајући, погледао је регистар – књигу докумената – на чијим су корицама стајала слова „о“ и „з“. И – рођена је земља Оз за коју и данас знају готово сва деца света ■

Вести из свемирског комшилука

НА НА МАРСУ

Урану зору 7. априла ракета „Mars Odyssey 2001” узлетела је са Флориде. У разговорима са новинарима, који су вођени после полетања ракете, Наса је још једанпут истакла да је кренула у потрагу за водом на Црвеној планети. Ако на Марсу има воде, можда има и живих бића, речено је. Штавише, та вода могла би у будућности да опскрбљује „насељене базе на Марсу” које би се налазиле недалеко од извора о којима се претпоставља.

У Наси су сматрали да ће крајем октобра, када пређе 500 милиона километара, ова сонда наћи доказе да је на Марсу било воде и да она можда и данас тамо тече.

Наса не пружа прилику

Подсетимо се: амерички палеонтолози Мајкл Малин и Кенет Еџет учили су на фотографијама добијеним са сонде „Mars Global Surveyor”, на десетине шупљина којима

су биле прекривене бочне стране кратера и литица. Претпостављали су да је та удубљења направила вода која је туда протичала хиљадама година.

Међутим, само неколико дана пре полетања ракете „Mars Odyssey 2001”, у једном часопису појавио се врло узнемирујући текст. Написала су га тројица Американаца: Доналд Маселвајт, Тимоти Свиндл и Џонатан Лунин. Они су обарали претпоставку о постојању воде на Марсу. Ови научници са Универзитета у Аризони сматрали су да те удубине није направила вода него угљен-диоксид. Кад је текст објављен, многи научници су покушали да размотре ову могућност. Међутим, Наса им није пружила прилику.

У ствари, студенти завршне године физике износили су доказе да у постојећим климатским условима вода не може да протиче кроз Црвену планету. Средишњи атмосферски притисак на њеној површини је око 6 hPa, а на Земљи је 1013 hPa и управо је због њега постојање теч-

Удубљења на површини Црвене планете није направила вода.

Образложења тројице америчких научника обарају мит о постојању воде – и живота – на њој

ног агрегатног стања воде немогуће. Када бисмо комад леда спустили на Марс, он би из чврстог стања одмах прешао у гасовито.

Маселвајт, Свиндл и Лунин открили су и да се све шупљине уочене на Марсу налазе у пределима у којима је температура изразито ниска – на јужној полулопти, најчешће на бочним странама кратера до којих Сунчеви зраци никад не допиру, а температуре се крећу од -60°C до -100°C . Чак и када би била слана, та вода би морала да садржи огромну количину средства против смрзавања.

Постојање угљен-диоксида је, као што ћемо видети, најразумнија претпоставка. Она, међутим, ником не одговара. Већ неколико година Наса сав свој буџет прикупља на основу трагања за водом и животом на Марсу... Сваке године, нешто пре почетка лета, када амерички Конгрес распоређује буџет, Наса вади из рукава невероватно откриће.

У јуну 1996. године Бил Клинтон је објавио да су у једном метеориту који је са Марса пао на Антарктик нађени фосили бактерија. Ти „фосили” одмах су у научним круговима доведени у пита-

НЕМА ВОДЕ!

ње. Касније, у јуну 2000. године, обелодањено је постојање воде на Марсу.

Није сигурно да постоји

Маселвајт, Свиндл и Лунин у свом чланку доказују да су удубљења нађена у најстаријим, најхладнијим и најсувљим деловима Марса. Стручњаци кажу да су то предели у којима је присуство воде најмање вероватно! Пјер Тома, планетолог из Лиона, истиче да је немогуће да текућа вода постоји у овим областима јер је температура изразито ниска. Не може се чак претпоставити ни да постоји хидротермално загревање јер се та удубљења налазе на целој јужној полулопти где нема вулкана који још раде.

Најзад, ови истраживачи подсећају да се атмосфера Марса више од 95 одсто састоји од угљен-диоксида. Во-

дене паре има тек 0,01 одсто. На неколико десетина метара дубине и на температури од -60 Целзијусових степени, угљен-диоксид се налази у течном стању. Међутим, шупљине су нађене на стотинак метара испод врхова вулкана и литица. Кад угљен-диоксид избије на површину, он прелази у чврсто стање и претвара се у угљенични снег.

Остаје нам да објаснимо зашто су ове шупљине релативно новијег датума. Ова три Американца размишљала су и о томе. Маселвајт до детаља објашњава како су оне настале. – Површина Марса је порозна и угљен-диоксид се налази дубоко. Зими, када су доњи слојеви веома хладни, гас прелази у чврсто стање. Он се претвара у угљенични лед који попуњава све шупљине у

стенама. Када дође пролеће, температура расте и угљен-диоксид тежи да се врати у гасовито стање. Али, у доњим слојевима понегде је гас прешао у течно стање под притиском леда. Течни угљен-диоксид заузима више простора него лед и, мало-помало, под све вишим притиском, количина угљен-диоксида расте све док не исиури низ нагибе. – Према мишљењу тројице америчких научника, овај процес одвија се и данас тако да ћемо наредних година моћи да откријемо нова удубљења...

Кратко је текла

Није немогуће да је пре две до четири милијарде година по површини Марса текла вода. Тада је атмосфера била довољно густа и влажна тако да је вода могла да постоји у теч-

ном и гасовитом стању, као и на Земљи. Текла је с времена на време и врло кратко кроз корита пустињских река.

Вода постоји и данас у чврстом стању на Северном полу. Има је на око милион квадратних километара на температури од -120 Целзијусових степени. Постоји и у доњим слојевима Марса, заувек залеђена. Међутим, планетолози већ двадесет пет година знају да се тај лед налази на врло великим дубинама и да је узалудно тражити га на површини.

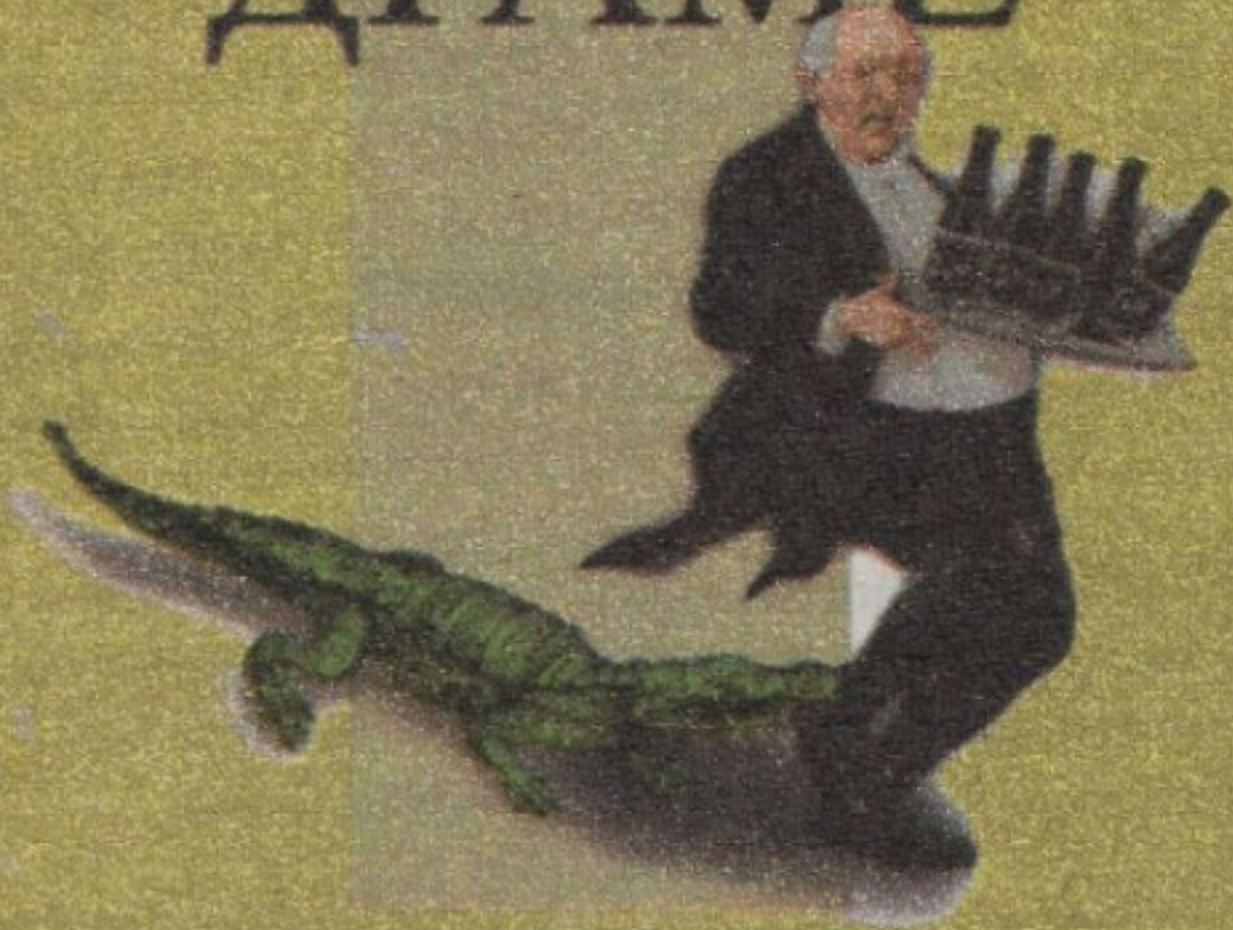
* * *

Године 2004. са Земље ће кренути три нове сонде на Марс. Оне ће трагати за ледом, водом и фосилима бактерија на површини Марса. Биолози и геолози који учествују у овом истраживању не занемарују чињеницу да данас на Марсу нема живота, али ипак се надају да ће на Црвеној планети наћи трагове живота који је некад постојао ■

Ј. Давичо

Кроз долину Ares Vallis пре више од три милијарде година протицала је вода. То, међутим, није била река. Бујице воде биле су снажне и кратке о чему сведочи и овај пејзаж. Нема ни најмањег облутка, само стене које је са собом донела вода.

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

ДОДИРНИ

Када је Ерик Вајхенмајер стигао, вођа експедиције Пасквале Скатуро почео је да брине. Пред њима је био успон на Маунт Еверест, а Ерик се једва дотетурео до логора 1 крварећи, зелен у лицу. „Изгледао је као да је прошао кроз руке Џорџа Формана”, причао је члан експедиције Мајкл О’Донел.

Ерику се, у ствари, догодила незгода. Закорачио је право у пукотину на глечеру, његов партнер се нагло испружио да му помогне и својим штапом повредио га по бради и носу који је одмах почео да крвари.

Ерик је сада, пред сам успон, лежао у свом шатору и одмарао се. Остали чланови експедиције седели су ћутке, веома забринуте. Ерик их је успоравао. Требало му је шеснаест уместо предвиђених седам сати да из базе преко глечера Кумбу стигне до логора 1 на висини од око 6000 метара.

„Можда ово није била најбоља идеја”, размишљао је Скатуро. „Шта ако нам пропадне две године припрема и документарни филм само зато што је овај слепи момак једва стигао и доведе?”

Овај слепи момак? Тридесеттворогодишњи Ерик Вајхенмајер није био тек један од многих успешних, младих људи који се из Ђефа пентра по планинама. Био је слеп од тринаесте године, последица ретке, наследне болести мрежњаче, а алпинизмом је почео да се бави после двадесете. Његова књига „Додирни кров света” описује његов успон на три од седам највиших планинских врхова на сваком од континената.

Врх који убија

Априла 2001. године, док су припреме биле већ при крају, Ерик је први пут почео да се пита није ли његова одлука да освоји Маунт Еверест и буде прва слепа особа која је савладала највиши врх света велика грешка, чин гордости због кога ће бити сурово кажњен.

Одувек је знао да Еверест убија неспремне и оне који немају среће. Већина алпиниста који покушају да га освоје уопште и не стигне до врха. Многи од њих – најмање 165 од 1922. године – не враћају се живи кући, а неким ни тела никада не нађу.

Што се Ерика тиче, он би лако могао

да падне у процеп стена или глечера или да страда под лавином. На већој висини претила му је и опасност од можданог едема услед недостатка кисеоника или да, из истог разлога, залута и заувек заспи на леду и снегу.

Можда неко ко је слеп не треба да се трпа у подухвате тешке и за људе са одличним видом. Можда он не би смео да лута по леду и штапом за пењање напишава и мери ширину пукотина у глечеру дубоких и сто метара, а затим скаче бацајући се изнад и преко непознатог и невидљивог.

Слепи људи углавном се ослањају на уобичајене шаблоне: степеници су обично свуда сличне висине, ивичњаци на улици такође, блокови зграда су мање-више исте дужине. Али, глечери у Хималајима, или ма где другде, немају никакву познату „шему” и ђаволски су тешка препрека за онога ко је слеп.

„Чак ни ја” синдром

Код куће су му често прилазили непознати, средовечни људи који су читали његову књигу и говорили: „Чак ни ја не бих могао то да урадим!” Ерик је то називао „Чак ни ја” синдромом, када људи мисле да вид надокнађује сва остала чула и способности.

Он није био ни нестрпљив ни груб, али му је често долазило да им одговори: „А ви добро видите, али сте дебели, троми и уз то и пушите! Кој ђавола бисте се уопште пењали на планине? Зар само зато што имате добар вид?”

Али, и Ерикове способности нашле су се на болној проби на овој планини. Типичан успон на Маунт Еверест захтева од сваког алпинисте бар десет прелаза између базе и логора 1 и то због аклиматизације организма и због преноса великих количина опреме за логор 4 и успон.

Остали чланови експедиције предлагали су му да остане у логору 1 и слуша музику док они и шерпаси преносе његову опрему. „Не долази у обзир!”, рекао им је. „Нећу дозволити да ме ви носите на врх и гурате с њега као да сам лопта. Сам ћу!”

Прихватање, не борба

Ерик Вајхенмајер живео је са још два брата и родитељима најпре у Хонгконгу, затим у Вестину, америчка држава Конектикат. Откако је проговорио, знао је да ће у раном пубертету остати без вида.

А када га је изгубио, прво је одбио да се служи штапом и да научи Брајову азбуку за слепо тврдећи да може без свега тога. Плашио се, у ствари, да му се друга деца не подсмевају. Тек после неколико неугодних падова признао је

Можда неко ко је слеп не треба да се трпа у подухвате тешке и за људе са одличним видом. Можда он не би смео да лута по леду и штапом за пењање напишава и мери ширину пукотина у глечеру дубоких и сто метара, а затим скаче бацајући се преко непознатог и невидљивог

самом себи да су му неопходна помагала.

Његова одбрана од онога што га је снашло постало је прихватање – не борба против инвалидности, већ учење да с тим живи и да спозна шта без вида може да постигне. Не да се прави као да се ништа није догодило, већ да нађе начине који ће му помоћи да и без вида буде успешан.

Он је био даровит спортиста, али се помирио с чињеницом да никада више неће моћи да игра кошарку или фудбал. Тада је упознао рвање, спорт где интуиција и додир вреде више од вида. Чак се у вишим разредима гимназије квалификовао за Јуниорско национално првенство у рвању слободним стилем у држави Ајови.

Овај успех дао му је подстицај да се поново уклати у друштво својих вршњака. Он и његови другови разрадили су план, тајно руковање, да би Ерик знао да ли је девојка која с њима разговара или перед њих пролази привлачна.

Венчање на Килиманџару

Када му је било око петнаест година, отац га је повео у природу. Крчећи себи

НЕБО!

Ерик Вајхенмајер који је савладао пет од седам највиших врхова на сваком од континената

ћи с базеном и вртом. Мој сан је да живим занимљивим, необичним животом!"

Убрзо пошто је то изјавила, пењала се на зараван високу 3600 метара на планини Килиманџаро у Африци. Тамо су се она и Ерик венчали.

И, упркос томе што је био одличан алпиниста који се, осим на Килиманџаро, попео и на Денали на Аљасци и на Аконкагуу у Аргентини, Ерик је сматрао да је Маунт Еверест за њега сувише крупан залагај.

Онда је јануара 1999. године сасвим случајно на сајму спортске опреме у Солт Лејк Ситију, држава Јута, налетео на Пасквалеа Скатура. Скатуро је био геофизичар који је већ једном освојио Маунт Еверест.

"Момче, да ли си икада био на Евересту?", питао је Ерика. "Нисам", одговорио је овај. "А, да ли би?", наставио је Скатуро и то је била прва мисао о пењању на највиши врх света.

Где су ми границе?

Скатуро и Ерик брзо су се спријатељили и у року од неколико месеци скупили су екипу за експедицију на Маунт Еверест. Ерик се није плашио физичке опасности, али се веома бојао шта ће други рећи ако пође и не успе да се попне на сам врх. Није желео да брука своју слепу сабраћу. Национална федерација слепих финансирала је и експедицију и филм о њој.

"Ипак сам знао да је боље да пођем макар и не успео него да одустанем. Било ми је потребно да сазнам где су ми границе!", говорио је.

Испало је да се успон на Маунт Еверест са Ериком не разликује од пењања с било ким ко одлично види, а при том је и добар алпиниста. Један члан експедиције закачио је за своју опрему клепетушу и Ерик је пратио звук уз помоћ својих штапова за пењање направљених по наруџбини.

Остали чланови екипе помагали су му довикујући: "Пад у смрт пола метра десно од тебе!", или "Велика пукотина с твоје леве стране!" Ерик је био веома брз и спретан.

Многи професионални алпинисти ипак никада не би примили Ерика у своју екипу у страху да би морали сами да га спуштају при повратку. "Сви су нам говорили да ће се Ерику догодити нека несрећа", причао је Чарли Мејс, члан филмске екипе. Један од алпиниста чак је намеравао да стално буде близу Ерика хвалећи се да ће први направити прву слику мртвог, слепог планинара.

Док је екипа напредовала, недостатак кисеоника, као и други чиниоци великих висина, почели су необично да делују на њихове организме. Откуцаји срца постајали су све бржи, мозак је радио спорије, крв се згушњавала, рад црева био је поремећен. Сви су добро знали да до највеће кризе долази изнад 7500 метара надморске висине када је човек у стању еуфорије спреман на свакојаке глупости.

Ерик је у том погледу имао извесних предности. Сви остали носили су заштитне наочари и маске с кисеоником и то им је битно сужавало видно поље тако да нису могли да виде ни сопствене

ципеле. На ово је Ерик одавно био навикнут.

И последњи покушај успона на сам врх почеће увече, највећим делом по мрклом мраку, једино уз помоћ батерија на главама као код рудара или спелеолога. И то је за Ерика била предност.

На дан 24. маја, када је из логора 4 почео тај одлучујући успон, експедиција се у Хималајима налазила већ пуна два месеца. Један успон већ им је био пропао због невремена. На висини већој од 8700 метара, где ветрови шабају брзином већом од 160 километара на час, оно што са нивоа мора изгледа као паучинасти облачић на врху може да буде смртоносна олуја.

До краја сезоне када је пењање на Маунт Еверест због временских услова могуће остало је још седам дана и сви су знали да им је ово последњи покушај. Због тога су се Ерик и Крис Морис, када су стигли на 8100 метара, силно разочарали видећи муње и ветар који је подизао снег и лед засипајући их.

"Готово је!", помислио је Ерик. А када су из базе јавили радиом да је олуја пропала, Ерик и остали били су опточени снегом и ледом. Наставили су успон надајући се да је временска прогноза тачна.

Личили су на астронауте који ходају некаквим арктичким Месецем – кретали су се веома споро оптерећени и топлотом одећом испод заштитне и ранцима пуних залиха кисеоника.

Свуда су врхови

Јужни врх, с падом од 3000 метара до Тибета с једне и од 8610 метара до Непала с друге стране, место је где већина алпиниста одустаје. Око 180 метара дугачак гребен попут ивице ножа који води на Хилари степ састоји се од леда, снега и оштрих комадића стена и туда се може проћи једино уз помоћ цемина.

Најзад, када су се дочепали Хилари степа, стене високе око 17 метара која је последња велика препрека пре врха, време се разведрило. Ерик се узверао на стену, затим још четрдесет мукотрпних минута уз оштру узбрдицу до врха.

Ерик Вајхенмајер освојио је Маунт Еверест, врх – убицу, 25. маја и тиме доказао да је један од најбољих алпиниста на свету. И експедиција чији је био члан испала је једна од дотад најуспешнијих. Рекордних деветнаест алпиниста пошло се тога дана на Маунт Еверест. Нико није страдао, нико се чак није озбиљније повредио.

Ерик је на врху могао да се задржи само десет минута јер су се тешки облаци поново скупљали. "Погледај добро око себе!", рекао је њему слепом друг из екипе Џеф Еванс док су уживали на највишем врху света. "Добро погледај све, ово вероватно никада више нећеш видети!"

Успон на Маунт Еверест је, каже Ерик, свакако највеће искуство његовог живота. Затим се сетио нечега што се недавно догодило код куће у Гоулдену у Колораду. Ишао је улицом са својом маленом кћерком Емом да жени купи хлеб и Ема га је с пуно поверења држала за руку. И то је био некакав врх. Врхови су на све стране само их треба препознати ■

Б. Д.

пут кроз дивљину белим штапом за слепо, саплићући се о корење дрвећа и сударајући се с деблима и гранама, осећао се прилично бедно. Али, када је као шеснаестогодишњак почео да се пентра по стенама и да планинари, алпинизам је постао његова страст.

Ерик се верао по стенама спретно као паук. Руке, испружене напред, служиле су му као антене којима је прикупљао податке о околини и препрекама. Тачно је могао да процени где је ивица стене, где су пукотине, жлебови, улегнућа, испупчења, чворови. И све се то у њему претварало у замишљену карту пута.

Постао је веома спретан. Усуђивао се да се ухвати у коштац и са стенама са бројем 5,10 (највише и најтеже носиле су број 5,14) и често се налазио на челу тешких експедиција.

Године 1997. дипломирао је на Бостонском колеџу и упознао учитељицу Ели Рив. Та девојка која, како каже Ерик, има најлепши глас на свету, једном му је рекла: "Неке жене сањаре о великој ку-

Шта је шах за великане ове древне игре, али и за друге познате личности? Виктор Корчној је рекао: „За мене је шах спорт јер у њему превладавају спортски елементи“. Пабло Неруда, књижевник, био је опширнији и на поетски начин исказао своје мисли: „Шта је шах? То је једна од човекових победа над самим собом. За једне је шах – звук, за друге – слика, а за мене то је поезија, поезија борбе, разума и воље.“ Ево и речи Михаила Таља: „Шах је мој свет у коме живим пуним животом, у коме испољавам себе.“ Једна индијска пословица каже: „Шах је игра хиљаду радости.“

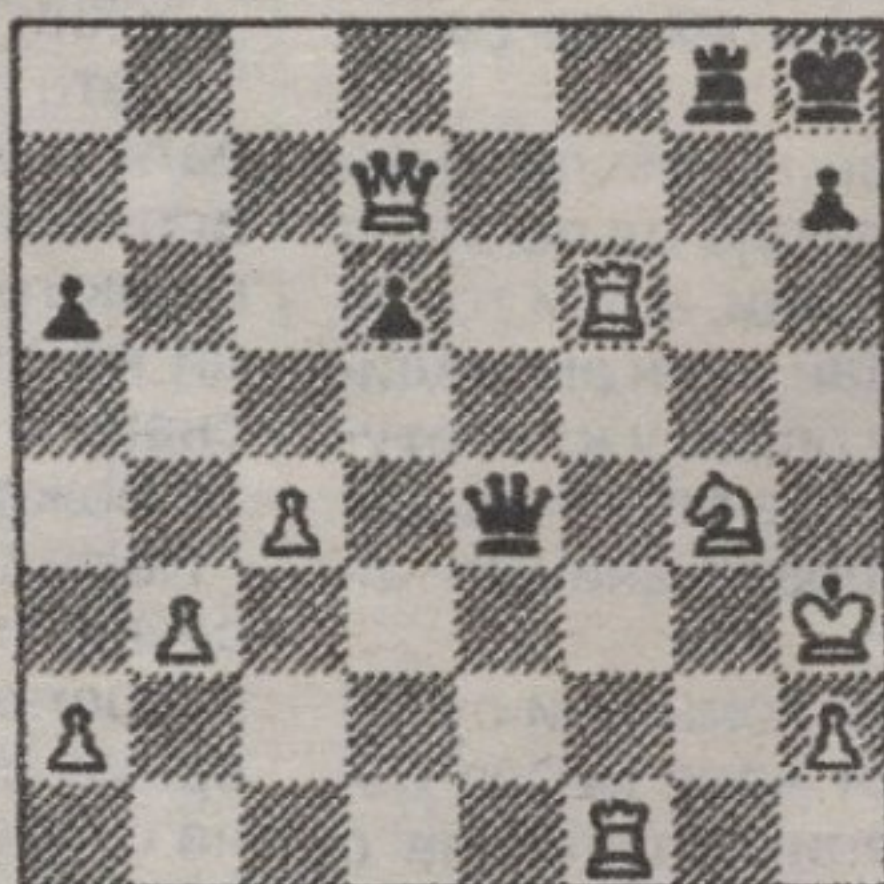
Али, у овој племенитој игри недавно се десила превара, и то на најсавременији начин, у коју је уплетено име потпуно непознато широј шаховској јавности. То је извесни Клеменс Алверман, стар 55 година, из малог немачког града Мемингена. Клеменс у Немачкој припада класи А шахиста и има рејтинг 1925 поена који га сврстава у ред оних који су далеко од шаховског мајсторства.

Данас је, додуше, свуда у свету могуће да на отвореним, такозваним „отвореним турнирима“, учествује и онај који зна само како се вуку потези. Довољно је понети шаховску таблу, шаховски сат и за учешће на турниру платити одређени износ. Све је то учинио непознати Клеменс Алверман и тако се нашао на турниру у Немачкој који је носио име „Бемлингер отворен“.

На турниру је било 309 учесника, међу њима и они са велемајсторским рејтингом од око 2500 поена. То су такмичења на којима су могућа изненађења јер се игра девет кола по швајцарском систему. Али, догодило се оно што у историји шаха још није забележено. Непознати Клеменс Алверман поделио је 1–5. места са 7,5 поена од 9 могућих и свој рејтинг диго до велемајсторског – за читавих 700 јединица, односно на 2625 поена!

Многи би остали зачуђени успехом непознатог Баварца на турниру да у последњем колу није дао изјаву која је добила име „компјутерски мат“. Алверман је у 41. потезу победио Руса Калиничева који је предао у пот-

пуно изгубљеној позицији, али му се баш тада обратио Алверман и рекао да му следи форсиран мат у 8 потеза.

Бели: Kh3, Dd7, Tf1 и Tf6, Sg4, P: a2, b3, c4 и h2

Црни: Kh8, De4, Tg8 P: a6, d6 и h7

Калиничев није био расположен за анализу јер је позиција таква да је тражење мата беспредметно. Али, бели му је рекао: „Немојте да се смејете. Проверите сами!“ Алверман је чврсто веровао у оно што је рекао, али руски шахиста није могао да нађе мат у 8 потеза. Покушали су и други – без успеха. Међу шахистима се говорило да је чак и бивши светски првак Каспаров узалуд покушавао да нађе пут ка мату.

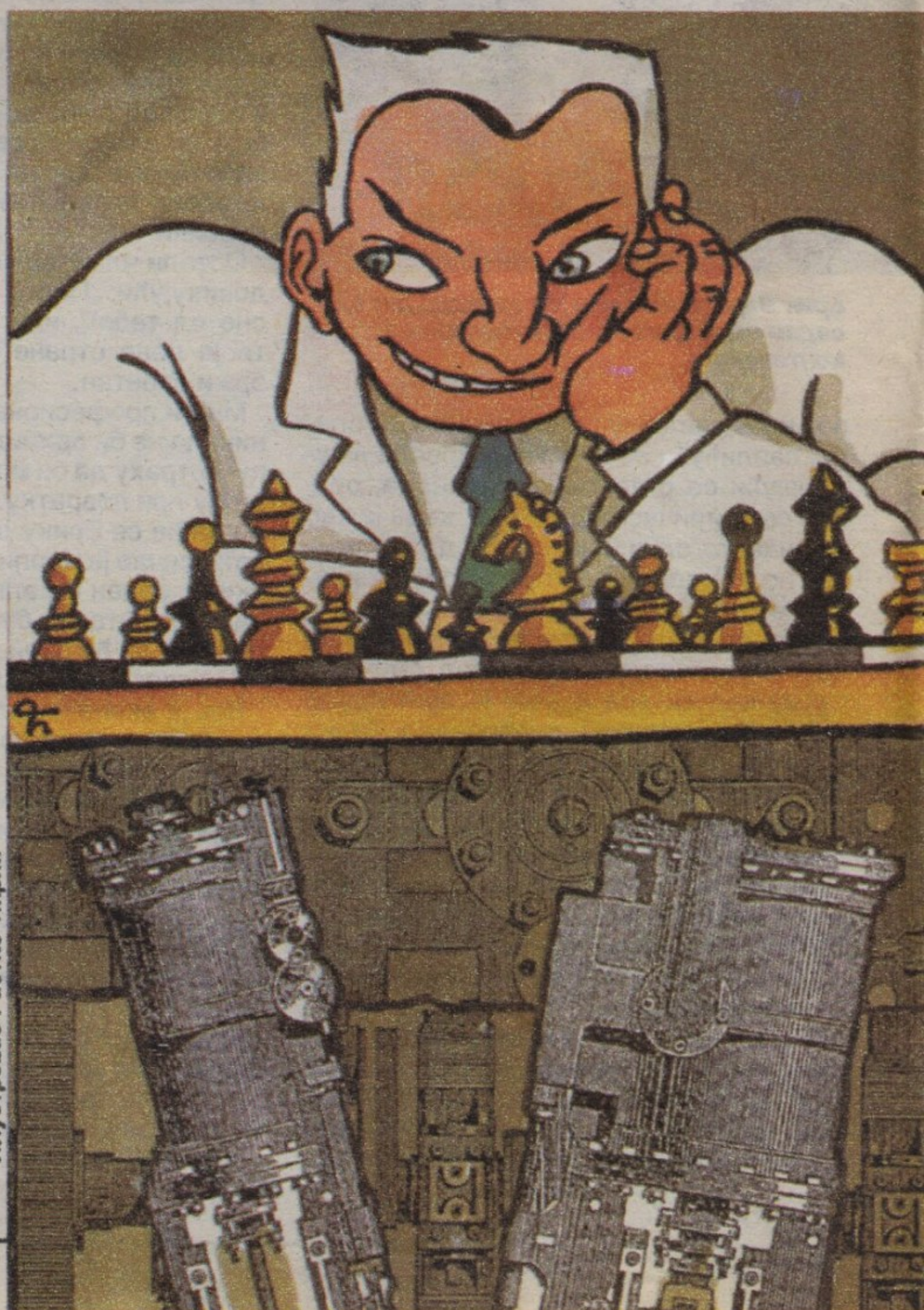
Но, црв сумње почео је да нагриза не само завршну позицију, већ и партију из последњег кола.

Калиничев је запазио да Алверман током партије често устаје и одлази у своју

Илустровао Растко Ђирић

ПОБЕДА УЗ ПОМОЋ КОМПЈУТЕРА

Непознати Немац освојио је на једном турниру 700 поена што је многим било сумњиво

хотелску собу у непосредној близини сале у којој се одржавао турнир. Уложио је приговор колегијуму судија, али узалуд. Њега је копкала тврдња о мату у 8 потеза, па је у помоћ позван чувени компјутер „Геније – 5“. И шта се десило? Компјутер је доказао да је тврдња непознатог шахисте Алвермана била тачна! На најбољи потез црног... – De8 следило би 1. De8 – Te8, 2. Tf7 – Kg8, 3. Ta7 – a5, 4. Sh6+ – Kh8, 5. Tf3 – d5, 6. Tg3 – Tf8, 7. Ta8 и 8. Sf7 мат.

Изненађени учесници турнира запитали су се: Ко је играо ту партију – човек или машина? Јер, било је очигледно да Клеменс Алверман није у стању да постигне резултат који би га, да је стваран, уврстио у екстракласу велемајстора.

О овом недоличном поступку писале су немачке новине, али и руски шаховски часопис „64“ у коме се огласио познати публициста Виктор Хенкин. Какав ће убудуће бити утицај моћних рачунара на ток шаховске партије, остаје да се види, али је чињеница, пише Хенкин, да се у Немачкој за мање од 1000 марака продају одашиљачи који могу да се ставе у марамицу (од ње се током целог турнира Алверман није одвајао), у косу или на неко друго згодно место.

Очигледно је да рачунари све више улазе у живот човека, пре свега за његово добро. Али, у шаху, када се партија прекине, могу да буду од велике помоћи. То је недопустиво и због тога је FIDE пре неколико година донела одлуку да се шаховске партије играју до краја. Последњи меч за првенство света одигран је 1996. године између Карпова и Камског и тада су се партије прекидале. Сада више нема прекида ни на шаховским турнирима тако да је помоћ некадашњих секунданата – а сада компјутера – искључена. Случај Алвермана показује да ће морати да се пронађе лек и за тајну помоћ несавесним шахистима током игре. То је нешто што до сада није могло ни да се замисли, али се наслућивало. Чињеница је да постоји могућност да се пре почетка партије обаве провере баш као на улазу у јавне установе, авионе... Шахисти се, ипак, надају да ће овај случај остати само непријатна успомена и да се тако нешто више никада неће поновити.

Славко В. Домазет

ИЛОВАЧА – ЗАШТИТА ОД ЕЛЕКТРОСМОГА

Зграде од ћерпича као и оне премазане иловачом, па још с травнатим крововима, штите своје становнике, као прави бункери, од електромагнетног зрачења. Природни грађевински елементи спречавају, као штитови, продор високофреквентних таласа које зраче мобилни и радио одашиљачи. Принцип је исти као код микроталасних пећница: овде водени молекули, заостали у природним елемен-

Травнати кров на згради од иловаче у Каселу: електромагнетне зраке „гутају“ кров од биљака и влажност зидова

тима, упијају електромагнетно зрачење, молекули при томе осцилирају и тако енергију зрачења претварају у топлотну.

У еколошкој згради остатак влаге у иловачи, трави и земљи упија зрачење и спречава његово даље продирање одбијајући један део електромагнетног зрачења.

Уобичајено коришћени камени зидови и кровови од црепова заустављају само 50 одсто зрачења. Струч-

њаци препоручују иловачу и за унутрашње просторе. Као додатна заштита од електромагнетног зрачења смога служе и метални спојеви у прозорима и вратима. Онај ко се усели у зграду од иловаче мора да рачуна и на неке пратеће појаве: ако радио нема спољашњу антену, апарат ће крчати јер природни материјали погоршавају пријем па због тога, да би се радио чуо, треба отворити прозоре и врата.

ПОСТЕЉА ЗА ЗЕМЉОТРЕСЕ

При првом наговештају померања тла око спавача се ствара кавез: цеви штите од великих комада таванице, ваздушни јастуци од мањих

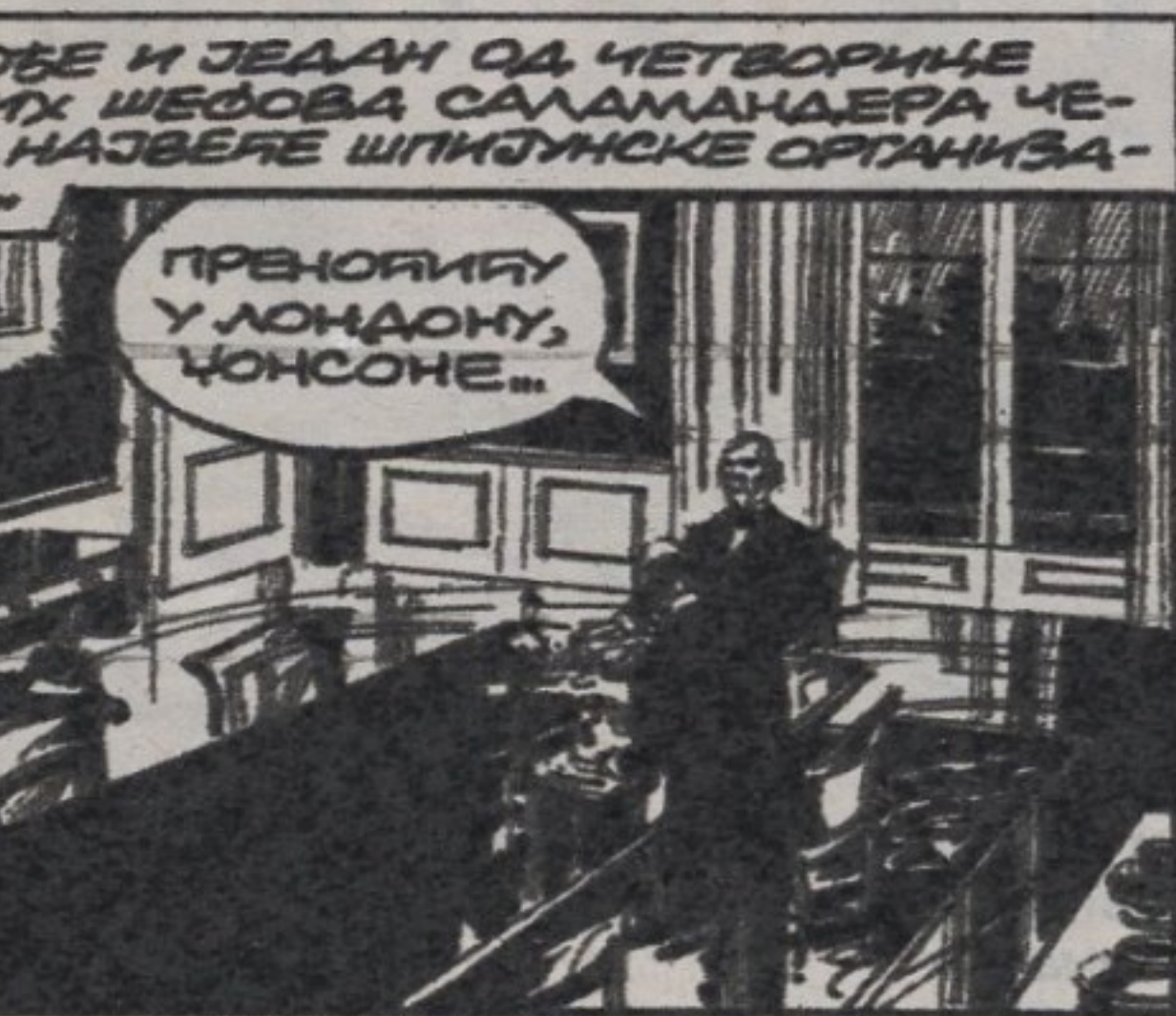
Ханс Јоахим Кимел, немачки геофизичар из Бона, сматра да ће његов „антиземљотресни лежај“ знатно повећати изгледе за преживљавање становника у тресавим подручјима. Кад земља задрхти, у истом часу испод лежаја полете увис нарочите цеви које се изнад спавача склопе у једну врсту кавеза. Између цеви и спавача аутоматски се надувавају ваздушни јастуци који штите од мањих комада одваљених од таванице. Истовремено се преко кавеза спушта прекривач отпоран на ватру. Нарочити апарат уграђен у постељу од самог почетка бележи јачину и правац подрхтавања тла.

Проналазач сматра да његов лежај може да служи и као заштита у случају циклона и снежних лавина.

МОЛЕСИ
СТЕЈЗ

Зелена кокошка II ДЕО

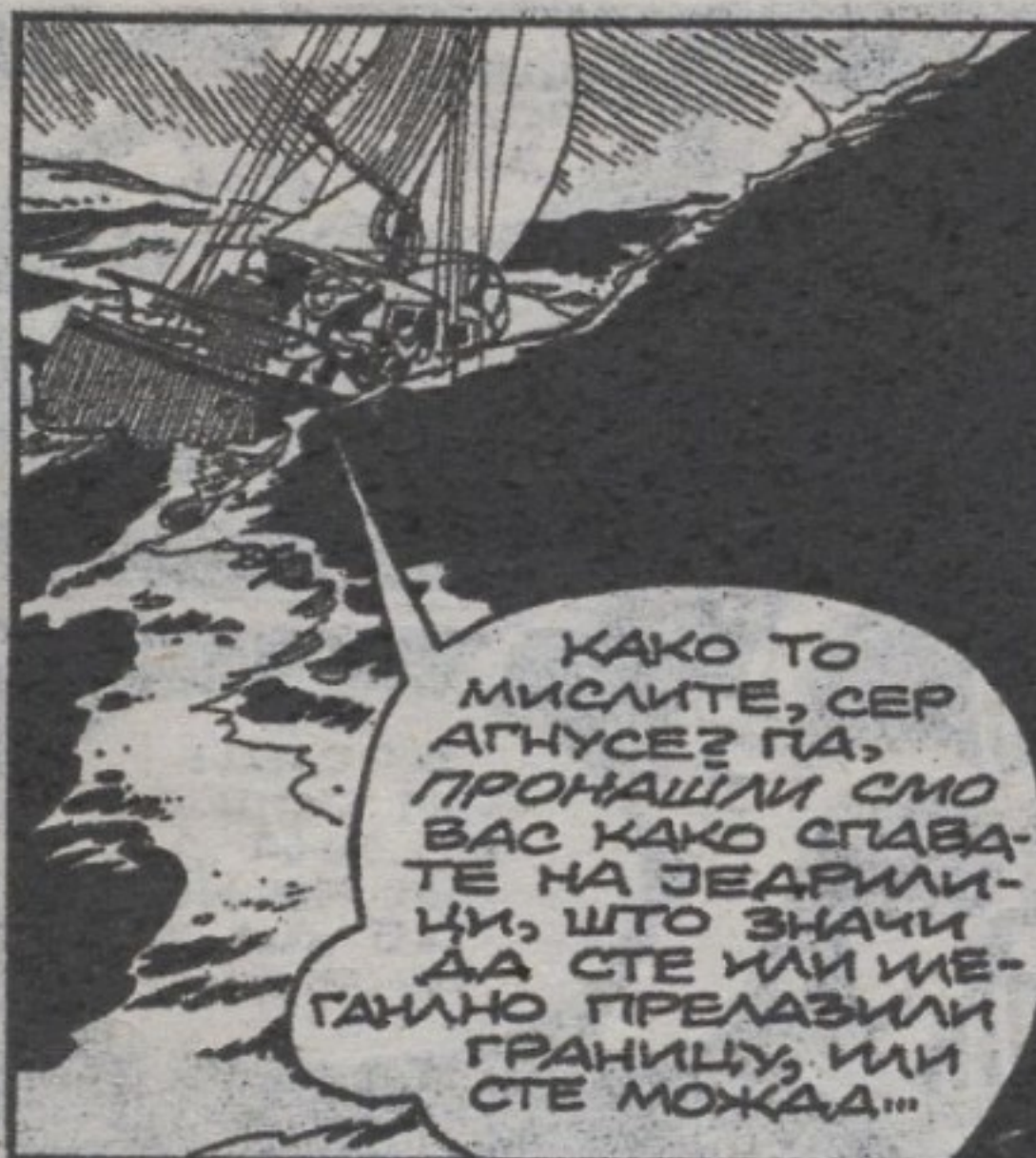
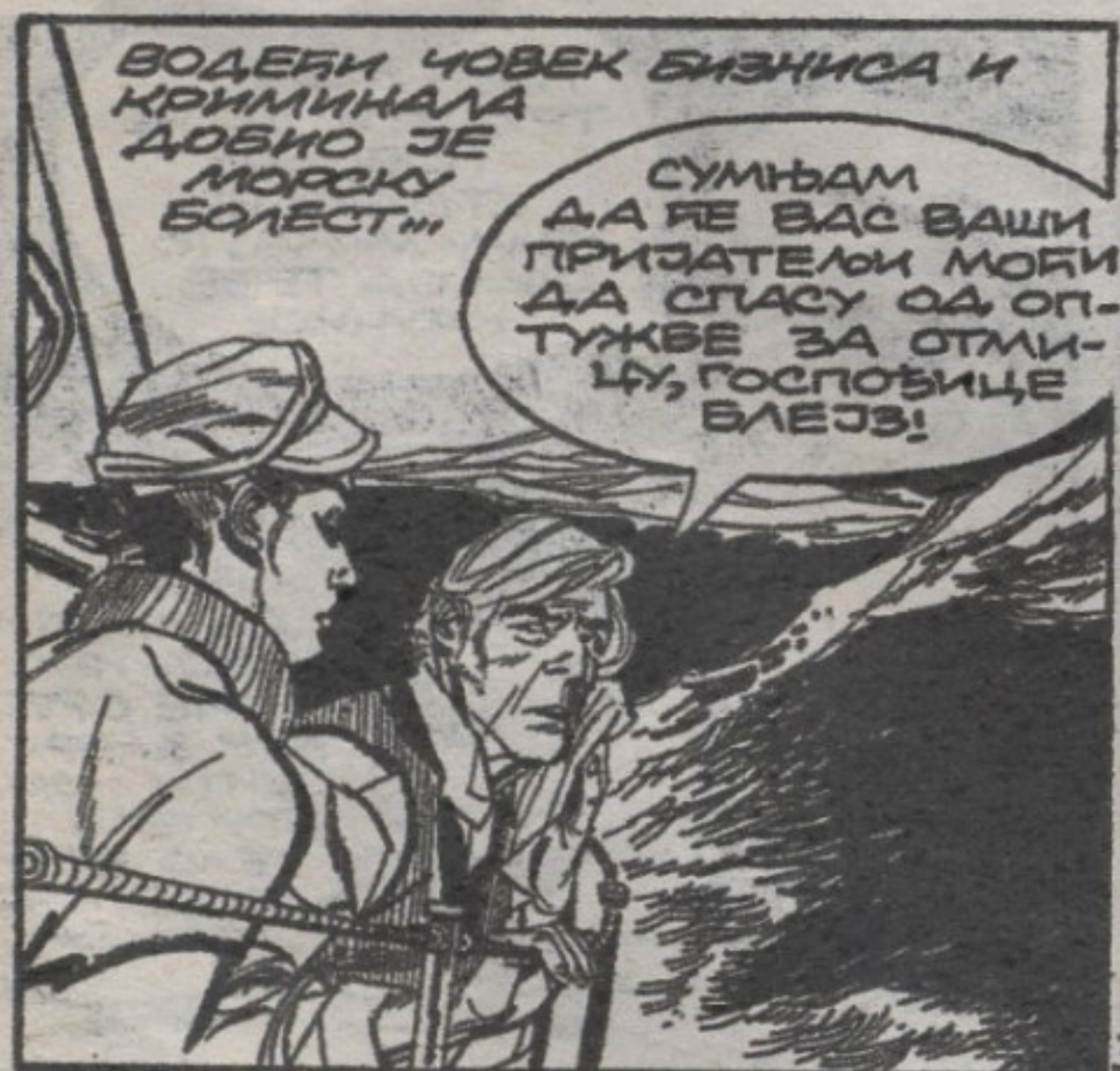
НАПИСАО ПИТЕР О' ДОНЕЛ НАЦРТАО ЏОН БЕРНС

БЕЗ БРИГЕ, ПРИНЦЕ-ЗО... ОНДА ЈОШ АВА-ДЕСЕТ ДО РЕКЕ И ТРИ-ДЕСЕТ ДО МОРА!

НЕСТАО ЈЕ ЊЕК
ФРЕЈЗЕР ШТО
ВИ И САЛАМАН-
ДЕР ЧЕТИРИ
СИГУРНО
ЗНАТЕ!

АХ, ДА! МИ
ТО ЗНАМО,
АЛИ СМО СЕ
НАДАЛИ ДА
НИКО ДРУГИ
НЕ ЗНА...

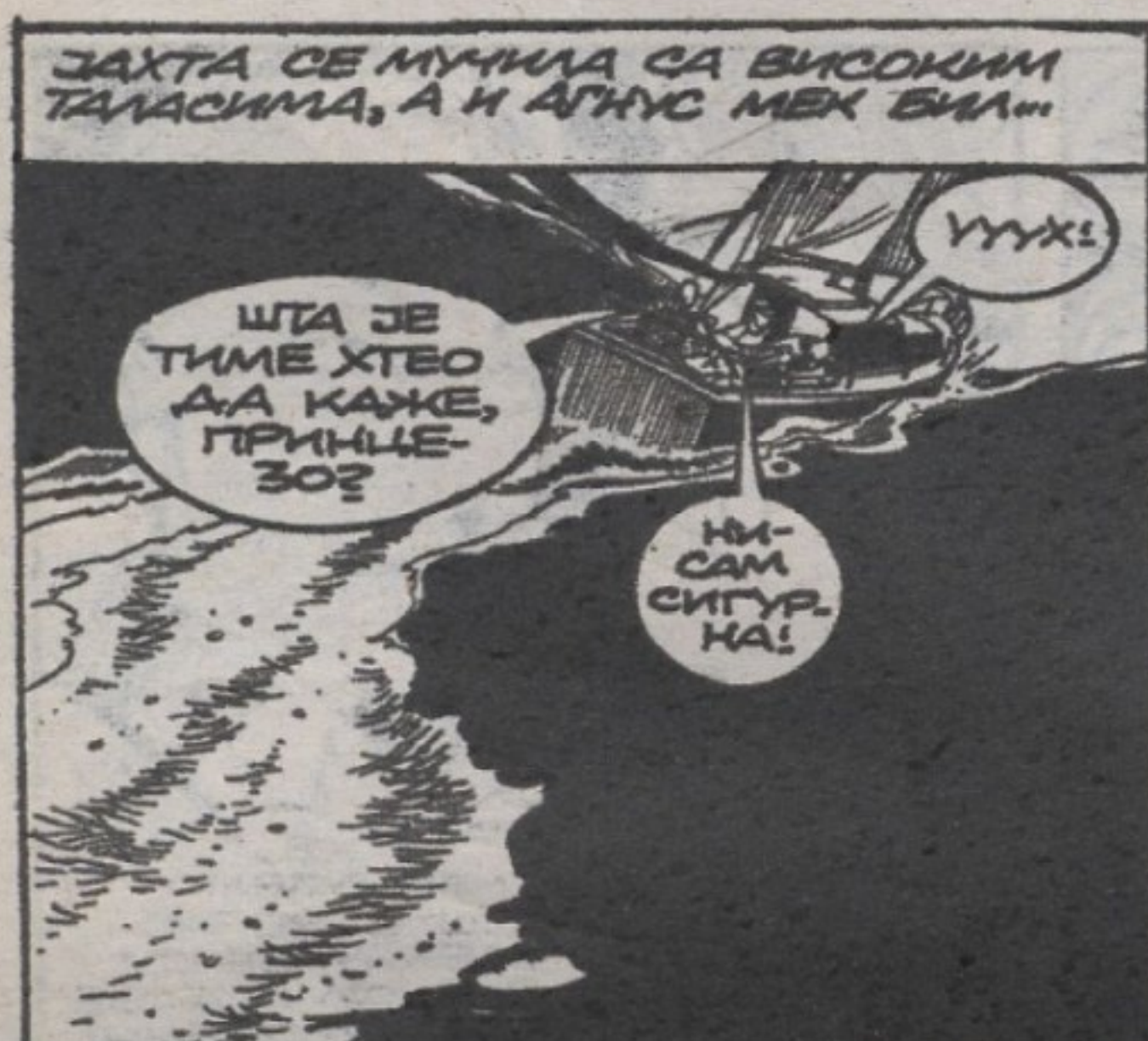
...ГА СМО РАЗ-
МИШЉАЛИ ЧИ-
МЕ БИ ТАРАНТ
МОГАО ДА НАМ
ПЛАТИ ЗА ОБА-
ВЕШТЕЊЕ
КО ГА ЈЕ
ОТЕО!

О ЧЕМУ
ТО, ДО ЗА-
ВОЛА,
ГОВОРИ-
ТЕ?

ВИ
СТЕ ОТЕЛИ
ФРЕЈЗЕРА...
ПРЕПОЗНАЈЕМ
ВАШ НАЧИН!

ЕХ!
НЕ ГОВО-
РИТЕ ТА-
КВЕ ГЛУПО-
СТИ, МОЛИМ
ВАС!

ЗАХТА СЕ МУЧИЛА СА ВИСОКИМ
ТАЛАСИМА, А И АНУС МЕХ БИЛ...

ШТА ЈЕ
ТИМЕ ХТЕО
ДА КАЖЕ,
ПРИНЦЕ-
ЗО?

НИ-
САМ
СИГУР-
НА!

ЈОШ НЕКОЛИКО
САТИ НА МОРУ,
И ЈА САМ МР-
ТАВ... ЗАТО КА-
ЖИТЕ ШТА
ЖЕЛИТЕ!

МАЛОЧАС СМО
ГОВОРИЛИ О
ЊЕКУ ФРЕЈ-
ЗЕРУ!

А, ДА! ОН
ЈЕ ТАРАНТ-
ОВ ЗАМЕ-
НИК И ВАШ
ПРИЈАТЕЉ!
ОТЕТ ЈЕ И
ВИ ГА ХОБЕ-
ТЕ НАЗАД!
АЛИ, ЗАШТО
ТО ПИТАТЕ
МЕНЕ?

НИ-
СМО ГА
МИ ОТЕЛИ!
НЕ САЛА-
МАНДЕР
ЧЕТИРИ!
СЛАЖЕМ
СЕ ДА ЈЕ
ИЗВЕДЕ-
НО НА
НАШ НА-
ЧИН, АЛИ И...

...ЗЕЛЕНА
КОБРА СЕ
БАВИ НАШОМ
ВРСТОМ ПО-
СЛА! ТО ВАЈ-
ДА ЗНАТЕ...

ОХ,
МУКА МИ
ЈЕ... ПО-
ВРАТИ-
ЋУ!

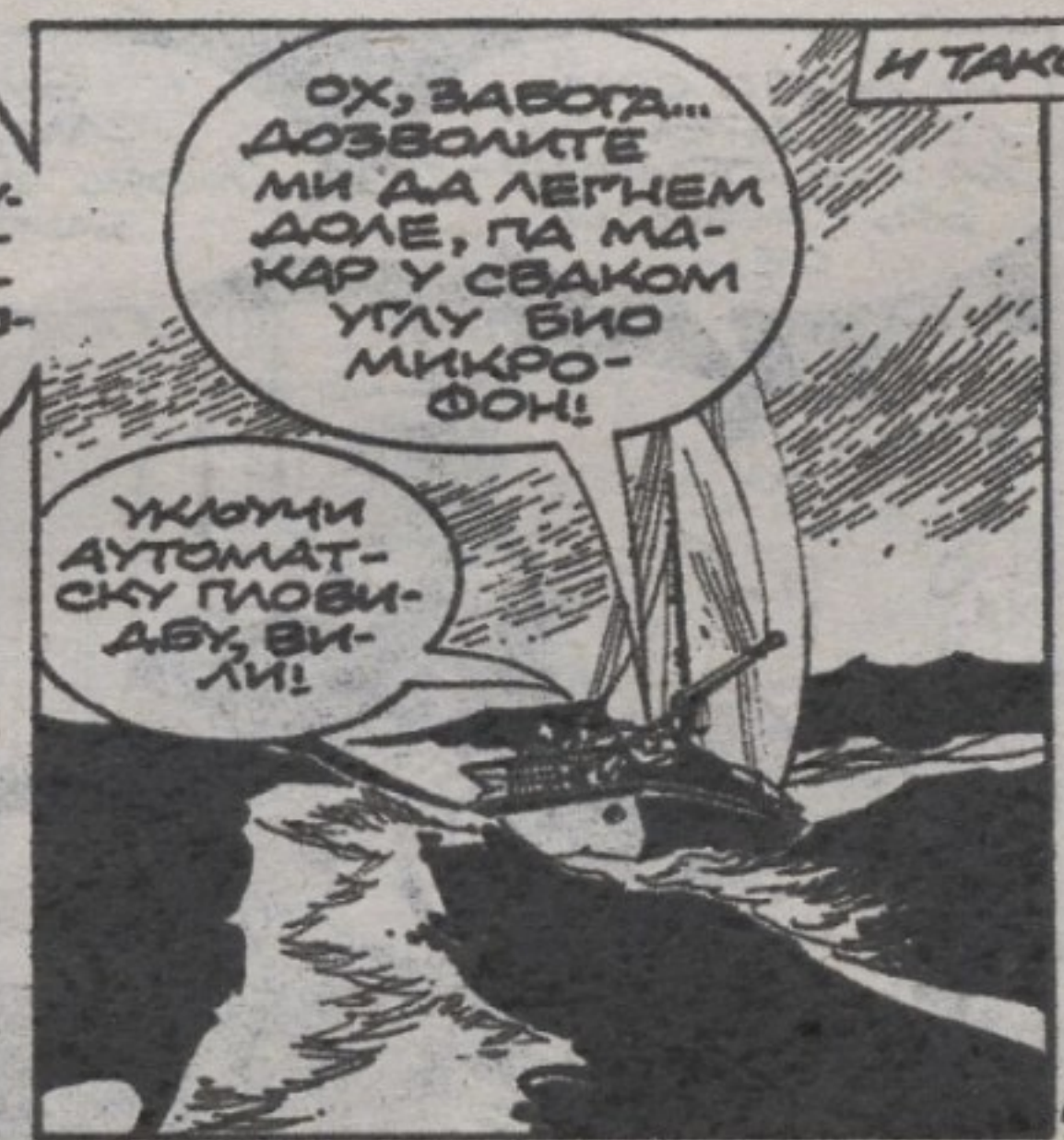
ЗЕ-
ЛЕНА
КОБРА?

ПРИНЦЕЗО,
ЗНАЧИ, ПО-
СТОЈИ НЕКА
НОВА ГРУПА...
ИЗГЛЕДА ДА
СМО ЗГРАБИ-
ЛИ ПОГРЕ-
ШНОГ ЧОВЕ-
КА!

ИСПРИЧАЈ-
ТЕ НАМ О
ЗЕЛЕНОЈ
КОБРИ!

НОВА...
ТАЈНА... МНО-
ГО НОВЦА...
БАВЕ СЕ ШПИЈУ-
НАЖОМ, ПОЛИТИ-
ЧКИМ УБИСТВО-
МА И ОБАВЕШТАЈ-
НИМ РАДОМ...
СВЕ ШТО И СА-
ЛАМАНДЕР
ЧЕТИРИ!

ОХ, ЗАВОГА...
ДОЗВОЛИТЕ
МИ ДА ЛЕГНЕМ
ДОЛЕ, ГА МА-
КАР У СВАКОМ
УГЛУ БИО
МИКРО-
ФОН!

УКОЛИ
АУТОМАТ-
СКУ ГЛАСИ-
ДБУ, ВИ-
ЛИ!

КАЖЕТЕ
ДА ЈЕ ЗЕЛЕ-
НА КОБРА
ОТЕЛА ФРЕЈ-
ЗЕРА! КАКО
ЗНАТЕ?

ЗАТО
ШТО СУ НАМ
КОНКУРЕНТИ,
И ЗАТО ШТО
СМО УБАЦИЛИ
СВОГ ЧОВЕКА
КОД НИХ!

ИМАТЕ
ЧОВЕКА У
ЗЕЛЕНОЈ
КОБРИ?

ДОБИЛИ
СМО ЊЕГОВ
ИЗВЕШТАЈ!
У ЊЕМУ СЕ
ПОМИЉЕ
ПОЛОЖАЈ
ЊИХОВОГ
СКРОВИ-
ШТА!

ВЕРОВАТНО
ТАМО ДРЖЕ
ФРЕЈЗЕРА!

МАЛЕНО ОСТР-
ВО ЛИВСЕЈ НА
ЗАПАДНОЈ
ОБАЛИ ШКОТ-
СКЕ! НА ЊЕ-
МУ ПОСТОЈИ
САМО СТАРИ
МАНАСТИР!

ПАЛО МИ ЈЕ
НАПАМЕТ... ПА
МИ ИМАМО
ЗАЈЕДНИЧКИ
ИНТЕРЕС ДА
ЗЕЛЕНУ КО-
БРУ ИЗ-
БАЦИМО ИЗ ИГРЕ!

ЗА-
ШТО ДА
НЕ УАРУ-
ЖИМО
СНАПЕЗ
АКО ВИ
И ГАРВИН
ПОВЕДЕТЕ
НАПАД НА
ЗЕЛЕНУ
КОБРУ,
ПОДР-
ЖАЋЕ-
МО ВАС
ЉУД-
СТВОМ И
ОРУЖЈЕМ!

ТАКО ЋЕТЕ ОСЛО-
БОДИТИ ФРЕЈЗЕ-
РА, А САЛАМАН-
ДЕР ЧЕТИРИ
ЋЕ СЕ РЕШИТИ
СВОГ ВЕЛИКОГ
ТАКМАЦА!

НИСТЕ НАС
ДОБРО ПРО-
ЦЕНИЛИ, СЕР
АГНУСЕ!

БОЉЕ ЈЕ
ДА СЕ НЕ ПЕ-
ТРАМО ПРИ-
ЦЕЗО!

НЕ
КРЕЊЕМО
ЈОШ ВЕЧЕРАС...
ЈАВИЋУ ВЕНГУ
РАДИОМ ШТА СВЕ
ДА ПРИПРЕМИ!

ДАЈТЕ МИ ЧЕТР-
ДЕСЕТ ОСАМ САТИ
И ИМАЈЕТЕ ДВАДЕ-
СЕТ ЉУДИ КАО ПО-
МОЋ ПРОТИВ ЗЕЛЕ-
НЕ КОБРЕ!

НЕ РА-
ДИМО СА
УБИЦАМА!
ЧАК НИ ПРО-
ТИВ УБИ-
ЦА!

ИСКРЦА-
БЕМО ВАС
ЗА ЈЕДАН
САТ, СЕР АГНУ-
СЕ! ЧЕКАЈЕ ВАС
КОЛА... ОД-
ВЕШЋЕ ВАС
ГДЕ ГОД ЖЕЛИ-
ТЕ!

ДОБРО... АЛИ,
ПРОПУСТИЛИ СТЕ
ЛЕПУ ПРИЛИКУ
ДА ПРЕПОЛОВИ-
ТЕ РИВНИК И ЦЕ-
НУ! У СВАКОМ
СЛУЧАЈУ, ЖЕ-
ЛИМ ВАМ
УСПЕХ...

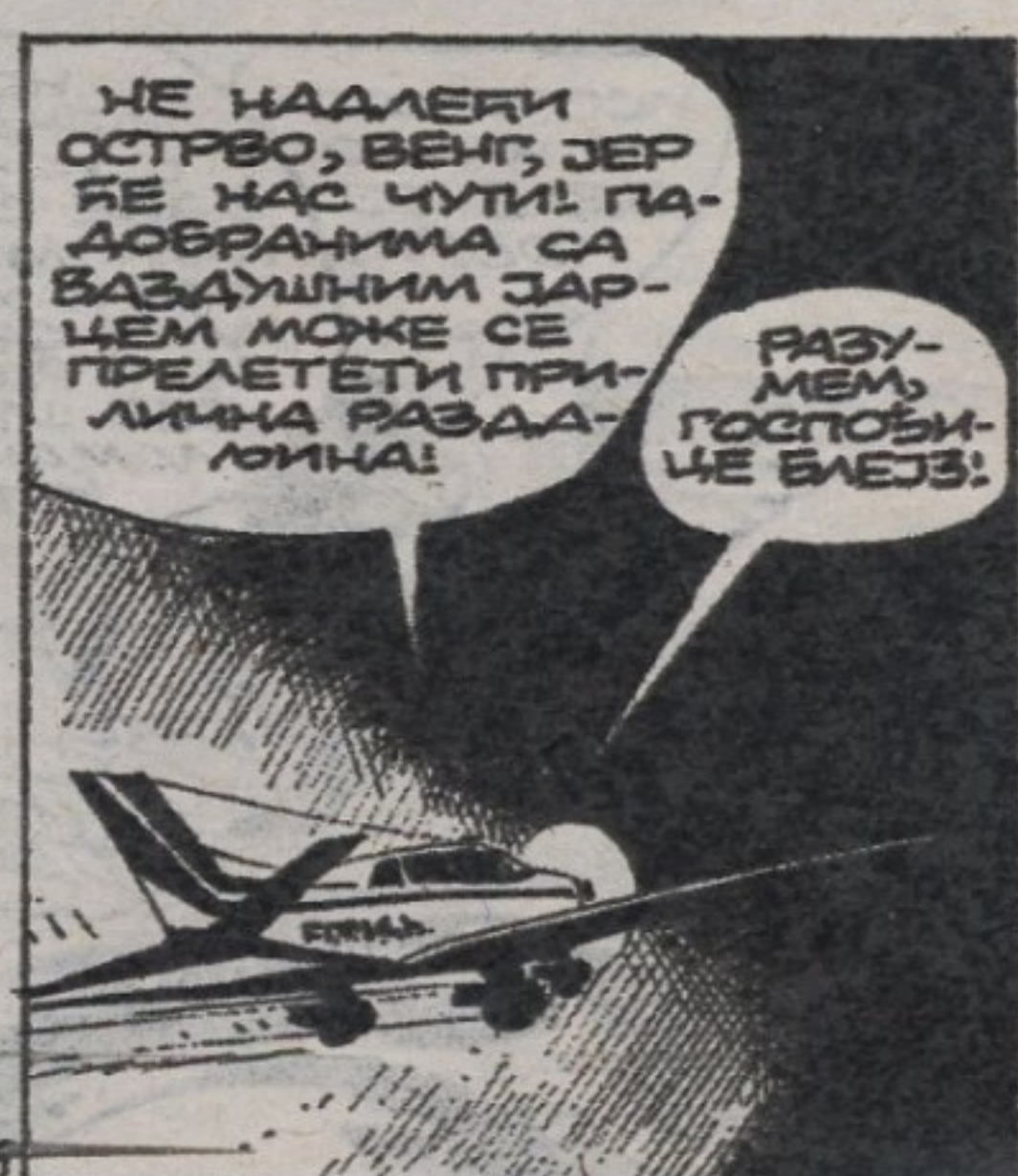
ЦЕСНА СА ВЕНГОМ
ЗА КОМАНДАМА
ЛЕТЕЛА ЈЕ
ОД ГЛАЗГОВА
ПРЕМА
АТЛАНТИКУ...

ВРЕМЕ
ЈЕ ДА ИХ
ПРОБУДИМО...
АЛИ, МОЖДА
СУ ВЕЋ БУ-
ДИ...

ААХ... ШТО САМ
ЛЕПО ДРЕМЉУО!
ХАЈДЕ, ПРИЊЕ-
ЗО, ПРОБУДИ
СЕ!

БУДНА
САМ, ВНИ...
МОРА ДА СМО
БЛИЗУ!

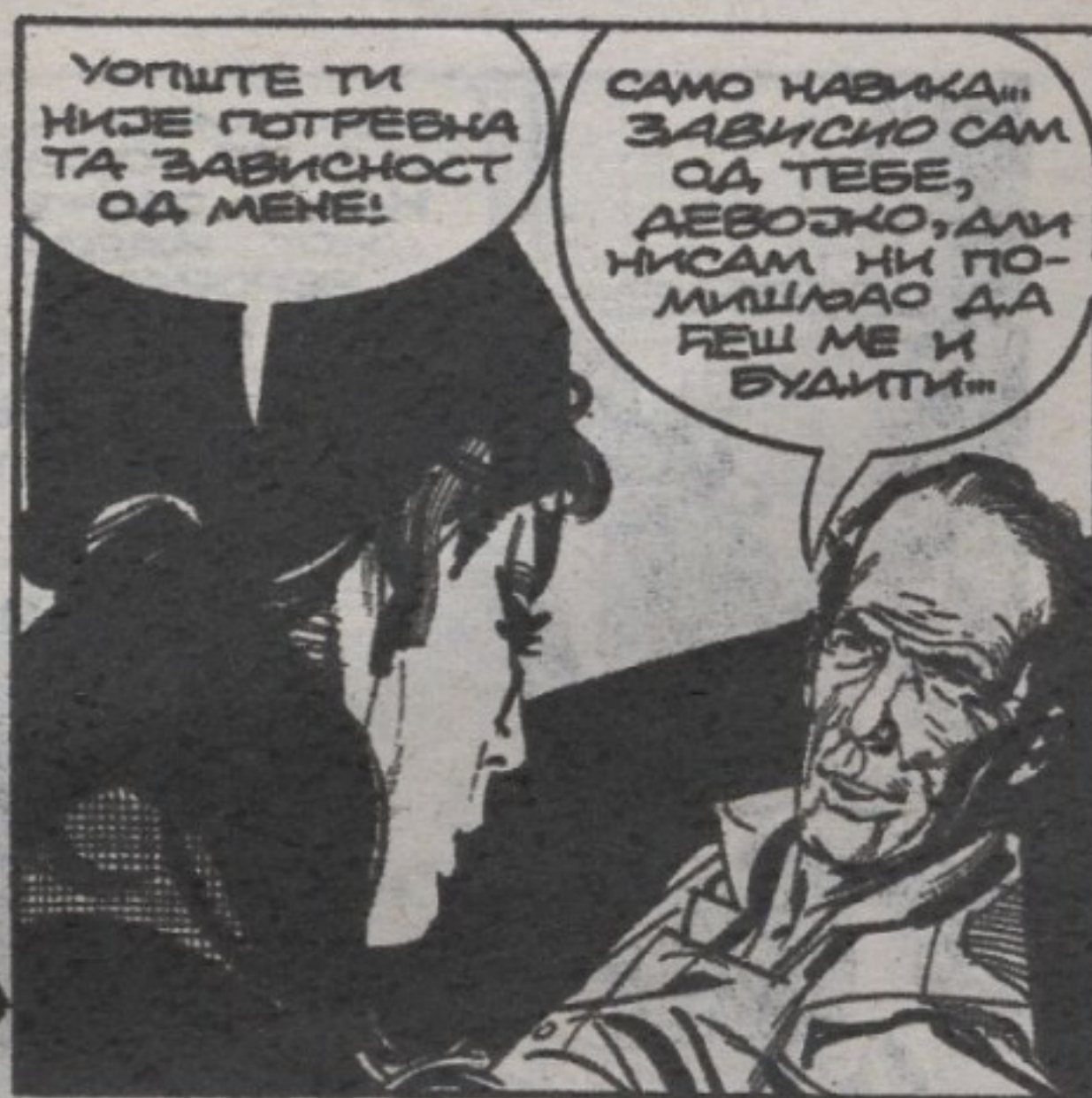

НЕ НАДЛЕЖИ
ОСТРВО, ВЕНГ, ЈЕР
ЋЕ НАС ЧУТИ! ПА-
ДОБРАНИМА СА
ВАЗДУШНИМ ЈАР-
ЦЕМ МОЖЕ СЕ
ПРЕЛЕТЕТИ ПРИ-
ЛИЧНА РАЗДА-
ЈИНА!

РАЗУ-
МЕЊ
ГОСПОДИ-
ЦЕ БЛЕЈЗ!

МОДЕСТИ
СЕ ВРАТИ-
ЛА У
БЕЛГИЈУ

ЈЕСМО
ЛИ ОЗВУ-
ЧЕНИ,
ВИЛИ?

НЕ, ПРО-
ВЕРИО
САМ...
КАКО ЈЕ
ЧЕК?

ДОБРО СЕ
ДРЖИ... КАЖЕ
ДА ПАНДОРА НА-
МЕРАВА ДА МЕ
УБИЈЕ У МЕЅУСО-
БНОЈ БОРБИ ЈЕР
ЈЕ БОЈАД У БОРИ-
ЛАЧКИМ ВЕШТИ-
НАМА И У БА-
РАТАЊУ
ОРУЖЈЕМ!

АЛИ,
ТИ СИ СПО-
СОБНИЈА,
ПРИНЦЕЗО...
И ОД ЊЕ
И ОД
МНОГИХ!

АА,
ТО ЈЕ
И ОРЕЖ-
ЗЕРОВ
ЗАКЉУЧАК!

ЈЕСИ ЛИ
ОВДЕ
ИШТА НА-
ШАО?

КАО
ШТО СИ
УВЕК ГОВОРИ-
ЛА, МОРА ДА
ПОСТОЈИ
НЕШТО!

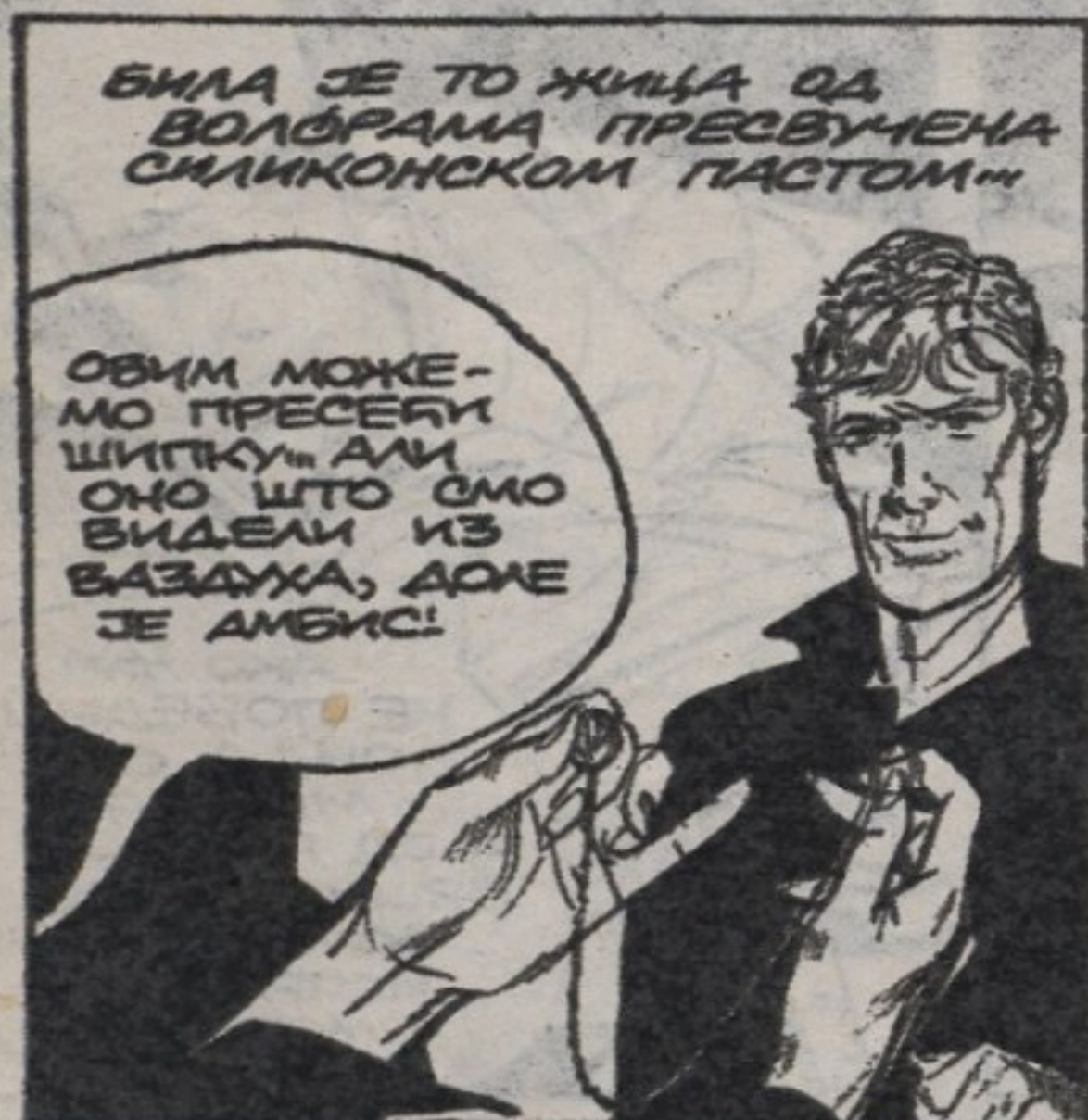

НЕКОЛИКО ЦИГА-
ЛА ЈЕ ОДВАЈА-
НО... И ПАРЧЕ ОЈОВ-
НОГ КАБЛА...
ВЕРОВАТНО ИЗ
ВРЕМЕНА
КАД ЈЕ ПРО-
СТОРИЈА БИЛА
ОЗВУЧЕНА!

КАД СУ МЕ
ПРЕТРЕСАЛИ,
НАШИ СУ
И КАЛАУЗЕ
И ОСТА-
ЛО...

АЛИ
НИСУ
САВИТАЛИ
СЕ ИЛИ
УШИБЕНО У
МОЈ РУ-
КАВ!

БИЛА ЈЕ ТО ЖИЦА ОД
ВОЛОРАМА ПРЕСВУЧЕНА
СИЛИКОНСКОМ ПАСТОМ...

ОВИМ МОЖЕ-
МО ПРЕСЕЧИ
ШИПКУ... АЛИ
ОНО ШТО ОНО
ВИДЕЛИ ИЗ
ВАЗДУХА, ДОЈЕ
ЈЕ АМБИС!

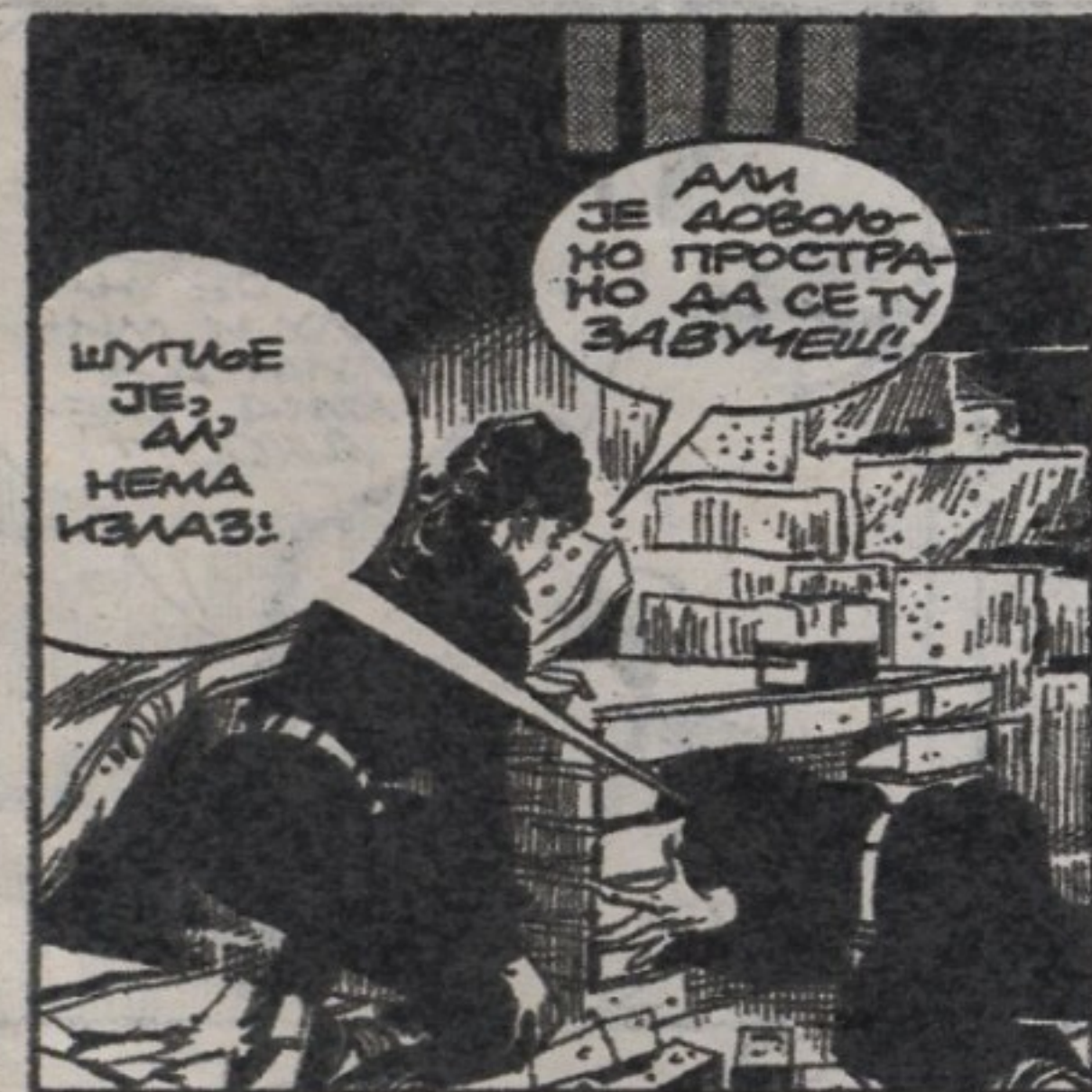

ЗА БЕГ БИ
НАМ ТРЕБА-
ЛИ АЛПИ-
НИСТИЧКИ
КАИНОВИ!

ПЛАШИМ СЕ ДА
ЈЕ ТАКО! МОГУ
ДА ДОДИРНЕМ
СПОЉНИ ЗИД...
ОБЛОЖЕН ЈЕ АЛ-
ГАМА И КИЗАС
ЈЕ КАО ЛЕД!

МОЖЕШ ЛИ
ДА ОДВАЛИШ
ЈОШ КОЈУ
ЦИГАЛУ,
ВИЛИ?

ШУТИЉЕ
ЈЕ, ДА?
НЕМА
ИЗЛАЗ!

АЛИ
ЈЕ ДОВОЉ-
НО ПРОСТРА-
НО ДА СЕ ТУ
ЗАВУЧЕШ!

БАЦИ СЕ НА
СЕЧЕЊЕ ШИП-
КИ СА ТИМ
СЕЧИВОМ,
ВИЛИ!

АХ... ЗНАЧИ,
ЈА БУ ИМА-
ТИ ГЛАВУ
НЕЗГОДУ!
У РЕДУ!

САМО ДА
УБАЦИМ
ОВАЈ СЛОВНИ
КАБЛ У РУКАВ
И КРЕ-
РЕМО!

ЧУВАРИ
ЗАЧУШЕ
СЛАБАШАН
ВРИСАК
И ЗАЈУК...

ЈЕ Л'СЕ
ТО ЧУЛО ИЗ
БЕЛИ-
ЈЕЗ?

ИЗГЛЕДА-
ЛО ЈЕ КАО
ОДОЗДА
ОТВАРАЊЕ!

ПАЗИ,
ОВО
АВОЈЕ СУ
ОПАСНИ!

ВИДИ!

ОЊ-ОЊ
ЈЕ
ПАО!

НЕ
МИНИ
СЕ,
ЖЕНО!

ПАЗИ НА
ЊУДОК НЕ
ДОВЕДЕМ
ДОКТОРА
ВИТА!

ЧИМЕ
ЈЕ ШИПКА
УКЛОЊЕ-
НА?

ИМАЛА
САМ САВИ-
ЉИВО СЕ-
ЧИВО У
РУКАВУ!

ВИЛИ ЈЕ
МИСЛИО БИО
ЈЕ СИГУРАН ДА
ЋЕ МОЋИ ДА СЕ
ДОМОГНЕ КРОВА...

ПОКУ-
ШАЛА САМ
ДА ГА ЗА-
ДРЖИМ,
АЛИ...

НЕ УЗ-
БУСУЈТЕ
СЕ, ГОСПО-
ДИЦЕ
БЛЕЈЗ!
ИОЧАКО МУ
ЈЕ БИЛО
ОСТАЛО ЈОШ
НЕКОЛИКО
САТИ ЖИ-
ВОТА! ВЕ-
РУЈТЕ
МИ!

ШТА?

ИМАЛИ
СУ СКРИВЕ-
НО СЕЧИВО
КОЈИМ
СУ ИСКЛИ
ШИПКУ
НА ПРО-
БОРУ!

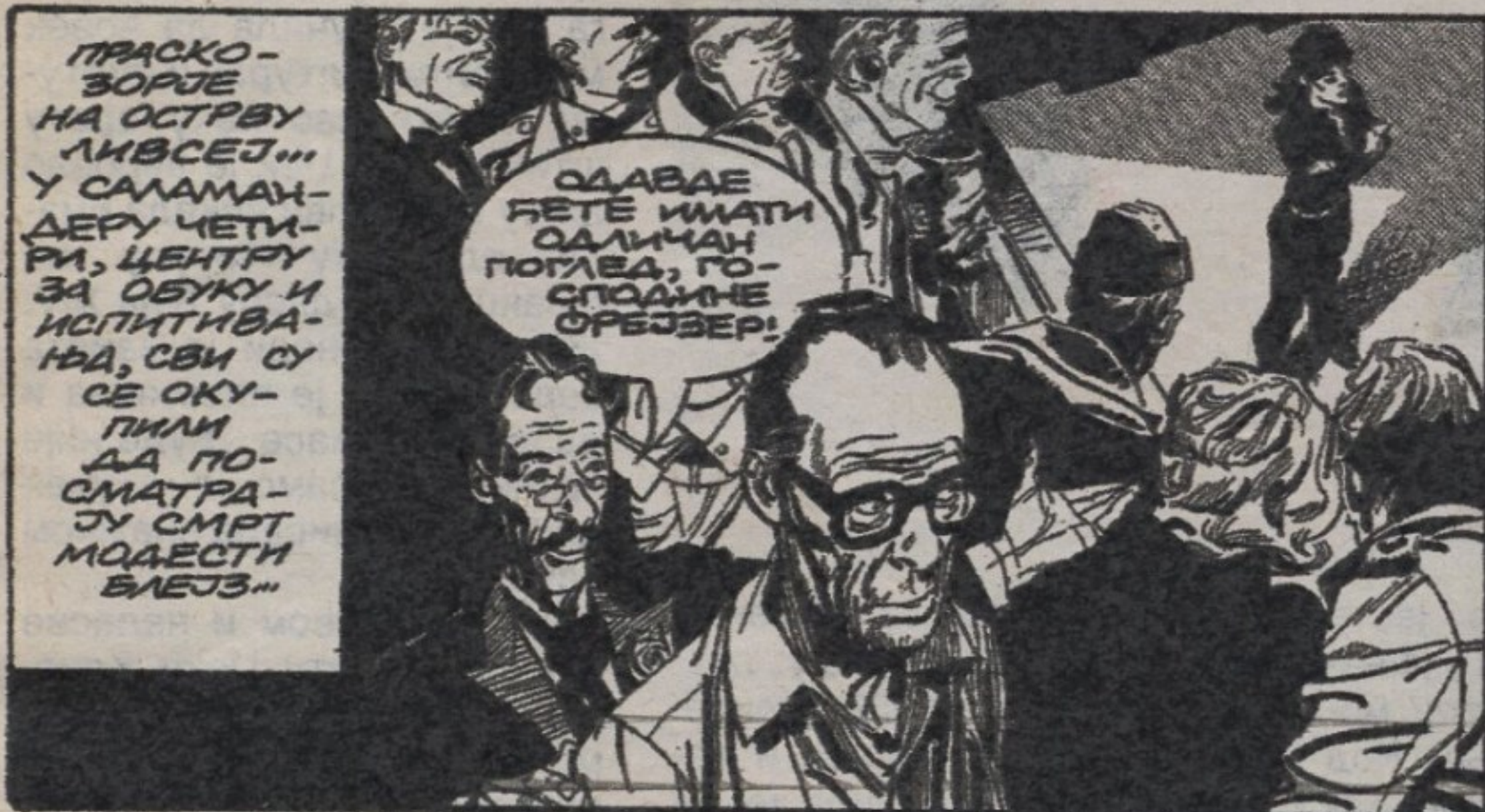

ГАРВИН ЈЕ ПОКУ-
ШАО ДА СЕ ПОГНЕ
НА КРОВ, АЛИ СЕ
ОКЛИЗНУО И ПАО
НА СТЕНЕ! МОРЕ
ЈЕ ОДНЕЛО ЊЕ-
ГОВО ТЕЛО!

А МОДЕ-
СТИ
БЛЕЈЗ?

ОНА ЈЕ
НА СИГУР-
НОМ! СА-
ДА ЈЕ У
ДРУГОЈ
БЕЛИЈИ
И У ВАШИМ
РУКАМА,
ПАНДОР-
РА!

ПРАСКО-
БОРЈЕ
НА ОСТРВУ
ЛИВСЕЈ...
У САМАНА-
ДЕРУ ЧЕТИ-
РИ, ЦЕНТРУ
ЗА ОБУКУ И
ИСПИТИВА-
ЊА, СВИ СУ
СЕ ОКУ-
ПИЛИ
ДА ПО-
СМАТРА-
ЈУ СМРТ
МОДЕСТИ
БЛЕЈЗ...

ОДАВАДЕ
БЕТЕ ИМАТИ
ОДЛИЧАН
ПОГЛЕД, ГО-
СПОДИНЕ
ОРЕЈЗЕР!

АЛИ, ВИЛИ ГАРВИН, ЗА
КОГА СЕ МИСЛИЛО ДА ЈЕ
МРТАВ, БИО ЈЕ У МАНАСТИ-
РУ...

ОДЛИЧНО...
НИКАД НЕ
ЗАКЉУЧАВАЈУ
ПРАЗНЕ
БЕЛИЈЕ!

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

УПОЗНАЈ СВЕТ У ПОНОЋ И ПЕТ

Најбољи светски документарни програм

на телевизији ПОЛИТИКА

РЕПРИЗЕ наредног дана 10³⁰ - * СУБОТОМ у 17⁰⁵

ПОНЕДЕЉАК
ГЕОПОЛИТИКА

УТОРАК
СТИЛ
ЖИВОТА

СРЕДА
КУЛТУРА,
ЦИВИЛИЗАЦИЈА

ЧЕТВРТАК
У ДИВЉИНИ

ПЕТАК
ИСТРАЖИВАЧ

ЖАКЛИНА КЕНЕДИ - ВРАГОЛАНКА И ПРИНЦЕЗА

Време није умањило тајанственост Жаклине Кенеди. Милиони људи и даље су очарани причама из њеног живота и њеном самосвешћу. Џеки Кенеди Оназис је жена чији је живот одредила моћ стила.

Док Џон Кенеди није постао председник САД, 1960. године, готово све прве даме биле су крајње обичне, старомодне. Жаклина Кенеди је била прва жена председника која је била лепа, савремена и млада. Што се Европљана тиче, чињеница да она није носила цветне кућне хаљине и смешне наочари говорила им је да је Америка можда, ипак, префињенија него што су мислили. Она је Европљанима уливала поверење.

Од Версаја до Америке, Џеки Кенеди је освојила свет у једном даху. Познат је њен обилазак Беле куће 1962. године. Тај догађај пратило је осамдесет милиона људи, а Џеки није више била само прва дама – постала је личност која је на својеврстан начин обележила америчку историју 20. века.

Називају је Клеопатром модерног доба. У основи

Жаклининог утицаја јесте њен осећај за стил. То је нешто што долази изнутра, мода је оно спољашње. Код људи који заиста имају харизму, као Џеки Кенеди, стил и мода постају једно.

Рођена је под презименом Бувије на Род Ајленду, летњег поподнева 1929. године. Медитерански изглед и ватрени дух наследила је од оца Блека, познатог под надимком Шеик, мешетара који

је волео одећу, жене и брза кола. Мајка, Џенет Ли, била је потпуна супротност свом екстравагантном супругу и отелотворење уздржаног доброг укуса. Кћерку одгаја по угледу на себе – као младу даму више класе, добро образовану, добро обучену, женствену и увек у стању да влада ситуацијом.

Прави Жаклинин ментор је њен деда Бувије. Он ју је навео да истражује свет идеја, књига и уметности. Говорио јој је о књижевности, уметности и духу. Управо од њега она је научила да човек мора бити културан и културу носити као неку врсту штита. Деда Џек је веровао да су Бувијеови некада имали племићку титулу на француском двору Луја XIV. Жаклина Кенеди је заиста веровала да је племкиња и да је изнад масе. Људе није презирала, само је – увек љубазна – одисала снажном самосвешћу.

О занимљивом и нарасе бурном животу Џеки Кенеди, враголанке и принцезе, можете сазнати у једној од епизода у серијалу документарног програма уторком „Стил живота“.

МЕРКС И ТАРЗАН У ДВОБОЈУ

Да ли је Марadona стварно бољи од Пелеа? О томе се, често уз повишен тон, разговара у друштву пре или после неке велике утакмице. Исто питање може да се постави и за Копија и Меркса или Борга и Сампраса. Жучна расправа обично се смири када неки паметњаковић изјави: „Ех, била су то друга времена, поређење не може да се прави“. То би значило да се не могу упоредити спортске епохе које су временски чак веома близу, а удаљене по техничком развоју, начину атлетских припрема, тренинга и, свакако, револуционарним изумима, што се материјала тиче.

Иако се од времена Пелеа до Марадоне није баш много променило – ради се увек о вештом баратању лоптом – исто се не би могло рећи за друге спортове у којима је опрема веома важна, као што су бициклизам, тенис, атлетика или пливање, где спортиста још мора да савлада и воду.

Марсовци на бициклу

Познато је да је бицикл, онај од јуче, био тежак као туч, док

је данашњи лак, аеродинамичан, а возе га прави правцати „марсовци“ у одећи и кацигама као да су управо изашли из неке Насине лабораторије. Најочљивији пример ове „генетске мутације“ двоточкаша види се на такмичењима у брзинској возњи. Од 1876, када је Енглеz Додс у седлу бицикла постигао 25,508 km за 60 минута, преваљен је огроман пут. До прошлог лета рекорд је држао Британац Крис Бордман који је 1996. године у Манчестеру постигао рекорд од 56,375 km. Али, вођство му није одузео неки други тата-мата за брзу возњу, већ бициклиста из прошлости, Белгијанац Еди Меркс. Он га је, веровали или не, потукао за мању раздаљину – 49,431 km и то још у Мексику 1972. године. Шта се заправо догодило? Међународно удружење бициклиста одлучило је да врати казаљку уназад, и то за три-

На гумираној атлетској стази Џеси Овенс, краљ спринта из 1936, трчао би готово исто као Морис Грин

десетак година, и рекордом прогласи само оне резултате постигнуте на „нормалним“ бициклима, а као „временске резултате“ озваничи оне који су постављени уз помоћ савремене опреме, почевши од Мозера који је надмашио Меркса пробивши зид од 50 km.

Јаје и Супермен

Управо је Мозер први возио на точковима у облику сочива, можда највећој новотарији у развоју бициклизма. Од тада су се многи шампиони огледали у тој трци с временом укључујући и асове аутопутева као што су Шпанац Индураин или Швајцарац Ромингер. Дошло је ту и до више техничких и технолошких промена: од положаја „јаје“ Шкотланђанина Обреа, који је 1993. године прешао 51,596 km (1994. постиже 52,713), до оног „а ла“ Супермен, то јест с рукама испруженим унапред – последњег Бордмановог изума. У ствари, то није била његова последња, него претпоследња трка, будући да је Британац дао све од себе и преузео вођство 27. октобра прошле године на класичном бици-

клу и постигао 49,44 km за 60 минута, само 10 метара више од Меркса.

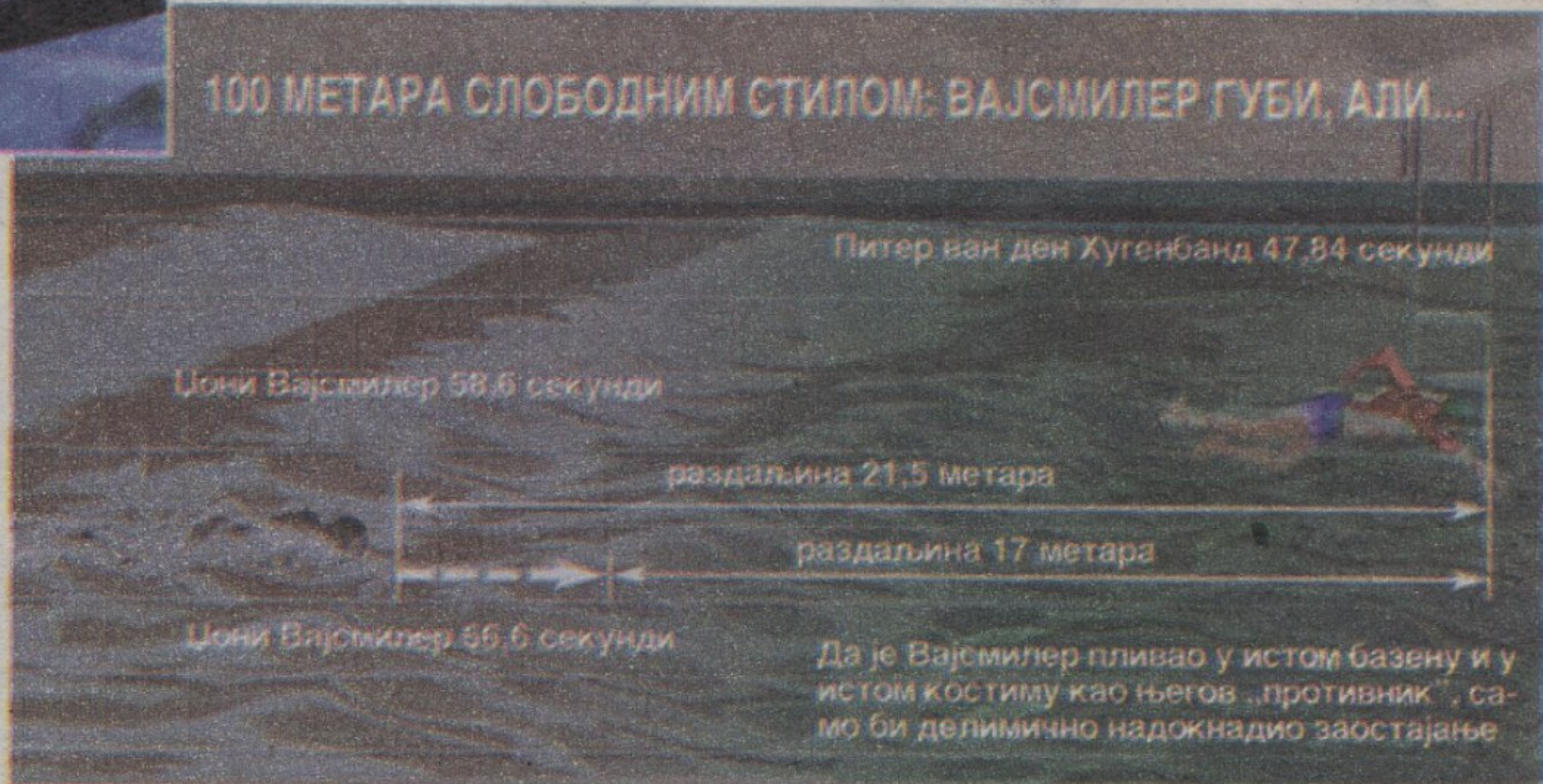
Све у свему, побољшања која су уведена у бициклизам и положај тела у седлу много су помогли спортистима. Напредак у начину вежбања, точак у облику сочива (први употребио Мозер) учинили су да се на сваком километру „заради“ по један секунд. Положај „Супермен“, који је применио Бордман, касније забрањен, омогућио је много већу аеродинамичност. Ту су још неке олакшице, као што су дрес и кацига. Једна научна студија урађена у часопису Америчког колеџа за спортску медицину упоредила је брзинске рекорде од 1967. године до 1996. године (Бордман) процењујући могућност сваког бициклисте, кондицију, надморску висину и врсту стазе. Закључак: да су се сви бициклисти такмичили на истом месту, то јест на стази у Манчестеру, на Бордмановом бициклу и у његовом положају, најбољи би био Ромингер (57,4), за њим Бордман (56,4), па Меркс (54) и Индураин (53,8).

И у атлетици су се збиле велике промене, више него што се то обично мисли. Јасно је да је у постављању

ЈА ТАРЗАН, ТИ СУПЕРМЕН

Џони Вајсмилер, рекордер у пливању и глумац, и Питер ван ден Хугенбанд

рекорда у скоку с мотком сама справа од огромног значаја (погледајте табелу). У поређењу с моткама од бамбуса, ове савремене од угљеничних влакана су праве правцате праћке. Исто је и када је трчање у питању иако је то можда најједноставнија дисциплина, ако се мисли да атлетичар само треба што брже да пређе одређену раздаљину. Међутим, и у трчању се променио начин вежбања, техника припреме, али од велике помоћи су и нови материјали.

Хоп-хоп стазе

Данас су тркачки шампиони одевени у припијене дресове, како би што лакше секли ваздух, попут Аустралијанке Кети Фримен у завршној трци на 400 метара у Сиднеју. На ногама су им суперлагане, али и чврсте патике као оне које су имале Мерион Џонс и Мајкл Џонсон на последњој олимпијади. Израђене су у „Најковој“ спортској истраживачкој лабораторији из Бивертон у Орегону. На њима је предано радио прави геније за ову област Гордон Валијант, инжењер и стручњак за биомеханику. Никако не треба забо-

ОБУЧЕНА ОД ГЛАВЕ ДО ПЕТЕ

Кети Фримен, Аустралијанка, олимпијска победница на 400 метара, има аеродинамични дрес из једног дела

100 МЕТАРА, ДВЕ ЕПОХЕ

Десно:
Морис Грин,
краљ на 100
метара.

Џеси Овенс,
јунак Олимпијаде
у Берлину 1936.
године

равити стазе: некада се трчало на земљи, онда се прешло на прашину од каменог угља, па на тенисолит, затим на тартан да би се данас користио такозвани спортфлекс, нека врста гумираног прекривача

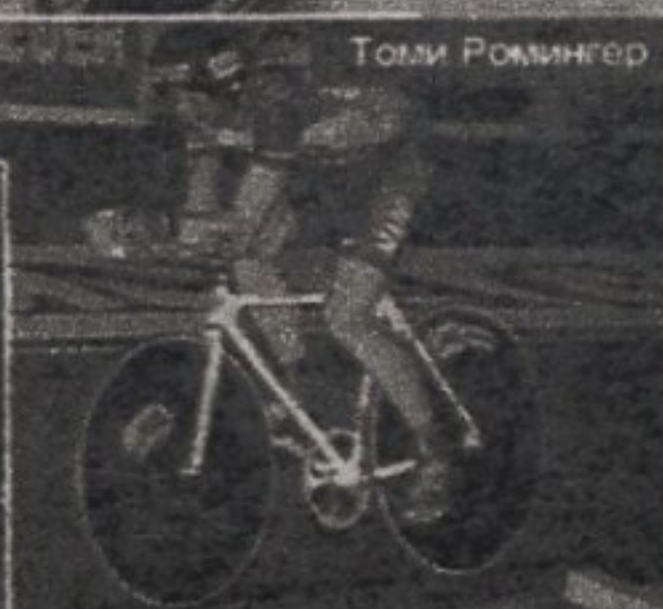
Мигел Индураин

Крис Бординман

Еди Меркс

Томи Ромингер

Грег Обре

КАЦИГЕ, ДРЕСОВИ, МАТЕРИЈАЛИ...

Рекордери у брзинској возњи. Крис Бординман је први и на „класичном“ бициклу.

Франческо Мозер

СВИ ПОД ИСТИМ УСЛОВИМА

Међународно бициклическо удружење поништило је у септембру прошле године све брзинске рекорде постигнуте на посебним бициклима. На табели доле лево назначени су пређени километри и година када је рекорд постигнут, „спасла“ су се само тројица са дна лествице. А шта би се догодило да су се сви ови прваци такмичили под истим Бординмановим „супертехнолошким“ условима из 1996. године? На то питање одговарају стручњаци из САД (табела доле десно). Они су у обзир узели брзину, надморску висину, врсту бицикла, дрес, положај тела, тежину, висину, врсту стазе...

СТВАРНИ ПОРЕДАК

1. Крис Бординман	56,4	1996.
2. Томи Ромингер	55,3	1994.
3. Мигел Индураин	53,0	1994.
4. Грег Обре	52,7	1994.
5. Франческо Мозер	51,1	1984.
6. Еди Меркс	49,4	1972.
7. Оле Ритер	48,6	1968.
8. Фердинанд Браке	48,1	1967.

ЗАМИШЉЕНИ ПОРЕДАК

1. Томи Ромингер	57,4
2. Крис Бординман	56,4
3. Еди Меркс	54,0
4. Мигел Индураин	53,8
5. Фердинанд Браке	53,2
6. Франческо Мозер	53,1
7. Грег Обре	52,7
8. Оле Ритер	52,4

који даје изузетне могућности.

Али, вратимо се питању ко би победио у трци под истим условима: Џеси Овенс, јунак Олимпијаде у Берлину 1936, или данашњи рекордер на 100 метара Морис Грин?

Иако у историји брзинских рекорда постоје неке сенке везане за допинг, неоспорно је да данашње стазе дају многа предимства у поређењу с тенисолитом. Предност је и то што се данас стартује са блокова, значи са равних

терена, док су се некада копала удубљења у која су се увлачила стопала. Затим, по новим гумастим стазама на просто се скаче.

Значи, ако добро проценимо способности Овенса и Грина, број корака и њихову учесталост, могуће је начинити вероватну претпоставку. Она би изгледала овако: Овенс је у Берлину трчао 100 метара за 10,3 секунди и направио 48 корака и једну трећину. Грин је истрчао 100 метара са 45 корака, а његов рекорд је 9,79 секунди. На

100 МЕТАРА: ОВЕНС БИ БИО БЛИЖЕ

Морис Грин 9,79 секунди Џеси Овенс 10,3 секунде

Да је Џеси Овенс могао да трчи на савременој стази, 100 метара би прешао за 9,95 секунди и делимично смањено раздаљину

раздаљина 5.5 метара

раздаљина 2 метра

Џеси Овенс 9,95 секунди

спортфлексу би спринтер са особинама Овенса могао да смањи број корака и он би износио 46 и једну половину, а постигао би време од 9,95 секунди. Поново би победио Грин. Међутим, Овенс није имао све погодности које имају данашњи атлетичари.

Ајкулини дресови

Шта је с пливањем? Од када је будући Тарзан Џони Вајсмилер 1922. године постао први пливач који је у слободном стилу на 100 метара „сишао“ испод минута (58,6 секунди) па до данашњих дана, када је Холанђанин Питер ван ден Хугенбанд

ВИСОКО У НЕБО

Скок с мотком: у овој дисциплини, захваљујући технологији, атлетичари скачу много више, преко 6 метара.

С МОТКОМ ЈЕ ТЕХНОЛОГИЈА НАПРАВИЛА СКОК

Прве мотке с којима се скакало још у прошлом веку биле су израђене од дрвета: храста, кедре, абонуса, ораха. То су, заправо, били обични штапови мале еластичности. До промене је дошло када је уведена мотка од бамбуса, огромна, пуна чворова, али савитљива. Користила се од почетка 20. века (први званични рекорд постигао је Марк Рајт 1912. године и износио је 4,02 m), па све до педесетих година. Најбољи у скоковима на оваквој мотки био је Американац Корнелијус Вармердам зван „летећи Холанђанин“. Касније се

прешло на алуминијумску мотку с којом је Роберт Готовски 1957. године достигао 4,78 m.

Шездесетих година појавиле су се прве мотке од стаклених влакана. Године 1961. Џорџ Дејвис је скочио 4,83 m. Затим је почело право летење. Године 1963. Брајан Стенберг стиже до „зида“ од 5 метара и од тада се ишло само навише, поготово кад је с мотком од угљеничних влакана почела „Бубкина ера“. Овај Украјинац је први премашио 6 метара, а његових 6,14 из 1994. године још се „држе“

НЕ ТРЧЕ САМЕ, АЛИ...

Лево: Патика са опругама од полиуретана за виши скок и ублажавање удarca. Користе је неки амерички кошаркаши

Доле: Патика у којој је спринтер Ато Болтон трчао на Олимпијади

ЧУДЕСНИ ПОКРИВАЧ

Комад такозване подлоге спортфлекс постављене на стазе у Сиднеју. Израђује се од природне гуме, оксида гвожђа, каолина, смоле и сумпора.

КОСТИМ РИБЕ ЗВАНЕ ТОРП

Аустралијанац Јан Торп освојио је 13 светских рекорда. Много дугује својој грађи (носи ципеле бр. 51!), а понешто и посебном костиму који је носио у Сиднеју.

на Играма у Сиднеју постигао време од 47,84 секунди, све се променило. Прво базени: нема више високих обода због којих настају таласи који сметају пливачима, а посебни филтери чине воду лакшом. Затим, изменили су се костими. Они некадашњи од жерсеја, који, кад се накувају, постају тежи, потпуно су избачени. Али, највећа новина је у начину тренирања, припремама на научној основи, до танчина разрађеној. Значи: и ако Вајсмилеру

„узмемо“ секунд и по или два, на 100 метара, ипак не би победио у трци са садашњим шампионом.

У Сиднеју су огроман успех имали дресови из једног дела, последњи изум – с њима су се рекорди побијали као од шале. Носиле су их многе пливачке звезде, од новог светског чуда Аустралијанца Јана Торпа, који је имао такозвани „фул боди сјут“, до других пливача у „спидо фаст скину“. А да би се ти костими нашли на њиховом телу, претходиле су четири године помног проучавања коже ајкуле. Те „ајкулине“ дресове имали су већ поменути Ван ден Хугенбанд, затим Мајкл Клим, Лени Крајцелбург, Инге де Бруијн и Џени Томпсон.

Да ли се онда може рећи: живели суперлаки дресови, нови материјали, патике са опругама, купаћи костими од ајкулине коже? Делимично да, али никако не треба заборавити реченицу коју је изговорио Рус Геннадии Тоуретски, тренер Александра Попова који је можда најбољи пливач последњих десет година: „Костим сам по себи није много: у њему мора да се нађе прави спортиста“

Припремила В. Мичић

ДА ЛИ
ПОСТОЈЕ
ВЕШТИЦЕ?

ЧАРОБНА

У ствари, то и није било посебно тешко погодити: Марина Дамовић је заиста личила на вештицу. Шпицасте нос безмало јој је додиривао браду, а одмах изнад, непријатељски и урокљиво, иза наочара су пиљила два нервозна црна ока. Бледо лице неодређених година израњало је тек повремено из облака дима цигарете коју као да никада није гасила. Дим је обавезно дувала саговорнику у лице. Често је шкргутала зубима. Могли бисте размишљати и неколико дана, али сигурно не бисте успели да се сетите и једне једине љубазне реченице коју је Марина Дамовић некоме упутила.

И, шта онда? Ништа посебно. Сви су је избегавали, чак и њени најближи. Истину говорећи, плашили су се да ће по ко зна који пут чути нешто што вероватно није дан човек не би волео да чује. Узалудно покушавајући да је одобровоље, говорили су јој како је паметна. Ма какви паметна! Чим би окренула леђа, стискајући песнице, једва обуздавајући бес, они би прошапутали:

„Вештица!”

Како су само били у праву! А колико су грешили... јер

Није било ни
чаробног штапића, ни
метле, ни летења.
Само једна песма и
један женски глас.
Да ли је могуће да је
то био глас
Марине
Дамовић?

Илустровао
Бобан Савић

Ćiri-bu, ċiri-ba,
najbolji je Nesquik
magični napitak!

се још једном поставило да ствари нису онакве каквим се чине. Или, бар нису само такве. Да Марина можда и није онаква вештица каквом су је сматрали. Већ много, много другачија.

Узалудно узмицање

Ево како се то догодило.

Уверен да судбини која му је наменила жену вештицу не треба да се супротставља, Маринин муж Коста сасвим се предао свом послу. Био је археолог. То му је омогућавало да безбрижно живи изван свог времена (наравно, у прошлости) претварајући се најчешће како не примећује шта се око њега дешава. Углавном је ћутао и слушао музику и не покушавајући више да се сети како је уопште ступио у везу са Марином... Без обзира на његово узмицање, дошао је тренутак када је посебна врста чаролије, од које једноставно нема скривања, захватила и његов живот. Односно, његово срце. Да ли треба посебно напоменути да у почетку то није ни приметио?

Те вечери Марина је пеглала. Коста је осећао како га њен поглед просто сврби по средини чела. Читао је.

Заправо, мислио је на једну од најтачнијих изрека коју је икада прочитао, па затим упамтио:

„Жена је најопаснија кад пегла!”

Стога је пожурио да оде на спавање. Чим је спустио главу на јастук, почео је да сања. Као, баш у дворишту њихове куће у самом центру Београда налази се једна изузетна, боље речено, невиђена и нечувена археолошка локација. Шта се тачно налазило негде дубоко испред самих њихових прозора, у сну му није било објашњено. Иако обавијено велом тајне, знао је да

то откриће уједно значи решење свих тајни, или оне једне, најважније. Са првим зрацима сунца пробудило га је снажно лупање срца. Одлучио је да почне са

ископавањима... Уосталом, зашто да

не? Било је познато да је узвишење на ком се налазила њихова кућа некада било део великог београдског гробља. Ко зна чега све ту има.

Прво изненађење чекало га је тога дана када се враћао с посла. Била је рана јесен. Сунце је и даље благотворно грејало. Како се приближавао кући, чинило му се – сасвим необично – да тишина постепено надвлађа буку града. Када се сасвим примакао улазним вратима, приметио је да је тишина потпуна... А онда је зачуо тај глас. Најпре сензуални речитатив који се развио у певање најлепшег и најпривлачнијег женског вокала. Свинг! Осећао је како му нешто истовремено и врело и ледено клизи низ леђа, право до руку које су незадрживо дрхтале. Остао је без даха. Подигао је главу ка отвореном прозору одакле је допирало певање и хипнотисан слушао песму:

ПОДНИКНИ
ЗАБАВНИК

16. 11. 2001.

ЈЕСЕН

„Јесен тихо долази... дани
су пожућели...
ал' у нашој љубави... ко да
неко живи још.
Да л' је киша или звездани
рој...
нема цвећа, али ме пољубац
твој - оји.
Шта људи кажу ти, да је-
сен значи крај
умире кажу с њом и љубав.
Зар овај већар јесењи,
Не пева баш о љубави и
киша зар не милује нас?
Све је лепо, чак је чаробно
све,
Све је лепо љубав кад је
уз нас...
И ове боје јесење и овај

плочник покисли
Лей је у маји
скривени траг..."

На том месту - слободно
се може рећи - прекинуо се
читав дотадашњи Костин
живот и почео један нови ко-
ји је можда највише личио
на филм.

Или мо-
жда сан?

Песма је,
попут клизеће гумице, бри-
сала хитро много тога што
се налазило у његовом сећа-
њу. Пре свега музику. Оти-
цала су у неповрат сва изво-
ђења „Голдберг” варијација,
Моцартови концерти за кла-
вир, Малерове симфоније...
После неодређеног време-
на, колико је трајало дејство
првог удара, Коста је потр-
чао уз степенице. У кући га
је чекала Марина. Ђутала је.
Он, међутим, није имао вре-
мена да на њу обраћа па-
жњу, него је потрчао ка
остави у којој је држао лопа-
те. Није било времена за
размишљање ни оклевање.
Као помахнута, почео је да
копа. Право изненађење до-
чекало га је тек ту...

Када је ископао прву од-
бојкашку лопту, помислио је

како је реч о деч-
јој шали. Затим је
наишао на још једну
лопту за одбојку, па
још једну, и тако 29! Сео је
на земљу и почео пажљиво
да разгледа ископине. Није ту
било ничег необичног осим
што се на свакој лопти, иако
блатњавој, могла разазнати
и прочитати посвета:

„Марини, чија близина,
итд, итд..."

- Андрија"

У трансу

Још једном, онако уморан,
блатњав и сав у зноју, Коста
је утрчао у кућу. Осећао је
како му слепоочнице пулси-
рају. Пушио се од љубоморе.
Притисак му је растао. Пред
очима је имао лик двадесет
трогодишњег репрезента-
тивца одбојкаша. Шта ће -

морао је себи да
призна да је то један
од најлепших момака ко-
ји је икада видео. Зашто су
лопте морале баш ту да бу-
ду? Зар је управо он требало
да их нађе?

„Марина, шта значе оне
закопане лопте?“, успео је
некако да промуца.

„Молим?“, одговорила је
питањем Марина и уз сме-
шак га погледала право у
очи.

И то је уједно било по-
следње чега се тачно сећао.
Пао је у неку врсту трансa.
Обузела га је грозница. До-
шли су лекари и препоручи-
ли лежање будући да ника-
кву болест нису успели да
открију. Међутим, Коста и
даље није могао ни да уста-
не, нити да изговори иједну
једину реч. Као да је био
омађијан. Што је најчудније,
чинио се да ту поред њега
промиче Марина, али са-

свим другачија од оне
коју је познавао. И
лице, и очи, и коса,
и стас - као да су
се одједном про-
менили. Носила
је дугу црну ха-
љину. Непотреб-
но је напомиња-
ти да је изгледала
чаробно.

„Па, она ни-
је историчар
уметности! Она
је певачица!“ -
крикнуо је немо
у себи. Не мо-
гавши да ишта
изговори, по-
гледом је тра-
жио објашње-
ње. Очајан,
склопио је
очи. И осетио
нежни до-
дир нечије
руке. Још

једном се најежио. А онда
препустио. Јер, чуо је глас
који је отпевао наставак пе-
сме:

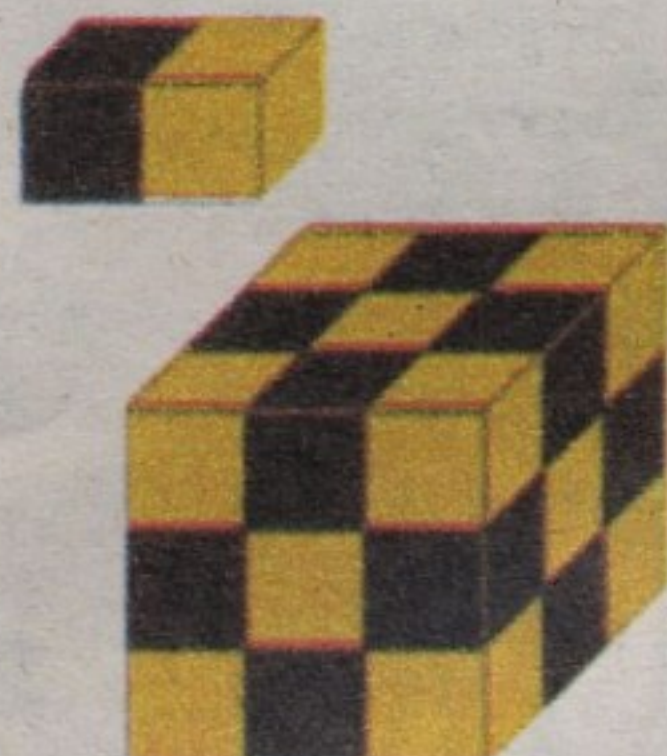
„...кад љубав није ти,
кад живиш сасвим сам -
тешк онда пустиш влада
свуд.“

Знао је да наслов песме
може бити само „Witchkraft”.
Мада се одлучио да је за се-
бе назове: „Чаробна јесен”.
И схватио је како је боље да
ништа не мења. Да остане
омађијан. Бар док траје та
чаробна јесен. Са првим па-
хуљицама видеће шта треба
да учини. Можда ће их њего-
во устрептало, ужарено срце
одмах истопити и претвори-
ти у јесењу измаглицу? ■

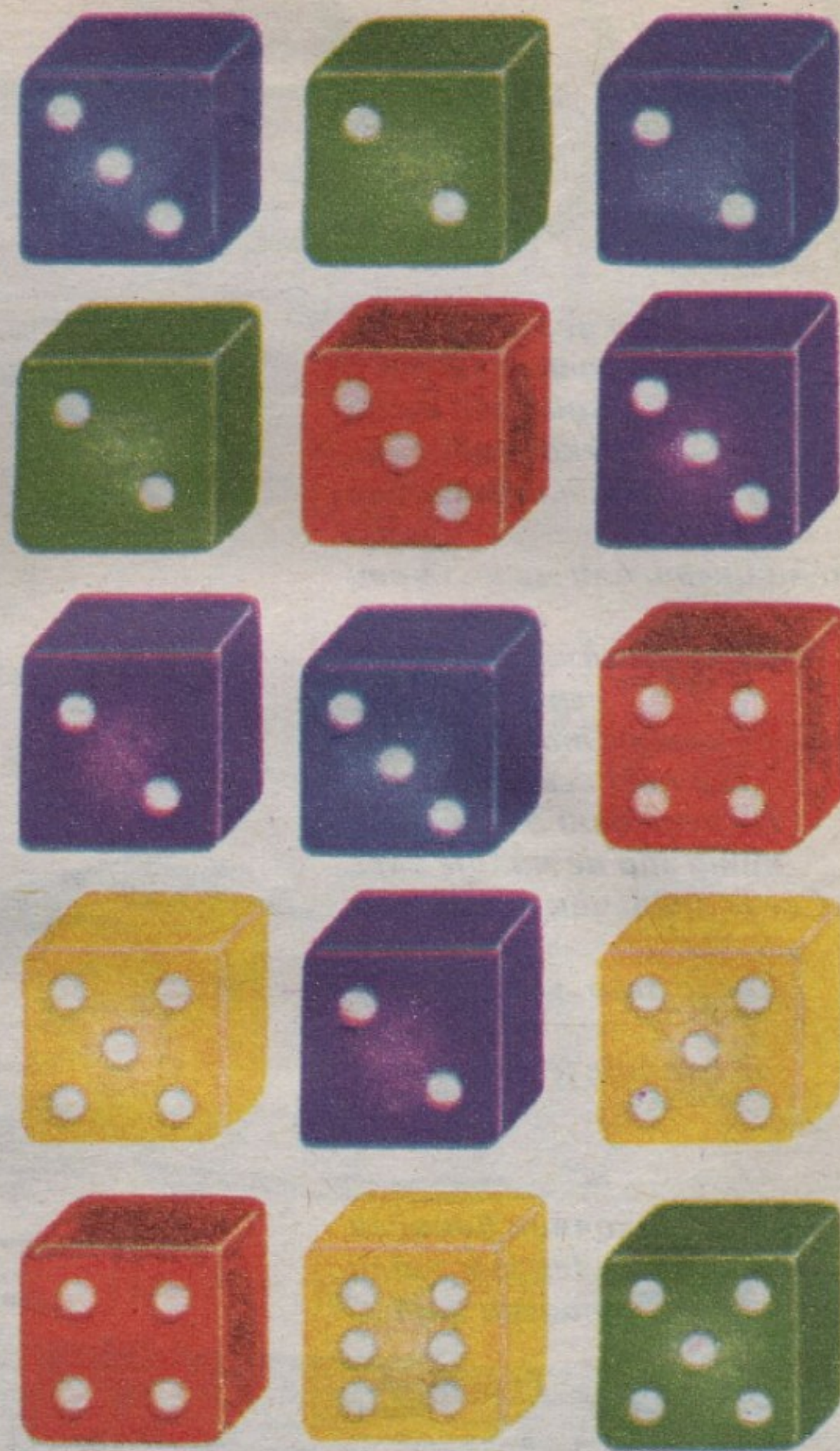
Мадам Мими

ЖУТО или ЦРНО?

Ова коцка изгледа као да је састављена од коцкица жуте и црне боје. У ствари, могла би бити направљена и од правоугаоних црно-жutih „двојаца“ (види цртеж). Само, тада би требало додати још једну коцкицу. Уколико бисмо се одлучили за тај начин, коју би коцкицу требало да додамо? Црну или жуту? И где бисмо је ставили?■

ОСМОСМЕРКА

К	И	З	Е	Ј	И	К	С	П	Р	С	М	К
А	К	А	Б	И	Н	Е	Т	А	Б	Л	А	И
Т	А	И	О	О	Д	И	С	О	Л	В	Т	Н
Е	Ј	Д	Н	Р	П	С	С	Р	А	Е	Е	
Д	И	А	И	В	О	Н	А	П	И	Б	М	Ч
Р	Ф	Ц	К	Р	А	В	И	П	И	А	А	У
А	А	Е	Е	С	Е	Т	З	Ц	У	Т	Т	Ч
Ц	Р	Д	Р	Т	Е	К	С	Т	А	Л	И	И
И	Г	Ч	Н	А	Њ	В	Т	А	Е	А	К	О
Ј	О	И	С	И	Т	Т	С	О	Н	С	А	Н
О	Е	Т	Г	Д	Л	С	Е	Х	Р	О	Т	И
Б	Г	А	Р	И	О	И	Е	Њ	А	Т	Р	Ц
Л	Е	Њ	А	Н	З	М	С	Ш	А	И	А	А
О	Л	Е	К	Т	И	Р	А	Т	Г	В	Д	Ђ
К	И	З	Е	Ј	И	Н	А	Р	Т	С	Е	Ј
О	Б	Р	А	З	О	В	А	Њ	Е	А	Р	П

Сви појмови у овој осмосмерци су у вези са школом. Када их заокружите, преостала слова даће вам коначно решење – назив науке за коју кажу да је „учитељица живота“.

АТЛАС, БЛОК, БОЈИЦА, ГЕОГРАФИЈА, ДЕЦА, ДИРЕКТОР, ДОМАР, ЂАЦИ, ЗБОРНИЦА, ЗВОНО, ЗНАЊЕ, ИГРА, ИСПИТ, КАБИНЕТ, КЛУПА, КЊИГА, ЛЕКТИРА, МАТЕМАТИКА, НАСТАВНИК, ОБРАЗОВАЊЕ, ПЕВАЊЕ, ПРВАК, РАДНИ ЛИСТ, РАСПОРЕД, РЕДАР, САВЕТ, САЛА, СВЕСКА, СЕДНИЦА, СРПСКИ ЈЕЗИК, СТРАНИ ЈЕЗИК, ТАБЛА, ТЕКСТ, ТЕСТ, ТОРБА, УЧЕНИК, УЧИОНИЦА, ХЕМИЈА, ЦРТАЊЕ, ЧИТАЊЕ, ШЕСТАР■

ПОКВАРЕНИ САТОВИ

Који од ова четири зидна часовника показује тачно време? Од нацртана четири, три часовника су покварена, мада не сасвим: један касни 10 минута, један жури 5 минута, један чак петнаест минута иде напред. Који ли је тачан?■

БАЦАЈТЕ КОЦКИЦЕ!

Изаберите три коцкице исте боје са овог цртежа тако да у све три усправне колоне коцкица добијете једнак број када саберете њихове вредности■

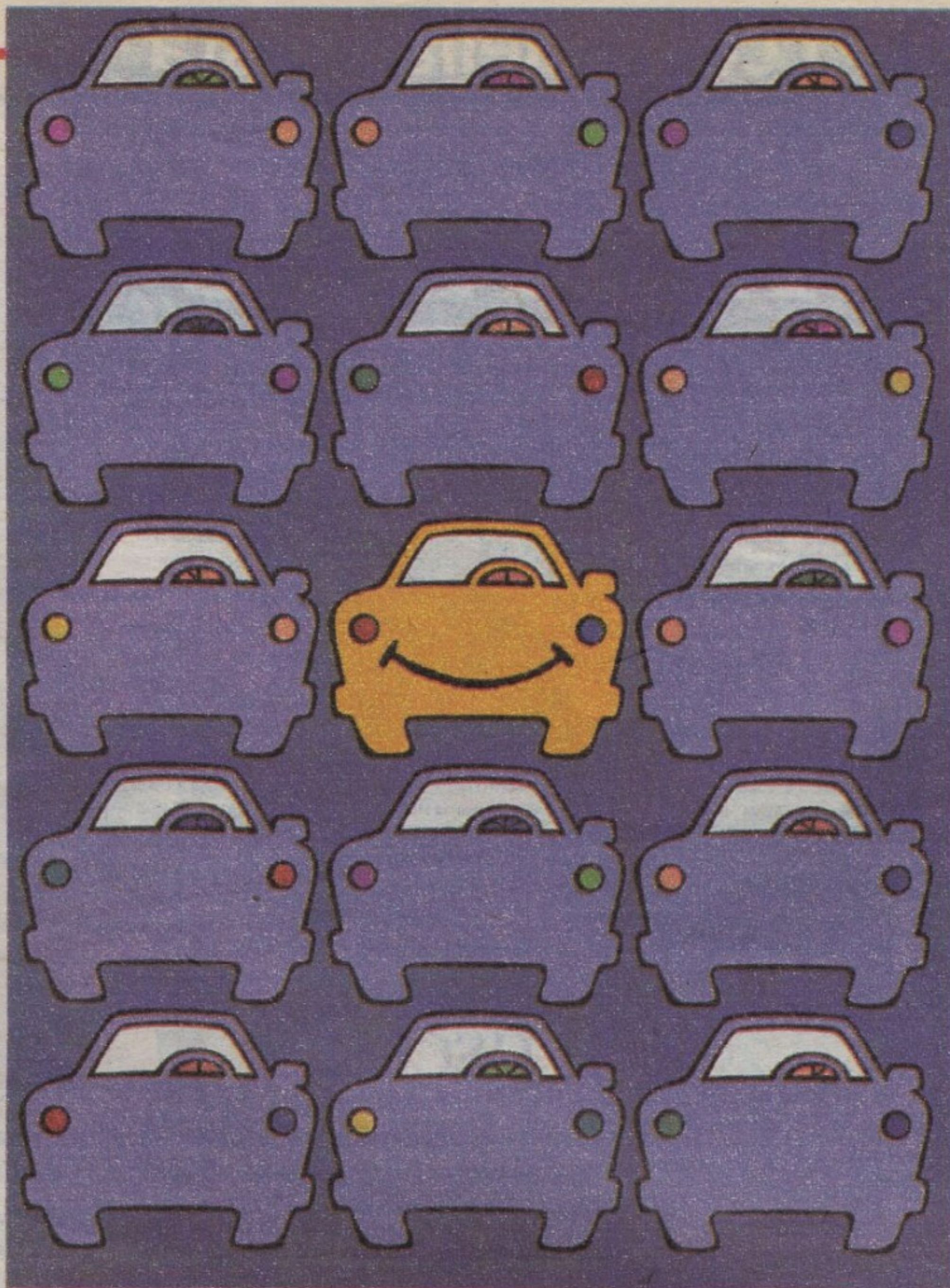
ЗА ОШТРООКЕ

Можете ли за 20 секунди да нађете сличицу која се појављује 4 пута и две сличице које се јављају по два пута?■

АУТОМОБИЛИ

Ја се смејем јер знам који је аутомобил мој близанац.
Знаете ли и ви? ■

РЛДНО ПОЛИТИКА
105,2 и 91,5 MHz

БРОЈ 20 (10-17.11.2001.)
(у сарадњи са IPS-ом)

ЛИСТА ИНОСТРАНИХ СИНГЛОВА

1. (2)* ↑ PJ HARVEY - This Is Love (4)**
2. (3) ↑ ALICIA KEYS - Fallin' (5)
3. (1) ↓ PULP - Trees (5)
3. (4) ↑ WEEZER - Island In The Sun (5)
4. (7) ↑ HIM - In Joy And Sorrow (3)
- 5.(10) ↑ STEREOPHONICS
- Step On My Old Size Nines (4)
6. (4) ↓ THE CRANBERRIES - Analyse (6)
7. (5) ↓ KYLIE MINOGUE
- Can't Get You Out Of My Head (7)
- 8.(11) ↑ SUM 41 - In Too Deep (3)
8. (-) н*** LENNY KRAVITZ - Dig In (1)
- 9.(16) ↑ GREEN DAY - Waiting (3)
- 10.(12) ↑ GORILLAZ - Rock The House (2)
11. (-) н ALIEN ANT FARM
- Smooth Criminal (1)
- 12.(18) ↑ BLINK 182 - First Date (2)
12. (6) ↓ IAN BROWN - F. E. A. R. (6)
- 13.(15) ↑ OZZY OSBOURNE
- Gets Me Through (2)
- 14.(13) ↓ MANU CHAO - Merry Blues (4)
15. (-) н EELS - Soulfucker pt. 1 (1)
16. (8) ↓ RAMMSTEIN - Ich Will (7)
17. (8) ↓ GARBAGE - Androgyny (8)
17. (8) ↓ STAINED - It's Been Awhile (7)
18. (-) н BASEMENT JAXX
- Where's Your Head At (1)
- 19.(14) ↓ SMASH MOUTH - I'm A Believer (9)
- 20.(17) ↓ MICHAEL JACKSON
- You Rock My World (6)

Испали:

- MARILYN MANSON - The Nobodies (8)
DIDO - Hunter (6)
RIGHT SAID FRED - You're My Mate (4)
CRAZY TOWN - Revolving Door (7)

ЛИСТА СИНГЛОВА ДОМАЋИХ

1. (2) ↑ A. K. - You And Me (4)
2. (1) ↓ INTRUDER - It's Too Late (5)
3. (5) ↑ DISCIPLIN A KITSCHME
- Your Soul (6)
4. (7) ↑ ЂОРЂЕ ДАВИД & FUZZBOX
- Само свој (2)
5. (3) ↓ ПРШУТЕ - Машта (5)
6. (-) н РИБЉА ЧОРБА
- Љубав више не станује овде (1)
7. (6) ↓ БАЈАГА И ИНСТРУКТОРИ
- Змај од Ноћаја (3)

Испали:

JAZZVA - New Day (9)

Субота, 16-18 h

Листе уређује и води Ах-Неша
Музички уредник
Давид Вартабедијан

Мини топ-листе
сваког дана од 18.30 до 19.00
(live, независна, рок, реп,
алтерготик, реге, club)

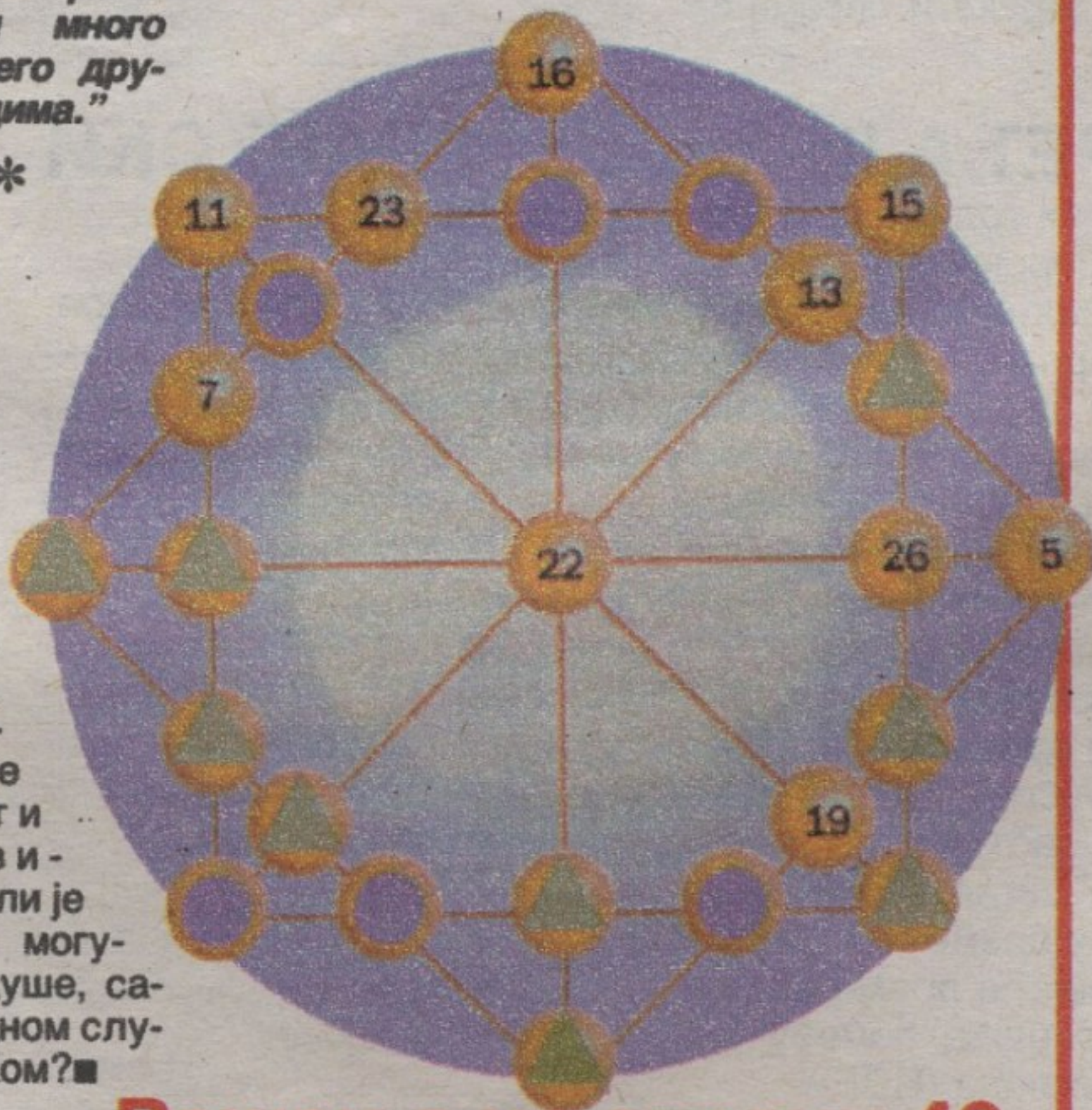
РЛДНО ПОЛИТИКА

- (x)* место прошле недеље
(x)** број недеља на листи
н*** новитет

РОЂЕНДАН ЧАРОБНА ЗВЕЗДА

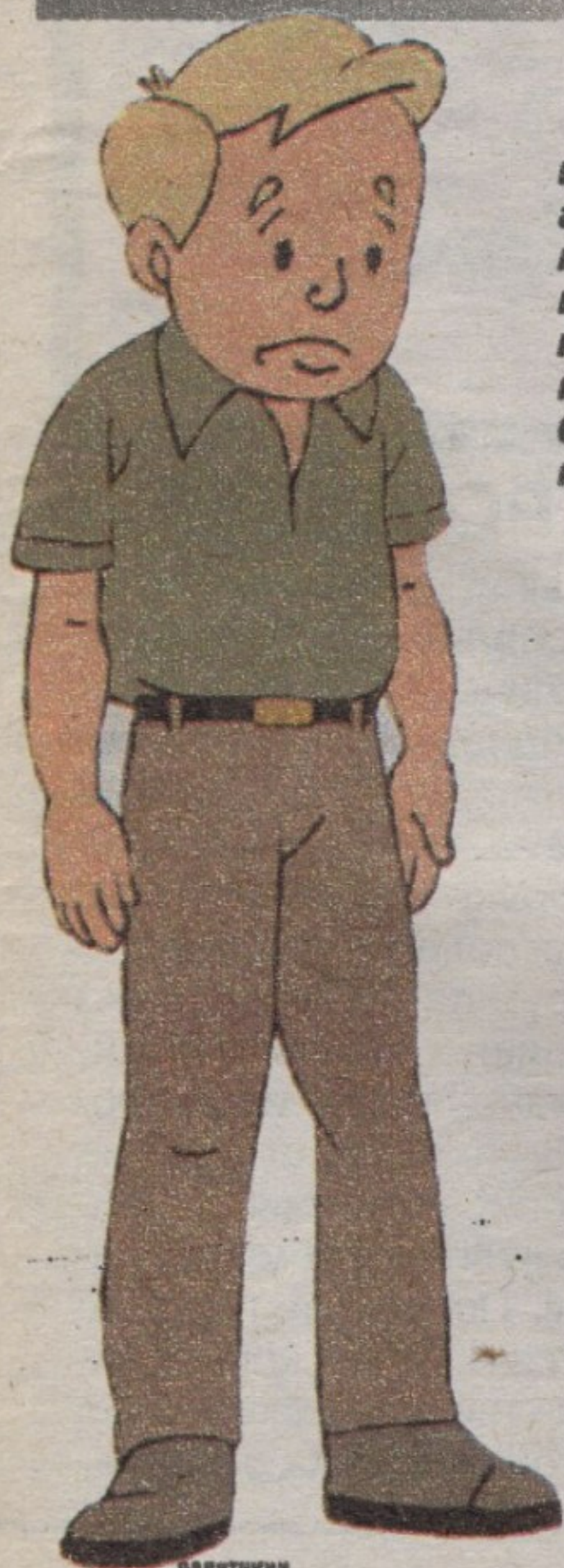
„Прекјуче сам имао 48 година, а ове године ћу напуни­ти пола века. Чини ми се како мени време пролази много брже него дру­гим људима.”

Попуните бројевима лоптице у којима бројеви недостају тако да збир пет повезаних лоптица увек буде 85. Имајте на уму да су вредности бројева који недостају између 5 и 29. Такође, да су у троуглићима скривени парни бројеви, а у круговима – непарни ■

При­медба овог сре­довеч­ног го­споди­на мо­же се чинити несуви­слом, али је сасвим могу­ћа. Додуше, са­мо у једном слу­чају... Ком? ■

Решења на страни 49

ОПАСНЕ ТАЈНЕ ВЕЗЕ

Начини тајних договора веома су разноврсни – од радио-порука, преко шифрованих писама, до фотографског праћења. Свим овим методама заједничке су мере које се предузимају да би били заштићени од откривања.

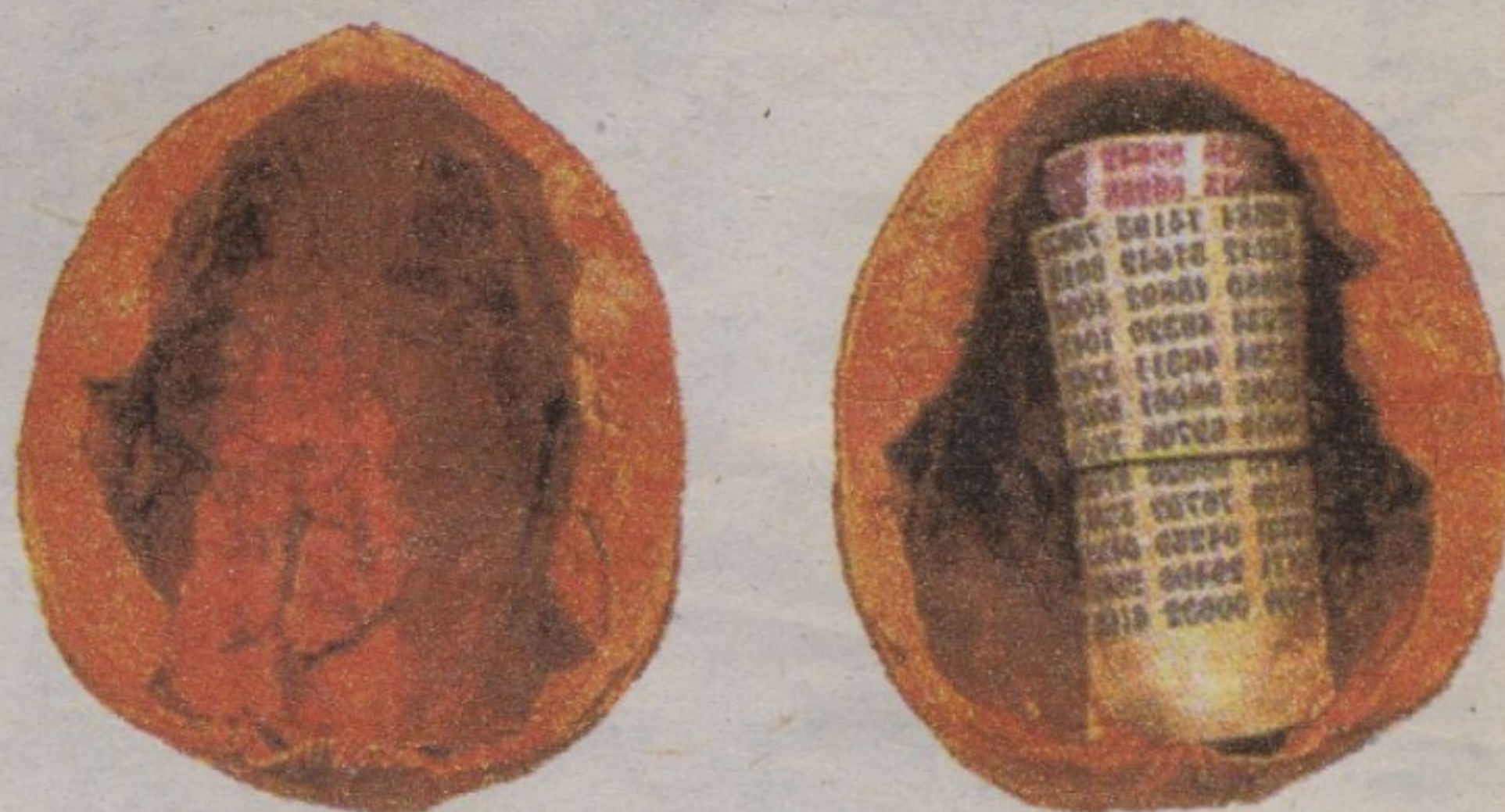
Радио-предајници су веома мали, чак и сићушни, тајне поруке шифрују се пре одашиљања... Осим тога, радио-поруке могу да буду убрзане, то јест одаслате кратким сигнаlima које је знатно теже открити. Податке је могуће фотографисати и смањити на микротачку.

За писање невидљивих порука користе се нарочита мастила, а у тајна скровишта стављају се поруке и опрема за њихово прављење.

ТАЈНИ РАДИО-УРЕЂАЈИ

Први пут смишљени двадесетих година прошлог века, посебни радио-уређаји на широко су коришћени у Другом светском рату. Издавани агентима који су дејствовали у окупираној Европи, били су смештени у обичне кофере како не би побуђивали никакву сумњу. Технолошки развој дозволио је још током рата постепено смањивање радио-одашиљача, што се наставило и после рата: гломазне лампе замењене су транзисторима. Шпијунски радио-уређаји најчешће користе Морзеову азбуку пошто се на великим удаљеностима боље разазнаје од гласа и то како приликом пријема тако и одашиљања. Осим тога, лакше је шифровати Морзеову азбуку него гласовне поруке. Крајем Другог светског рата уведено је одашиљање у кратким сигнаlima које је играло значајну улогу и касније, у време такозваног хладног рата. Техника је скраћивала време слања и смањивала вероватноћу откривања помоћу система налажења смера радио-сигнала (RDF)■

ШПИЈУНИМА СУ ЗА УСПЕШАН РАД – ПРОМАСАЈЕ ПОНЕКАД ПЛАЋАЈУ И ГЛАВОМ – НУЖНИ ПОСЕБНИ ДОГОВОРИ СА „КОНТРОЛОРОМ“. ТАЈНЕ ВЕЗЕ МОРАЈУ ДА БУДУ ПОУЗДАНЕ, А НАРОЧИТО БЕЗБЕДНЕ ОД ПРОТИВНИЧКОГ ПРЕСРЕТАЊА

Скровиште у ораху

Смотани листићи из блока за једнократну употребу КГБ сакривени су у празној љусци ораха.

Скровиште у поштанској марки

На полеђини поштанске марке исписана је тајна порука која је послата из Нирнберга у Западној Немачкој.

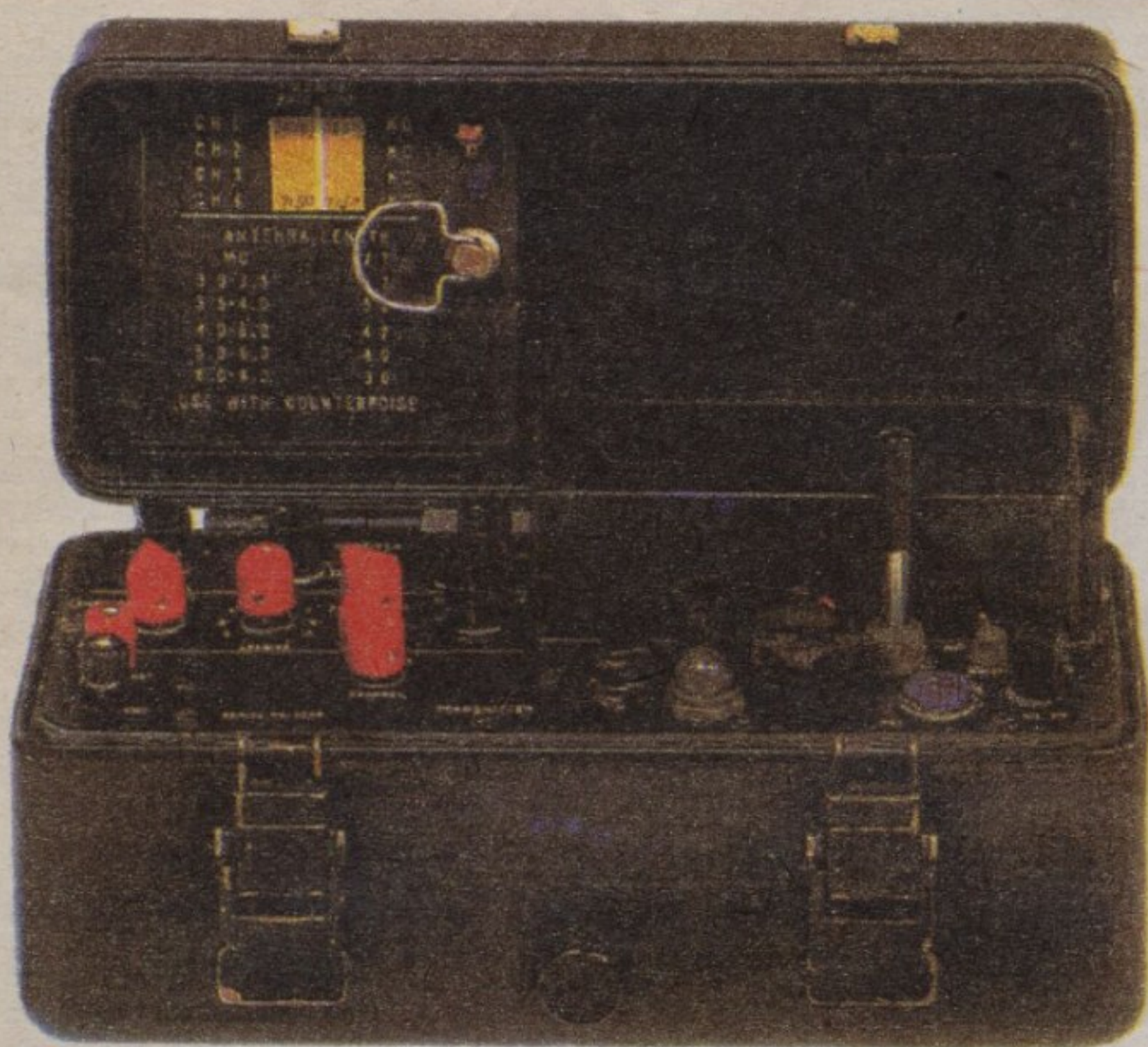

ШИФРАНТСКИ ИЗУМИ

Почетком 20. века направљено је неколико електромеханичких машина за шифровање које су стварале тако сложене шифре да се сматрало да су нерешиве. Међутим, оне су ипак разрешене током Другог светског рата. Решили су их и генијални математичари и први електронски рачунар на свету■

СКРОВИШТА

У тајним везама често се употребљавају скровишта која личе на предмете за свакодневну употребу, као што су кључеви или пенкала. Откривањем тајне поруке непријатељ може да дође до података о извору, па су зато нека скровишта заштићена мином изненађења и експлодирају ако се отворе на непрописан начин, уништавајући при том свој садржај. Подаци се понекад шаљу на начин који олакшава њихово скривање. Посебна мастила омогућа-

Агентов радио

Агенти CIA користили су шездесетих година на Куби мали радио „делко-5300“ који је лако одашљао поруке из те земље у САД.

Свакодневни предмети

Техничари преправљају предмете за свакодневну употребу да би направили скровишта за тајне поруке.

Прстен са скровиштем

У британском прстену из Другог светског рата скривани су микрофилмови.

Уређај за шифровање „криха“

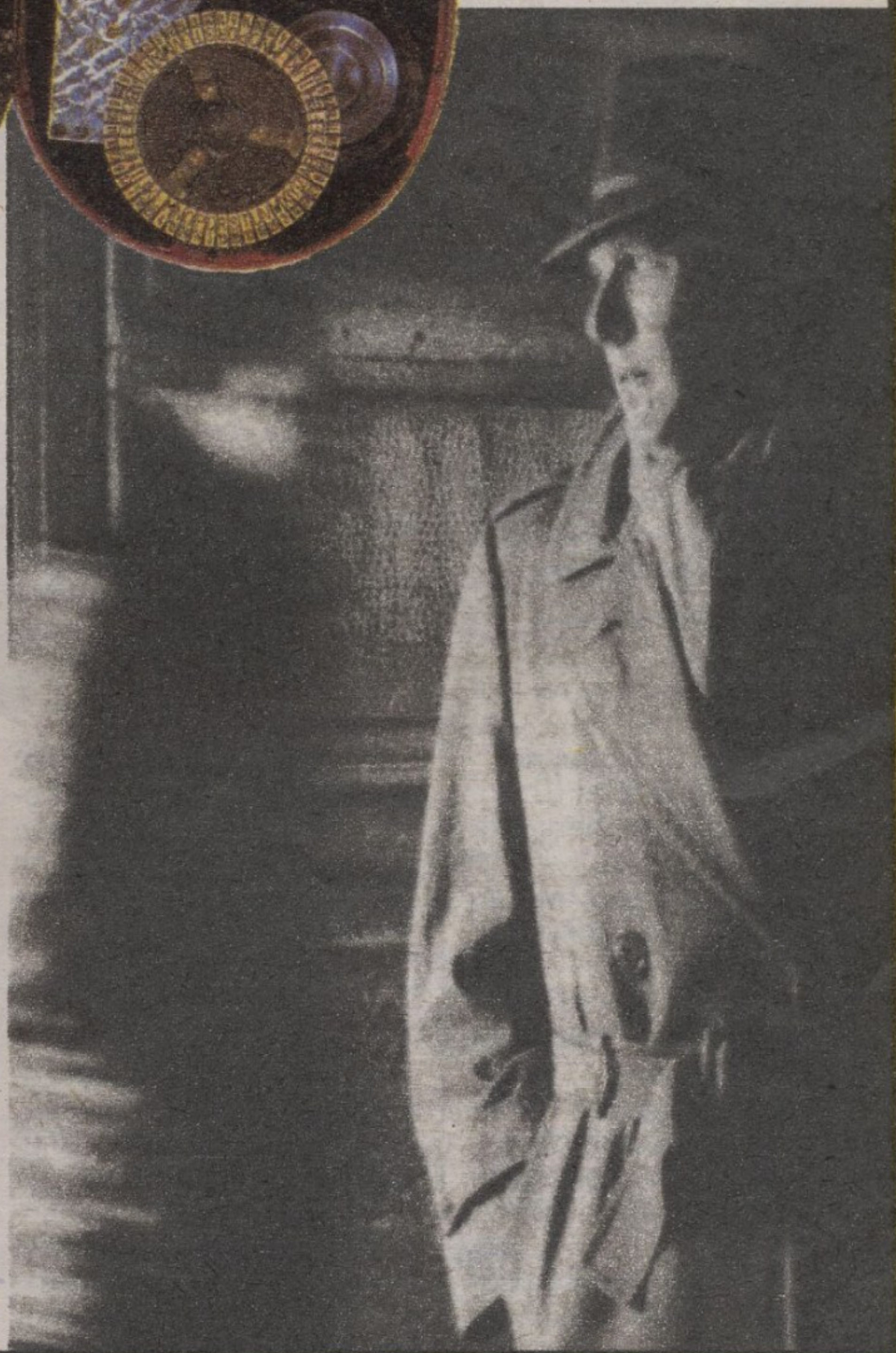
Направљен 1924. године, уређај „криха“ шифровао је поруке помоћу азбучног ротора који је покретала опруга.

вају тајно писање које је невидљиво док не буде изложено одговарајућем хемијском реагенсу. Знатно смањени, фотографски негативи преносе податке у облику микротачке коју је изузетно лако сакрити, а веома тешко наћи. Да би избегли опасности које собом носе лични сусрети, шпијуни остављају или узимају материјал на договореним скровитим ме-

стима познатим као мртве јавке. Да би се посуднице за мртву јавку што неприметније уклопиле у околину смишљена су многа невероватна места■

Д. П.

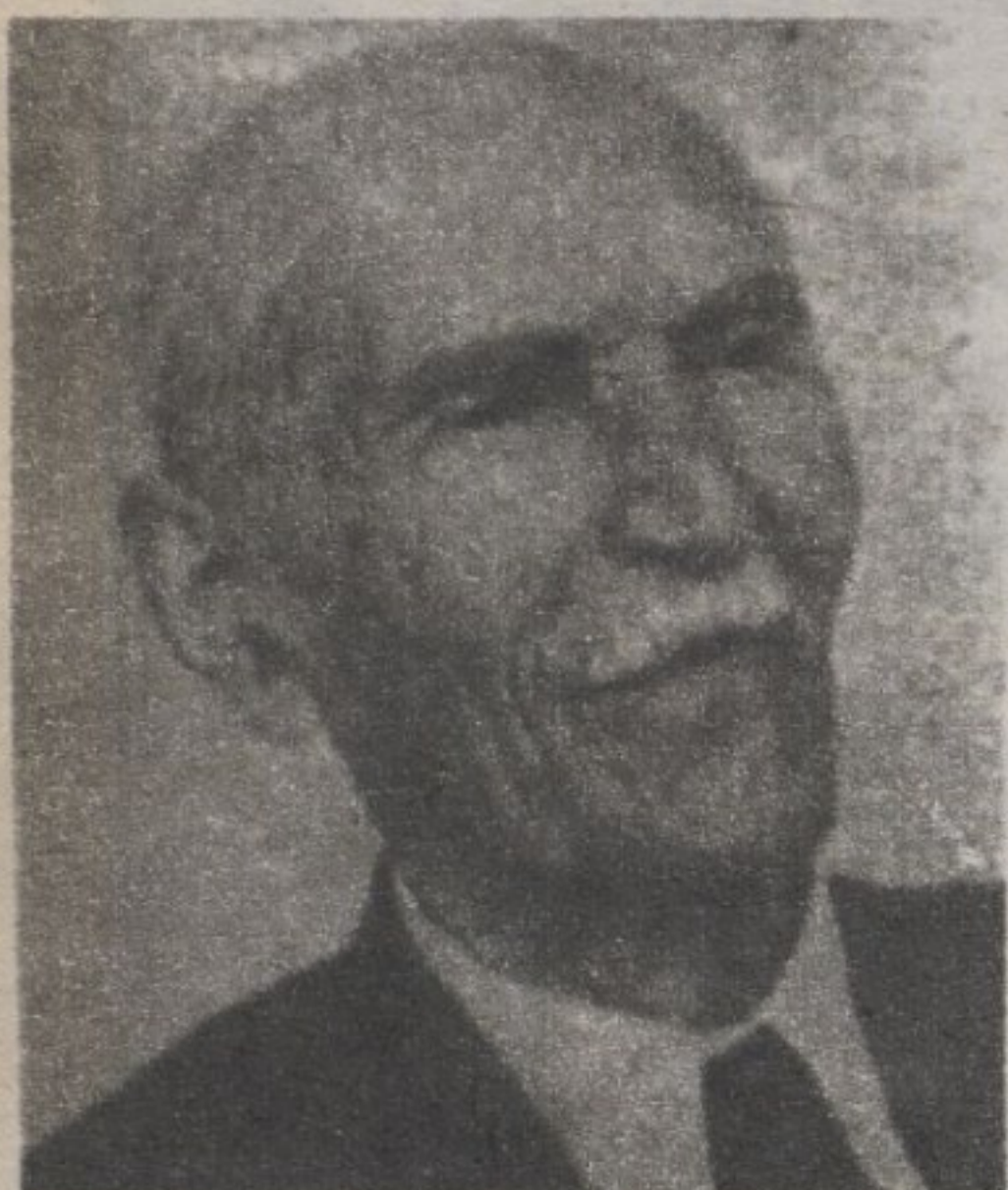
1957

УМРЛИ

14. јануар: Хемфри Богарт, амерички филмски глумац.

16. јануар: Артуро Тосканини, италијански диригент.

18. фебруар: Никола Несторовић, наш архитекта.

Никола Несторовић

16. март: Константин Бранкузи, румунски вајар, архитекта и сликар.

12. мај: Ерих фон Штрохајм, аустријски филмски редитељ и глумац.

19. јул: Курцио Малапарте, италијански књижевник.

7. август: Оливер Харди, амерички филмски глумац комичар.

20. септембар: Јан Сибелијус, фински композитор.

24. октобар: Кристијан Диор, француски модни креатор.

26. октобар: Никос Казанцакис, грчки књижевник.

27. октобар: Хенри ван четрдесет

дер Велде, белгијски архитекта.

25. новембар: Дијего Ривера, мексички сликар.

Паја Јовановић

30. новембар: Паја Јовановић, наш сликар.

30. новембар: Бењамино Ђили, италијански оперски певач.

НОВИ КРАЉ

21. септембар, Осло: принц Олаф постао је нови краљ Норвешке под именом Олаф V, а после смрти свога оца краља Хакона VII.

НОВИ ВОЂА

12. јул, САД: двадесетогодишњи принц Карим, студент Харвардског универзитета, проглашен је после смрти свог баснословно богатог деде Агекана за новог Агу-кана, верског поглавара једног огранка шијитске секте измаелита.

ПАНДЕМИЈА

Светом хара такозвани азијски грип од чијих је последица помрло на стотине људи.

КРАЉ У ВОЈСЦИ

20. децембар, САД: Елвис Присли позван на одслужење војног рока.

ПРОТИВ ПУШЕЊА

26. јун, Британија: у извештају специјалног Медицинског истраживачког савета истакнута је тесна веза између рака плућа и пушења „које је један од директних изазивача рака“.

НОБЕЛОВЕ НАГРАДЕ

МИР: Лестер Пирсон, канадски политичар и дипломата.

ХЕМИЈА: Александер Тод, британски хемичар.

ФИЗИКА: Тсунг-Дао Ли и Чен Нинг Јанг, амерички физичари кинеског порекла.

МЕДИЦИНА: Данијел Бове, швајцарски фармаколог.

КЊИЖЕВНОСТ: Албер Ками, француски књижевник.

ИЗУМИ И ОТКРИЋА

● Амерички научници направили **фибероптички ендоскоп**, уређај од танких оптичких влакана

кроз које може да прође светлост и којим се улази у човеково тело и поставља дијагноза без хируршког захвата.

● Швајцарски хемичар Ото Излер направио **синтезу витамина K₂**.

● Уводи се појам **цистрон** за најмању генетску јединицу биохемијске функције.

● Бете Несмит, секретарица банке из Даласа, Тексас, измислила **коректор за писаћу машину**.

● У Шведској добијен трансураниски вештачки **радиоактивни елемент нобелијум (No)**.

● У медицини почиње да се примењује **термографија**, тачно одређивање варирања температуре неког тела на основу мерења инфрацрвеног зрачења које оно емитује.

● У САД испробан **„дранкометар“**, уређај који мери присуство алкохола у даху.

ОСНОВАНО

25. март, Рим: Европска економска заједница (ЕЕС) или Заједничко тржиште у коју су ушле Француска, Западна Немачка, Италија, Белгија, Холандија и Луксембург.

НЕЗАВИСНОСТ

6. март, Акра: британска колонија Златна обала, како су због обиља злата Британци звали Гану, постала је независна. На њеном челу налази се Кваме Нкрумах.

Председник САД Двајт Ајзенхауер објавио је такозвану „Ајзенхауерову доктрину“ по којој се повећава улога САД у политици Средњег истока. САД су забринуте због све већег утицаја СССР у арапским земљама

30. август, Куала Лумпур: повлачећи се из Југоисточне Азије, Велика Британија дала независност Малаји.

ПРВО ДЕТЕ

23. јануар, Монако: принцеза Грејс од Монака, бивша филмска звезда Грејс Кели, родила кћерку Каролину.

ПРВИ ДАН

28. јануар, Велика Британија: принц Чарлс, најстарији син британске краљице Елизабете II и престолонаследник, пошао у основну школу која је и интернат.

ПРВИ ПУТ

16. април, Лондон: постављени први паркингов сатови.

18. децембар, САД: у Шипингпорту, држава Пенсилванија, почела с радом прва америчка атомска електрана.

САД: прве стерео плоче направила компанија „Вестерн илектрик“, а издаје их компанија „Одио фиделити“.

ГЛАВНИ ОСКАРИ

Најбоља женска улога: Ингрид Бергман за улогу у филму „Анастасија“.

Најбоља мушка улога: Јул Бринер за улогу у филму „Краљ и ја“.

Најбоља режија: Џорџ Стивенс за филм „Див“.

Најбољи филм: „Пут око света за 80 дана“ америчког редитеља Мајкла Андерсона.

ЗЕМЉОТРЕСИ

22. март, Сан Франсиско, САД: град је погодио најјачи земљотрес после онога из 1906. године.

13. децембар, Иран: у земљотресу две хиљаде мртвих.

Совјетски Савез је 3. новембра лансирао други вештачки Земљин сателит „Спутњик 2“ у коме се налазе уређаји, а у посебној кабини прва животиња која је отишла у васиону куја Лајка

ФИЛМОВИ

„И Бог створи жену“ француског редитеља Рожеа Вадима с Брижит Бардо, која се појављује нага, у главној улози.

„Дивље јагоде“ шведског редитеља Ингмара Бергмана.

„Краљ у Њујорку“ британског редитеља и глумца Чарлија Чаплина.

„Дванаест гневних људи“ америчког редитеља Сиднија Лумета с Хенријем Фондом у главној улози.

НЕСРЕЋА

12. мај, Италија: четрнаест особа је погинуло када је шпански тркач Маркис де Портога улетео у гомилу гледалаца за време аутомобилске трке „Хиљаду миља“ која је, после овога, укинута.

ОБЈАВЉЕНО

„Паркинсонов закон“, чувена књига о менаџменту британског историчара и публицисте Сирила Норткота Паркинсона.

„Крај игре“, комад ирског књижевника Семјуела Бекета.

„Грамшијев пепео“, политички, етички и сатирички обојена лирика ита-

Брижит Бардо се са 18 година удала за редитеља Рожеа Вадима који је од ње направио звезду и секс симбол века

лијанског књижевника и филмског редитеља Пјера Паола Пазолинија.

„На друму“, роман америчког писца бит генерације Џека Керуака.

ПУЛИЦЕРОВА НАГРАДА

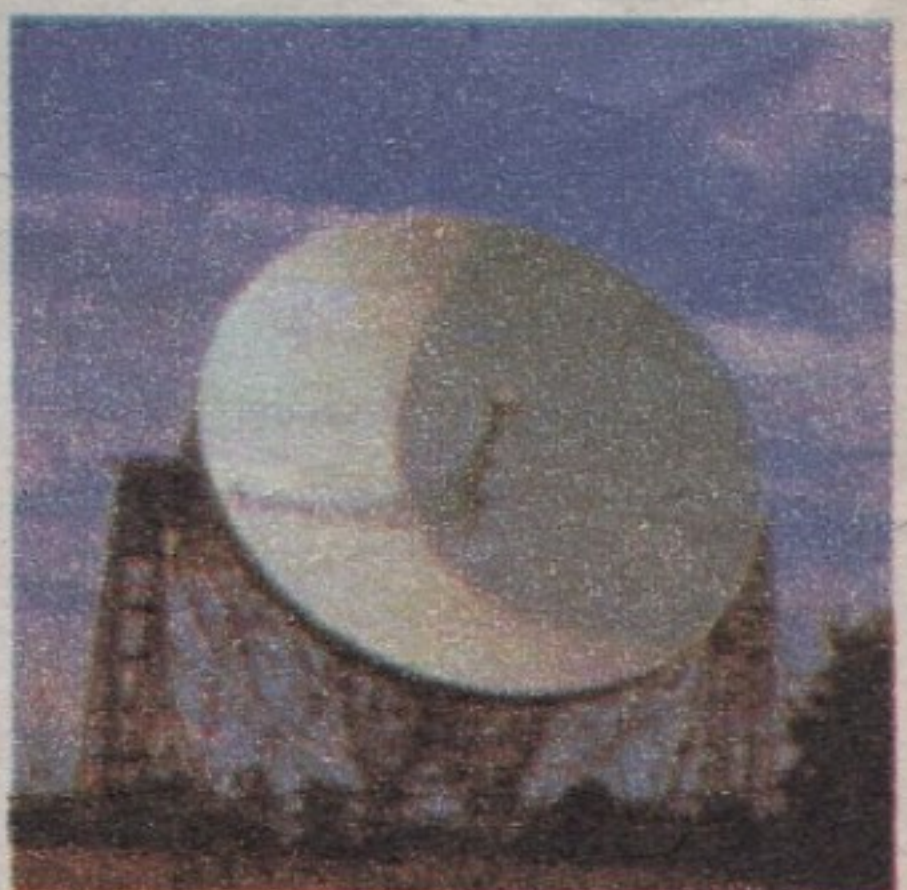
6. мај, Њујорк: додељена је посмртно америчком драмском писцу Јуџину О'Нилу за комад „Дуго путовање у ноћ“.

СПОРТ

20. јул, Британија: аутомобилски ас Стирлинг Мос први је Британац који је освојио Велику награду Британије.

САД: почињу такмичења у картингу, малим аутомобилима без каросерије и амортизера који се сврставају према запремини мотора од 100 до 200 кубних центилитара и постижу брзину до 200 километара на сат.

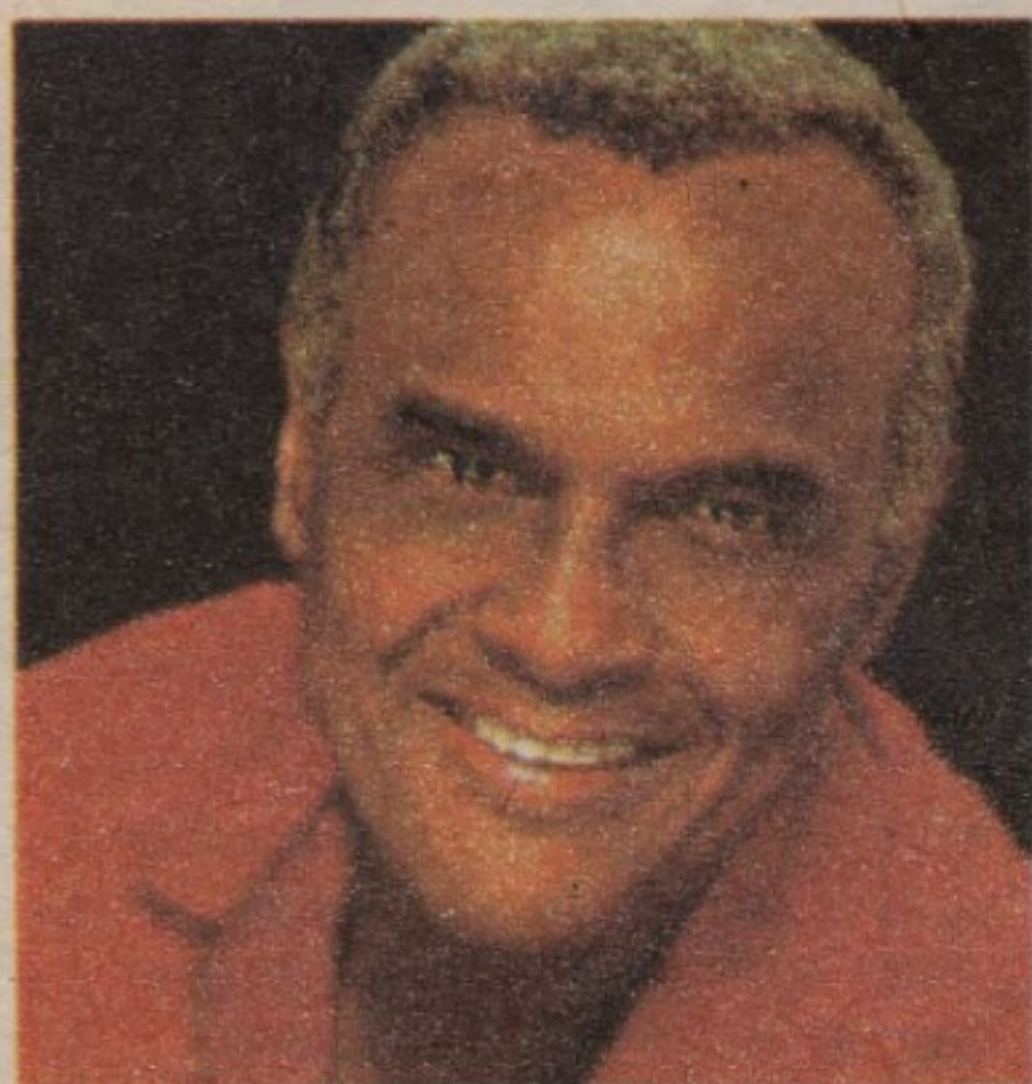
8. септембар, Монца: британски возач „формуле 1“ Стирлинг Мос освојио Велику награду Италије.

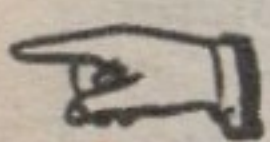
У Џодрел Бенку у британској грофовији Чеширу завршен је „Марк I“, први циновски потпуно механизовани радио-телескоп чија антена, у облику тањира, има пречник 76,2 метра

—четрдесет један

Хари Белафонте

МУЗИЧКИ ХИТОВИ

1. „Diana”, Пол Енка
2. „Mary's Boy Child”, Хари Белафонте
3. „All Shook Up”, Елвис Присли
4. „Love Letters in the Sand”, Пет Бун
5. „Young Love”, Таб Хантер

ФАНЂО ПОСТАВИО ДВА РЕКОРДА 31. АВГУСТ, ИТАЛИЈА

У Монци је данас текао шампањац када је аргентински ас „формуле 1” Хуан Фанђо по пети пут постао шампион света што досад ником није пошло за руком. Фанђу су његова огромна физичка снага и издржљивост омогућиле да превари време и да са четрдесет шест година и два месеца постане и најстарији возач који је икада постао шампион „формуле 1”.

Хуан Фанђо рођен је у Аргентини од родитеља досељеника из Италије и од једанаесте године радио је у гаражи да би сакупио новац за своја прва кола „модел Т форд”■

ПРВИ СПУТЊИК У СВЕМИРУ

4. ОКТОБАР, КАПУСТИН ЈАР, КАЗАХСТАН

У част педесетогодишњице Октобарске револуције Совјетски Савез лансирао је у Земљину орбиту „Спутњик”, први вештачки сателит у историји и у свемирској трци са Сједињеним Америчким Државама повео резултатом 1:0. Сателит има облик лопте, пречник од 53 центиметра и тежак је око 83,4 килограма.

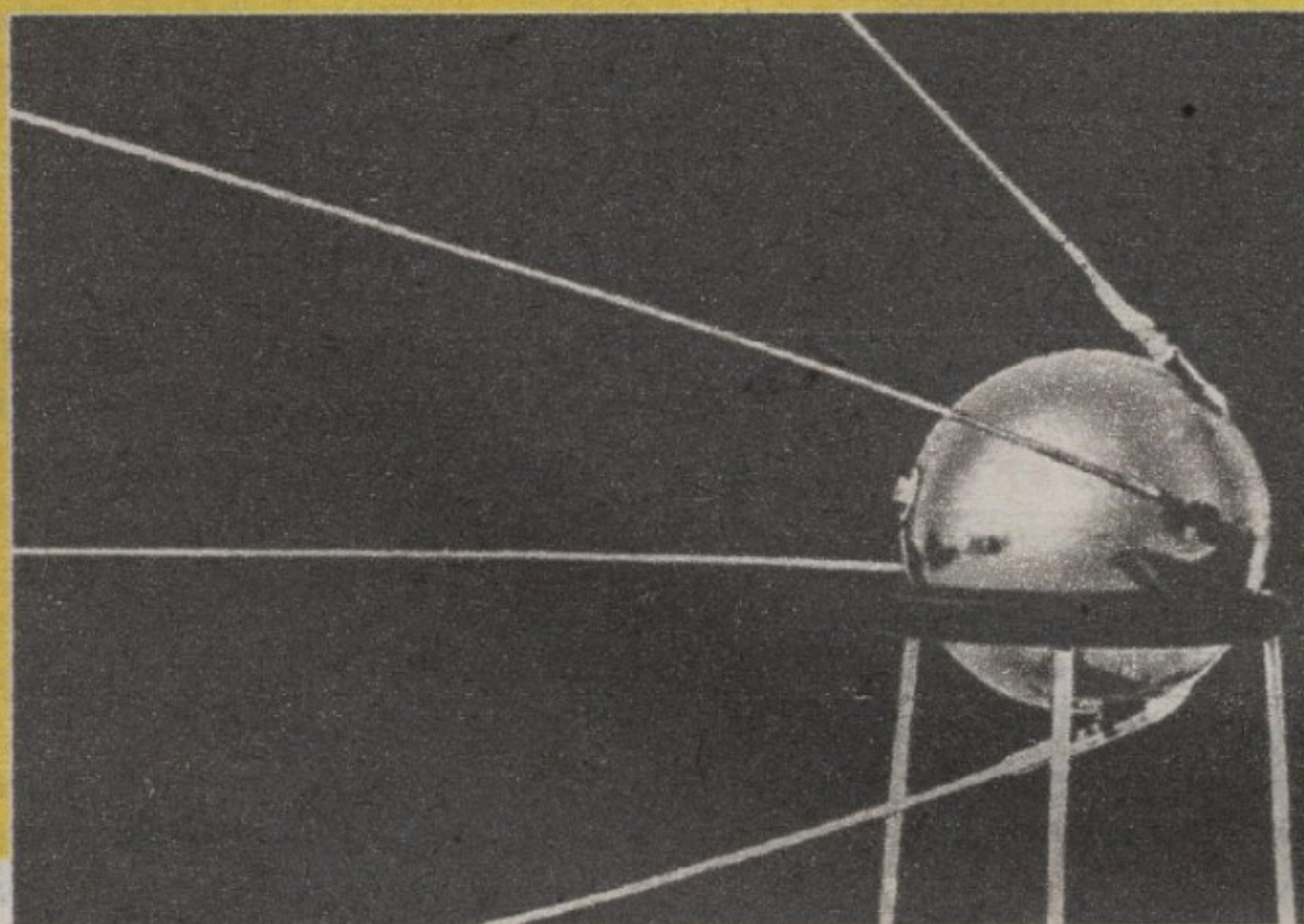
„Спутњик” је око Земље кружио 94 дана и облетео је 1400 пута преваливши око 40 милиона километа-

ра. Верује се да је у васиону испален помоћу ракете направљене по узору на нацистичко далекометно оружје „фау 2”.

Његов главни дизајнер је инжењер и конструктор Сергеј Павлович Корољов, преживели из гулага Колиме где га је Стаљин због велеиздаје стрпао на доживотну робију. Хрушчов му је дао рок од шест недеља да направи „Спутњик”.

Овај мајушни сателит имао је радио-предајнике на батерије који шаље поруке■

Кратко време за које је „Спутњик 1” направљен значи да у њему нема научних инструмената

ТЕДИ БОЈС ДИКТИРАЈУ СТИЛ

Рокенрол није променио само музику, већ и животни став, фризуру и одећу тинејџера. У Великој Британији главну реч воде Теди бојс (Teddy Boys), прво право племе младих. Ови љубитељи рокенрола који су име добили према едвардијанском начину одевања – по британском краљу Едварду, а надимак од тог имена гласи Теди – истичу јаз између себе и укуса својих родитеља којима је страна нова музика што долази из САД.

Старински сакои, набране кошуље и ципеле са сировом гумом Теди бојса нарочито су дошли до изражаја ове године на првом гостовању Била Хејлија у Великој Британији. Том приликом неки од њих развалили су седишта и направили велику штету у концертној дворани.

Британски певачи, Томи Стил, на пример, обрађујући америчку музику на свој начин постали су неизмерно популарни■

Мале црнце у Литл Року војска спроводи у школу

У ШКОЛУ У ПРАТЊИ ВОЈСКЕ

25. СЕПТЕМБАР, ЛИТЛ РОК

Председник Сједињених Америчких Држава Двајт Ајзенхауер послао је федералне трупе у Литл рок, држава Арканзас, да оружјем подрже борбу против расне дискриминације у школама јужних држава. Уставни суд САД прогласио је пре три године расну сегрегацију у школама неуставном и тражио да јој се хитно стане на пут. Председник Ајзенхауер није се огласио.

Федерални суд наредио је да се ове школске године дискриминација укине. Гувернер државе Арканзаса Орвил Фобас позвао је на то Националну гарду да спречи црначку децу да уђу у школе које похађају бела деца, али је по наређењу суда морао да се повуче. Отпор се преселио у канцеларију директора Централне гимназије где се окупила и гомила белих родитеља спремних на све само да им се деца не помешају са црначком.

Ватрене присталице расне дискриминације нису јуче ништа могле да ураде када су шест црних девојчица и три дечака ушли у школу у пратњи хиљаду наоружаних федералаца. Овај догађај велики је допринос покрету за људска права на чијем је челу др Мартин Лутер Кинг■

... „МИШОЛОВКА” АГАТЕ КРИСТИ КОМАД ЈЕ КОЈИ СЕ У БРИТАНИЈИ НАЈДУЖЕ ИГРА – 1998 ПРЕДСТАВА...

... НОВА НАЈНИЖА ИКАДА ЗАБЕЛЕЖЕНА ТЕМПЕРАТУРА ИЗМЕРЕНА ЈЕ НА ЈУЖНОМ ПОЛУ И ИЗНОСИ –73,5°С...

ПОЖУРИ! НЕСКВИК ЗЕКА ТВОЈ ЦРТЕЖ ЧЕКА!

Драги пријатељи, остало је још само неколико дана до краја нашег конкурса! Цртајте, сликајте, маштајте, сваштајте и поделите са нама! И да вас подсетимо...

Пошаљите своје цртеже најкасније до 20. новембра 2001. године на адресу: Политикин Забавник, за Несквик конкурс, Македонска 29, 11 000 Београд. Најбољи цртежи биће објављени, а најмаштовитији сликари добиће једну од ових награда:

🎨 Сони плеј стејшн	🎨 дискмен
🎨 ролери	🎨 50 Несквик мајица
🎨 50 Несквик капа	🎨 50 Несквик изненађења
🎨 30 слатких Несквик пакета	

Nestlé
Nesquik

неодољив укус чоколаде

ВИТЕЗ ОД

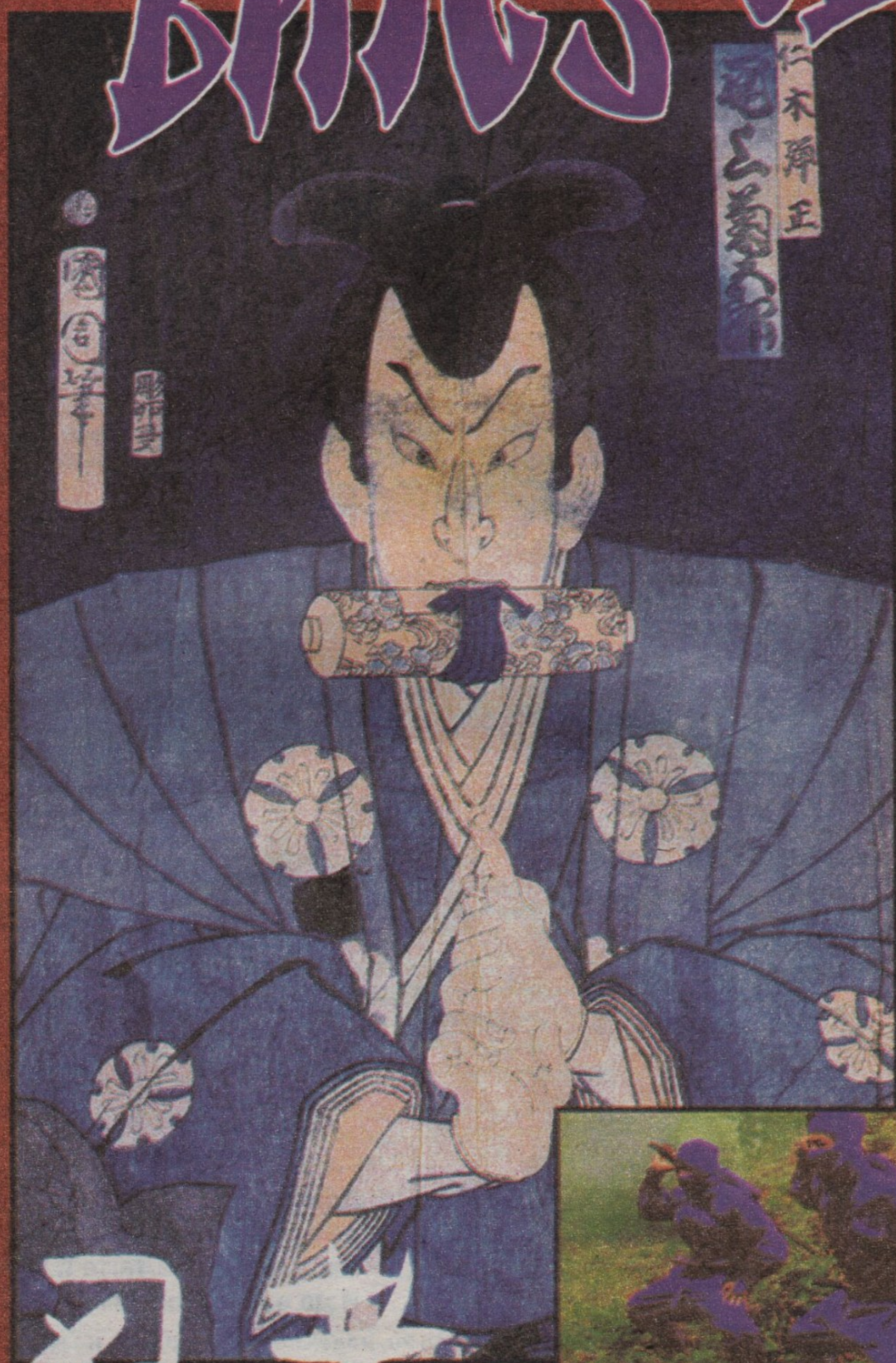
Био је ту, али га нико није видео. Био је прави мајстор да се стопи са околином, знао је данима да чучи у крошњи непомичан и нечујан и да нико од оних који су пролазили и не наслути да му изнад главе прети смртна опасност. Његова способност да се учини невидљивим била је права уметност. Бити присутан и ничим не одати своје присуство...

У ноћним походима носио је тамну капуљачу и огртач исте боје. Знао је да од ужета направи неку врсту гнезда у коме би, као паук, сатима чекао на тренутак за напад. У старом Јапану у борбену обуку спадала је и вештина стрпљивог чекања коју је до савршенства морао да савлада ратник који је желео да га уброје у нинце – невидљиве.

Мајстор у прерушавању

По белом дану нинца би с маском на лицу и у тамном борбеном оделу изгледао као пајац. Због тога се дању претварао у просјака, калуђера, уличног продавца или обућара. Понеки од хладнокрвних убица знао би да почитаве дане, испитујући околину или навике особе коју је требало да убије, на улици продаје супу. За то није била довољна само жеља да наручено убиство изведе што сигурније, већ и бескрајно стрпљење, способност да се потпуно уживи у улогу уличног продавца јела. А да би то постигао, ту улогу добро би проучио у некој чорбациници и нико не би посумњао да он целог живота није био само улични продавац топле хране.

Мада се о нинцама доста зна, легенде које су о њима кружиле дозвољавале су касније онима који су о њима писали или снимали филмове да машти пуне вољу. Међутим, познаваоци њихове борбене вештине – „нињуцу“ – знају да ниједан нинца није могао да из места скочи на кров неке куће или да свог противника прескочи преко главе. Јер, људско тело има своје границе, па ни после двадесет година упорног вежбања ниједан нинца не би успео то да изведе. У најбољем случају нинца је могао да скочи до ивице крова, ухвати се за њу и мишићима се подигне на њега.

Писани знаци за назив „нинце“ значе у ствари „невидљиви“. Пред другима су се споразумевали тајним језиком прстима (велика слика), дању су изигравали просјаке, уличне продавце хране или чак самураје, а ноћу су носили одела за борбу са много цепова пуних оружја и опреме за верање. Та одећа није била црна, као у данашњим филмовима о њима, већ тамносмеђа, тамносива, тамноглава или тамнољубичаста (мала слика).

СТРОПЉИВОГ ЧЕКАЊА

**Нападао је брзином муње и убијао нечујно.
У феудалном Јапану невидљиви убица –
нинџа – био је страх и трепет**

Већина историчара сматра да су нинџе постале од јамабушија, тајанствених и ратнички расположених свештеника који су живели у брдима око града Кјота, где су изучавали вештину борби и ратовања која је послужила као основ за нињуцу. Између 794. и 1185. нињуцу је добила коначан облик. Почев од 12. века, нинџе су биле продужена рука дамија, феудалних господара мање или више самосталних као што су били и шогуни, само по положају нижих од њих. Они нису користили нинџе само као борце и за физичко уништавање својих противника, већ и као уходе на противничким теренима. Нинџе су обавештавале своје послодавце о ратним припремама противника, о утврђењима, селима на непријатељској територији, о броју становника у њима.

Као Ивица и Марица

Да би њихови извештаји о становништву били потпуно тачни, прерушене нинџе су, на пример, стављале у оба рукава већ избројану количину сувих зрна грашка или каменчиће. Пред сваком кућом испуштали су по једно зрно, крај сваког утврђења по каменчић. После ухођења избројали би преостала зрна и каменчиће, одузели их од броја понетих и – извештај је био савршено тачан.

Нинџе су са својим породичним клановима, у којима је било и деце, живе у брдским забитима. Понекад је у једном клану било и по стотину чланова. Међу нинџа борцима било је и жена. Једна од познатих била је Мохизуке Шијоме која је, оставши сироче, побегла од сурових сродника да би у клану који ју је прихватио савладала обуку за „бораца из сенке“ како су нинџе још називане.

Вера у праведност оваквог начина живота и опстајања нинџа, мада је он подразумевао и суровост и професио-

нално убијање, чврсто је повезивала чланове сваког клана. Улога новца у њиховом животу није била мала: они су служили оне који су им више плаћали. Током година овакво њихово занимање постало им је животном опредељење а и филозофија: дете рођено у клану није имало избора. Доктор Иве Мозебах, немачки историчар спорта, каже: „Ко је рођен у породици нинџа, могао је, због свог друштвеног положаја, да постане само – нинџа.“

Из кланова ништа није могло да продре напоље, нарочито борилачко знање и начин на који се оно стицало. Сваки клан имао је своју хијерархију: на врху је био „јонин“ – старешина и заповедник. Други на друштвеној лествици био је „шунин“, јонинава десна рука који се старао да све заповести беспоговорно изврше „генини“ – нинџа борци.

Историја настанка нинџа бораца мешавина је стварности и митова. По предању, нинџе су некад у подухватима носиле црне капуљаче, образине и одела исте боје мада у то данас многи сумњају. Чиста црна боја ретко се среће у природи, па би борац у црном и ноћу могао бити примећен. Највероватније им је одећа била тамнољубичаста или тамномрка. Многе нинџе натапале су своју одећу црвеном бојом да се, у случају да буду рањени, крв не би приметила. На тај начин нинџе су о себи стварале мит да су нерањиве.

Свевидећи

Највероватније да су гласине о својој нерањивости и осталим натприродним особинама сами ширили: да је сваки од њих јак као десет људи, да могу да се претварају у животиње и да су невидљиви. Сматра се да су на тај начин нинџе желеле да се приближе својим великим и моћним такмацима – самура-

јима, више цењеним и поштованим. Самураји су били војници, нинџе најамници и плаћеници којима су поверавани нечасни и недостојни задаци. Једном самурају, на пример, било би испод достојанства да провали у нечију кућу или да убије из заседе: то је по-

га је оспособљавала да чита изразе човековог лица, да уочава географске, климатске и хемијске особине природе. Он је по укусу земљишта на неком путу или стази могао да одреди колико су коришћени. На језику сланкасти били су често кориш-

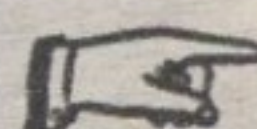
У отвореним борбама носили су заштитну одећу и опрему (велика слика). Уз помоћ канџи за верање ратници из сенке могли су да се успињу уз дрвеће или да се пребацију преко високих зидова. Канџе су им служиле и као оружје у борбама прса у прса. Металне звезде такође су биле страшно оружје јер су им врхови претходно замакани у отров. Били су наоружани и кратким и дугачким мачевима као и разним врстама ножева.

веравано нинџама који су се ретко тукли прса у прса, већ су убијали на превару, из заседе, чак и онда кад своју жртву нису ни познавали.

Будући „борац из сенке“ пролазио је кроз обуку која

ћени путеви, а они други – горкасти.

Самураји су имали свој кодекс части, нинџе су користиле и часне и нечасне начине борбе. Борили су се свим врстама тада

познатог оружја, али су знали да у борби искористе сваки предмет који би им допао шака. Њихова машта при томе није знала за границе и они су, заиста, знали да од свега направе убојито оружје. Тако је настала касиригама – оштро српасто сечиво везано уз ланац које се бацало на непријатеља, а трзајем се враћало борцу. Цевчица од трске, фукибари, могла је да се прикрије у устима да би се из ње противнику у лице издувале оштре иглице или отрован прах. Постојале су и гвоздене канце које су се навлачиле на прсте. Тетеуби-

ши су биле гвоздене звезде којима би, кад би биле бачене, један шиљак увек штрчао увис затварајући пут прогонитељима.

Нинце су у својим подухватима користиле и отров познате рибе фугу, отровне шкорпије и паукове. Оштрице хладног оружја или врхове стрела премазивали су отровом, отров је стављан и у јело, а шкорпије у постеље.

Да не би дизао буку, нинца је на одређено место стизао пешице; топот коња био би прегласан, а коњска балега или трагови копита открили би правац његовог кретања. Борци из сенке на један на-

чин су ходали по дану, на други по ноћи, трећи су имали за град, четврти по брдовитом терену, пети... Прећи пешице сто километара за дан за нинце је била шала.

И на муци јунаци

Ухваћен на делу – а то се ретко догађало – нинца би знао да себи одгризе језик и прогута га, да на мукама не би одао своју породицу или клан. Понеки није оклевао да себи унакази лице само да не би био препознат. Забележен је случај Ишикаве Геомона, чувеног нинце разбојника, касније описаног у књижевности као јапански

Робин Худ који је са целом породицом био бачен у кључало уље. На смрт је био осуђен што је помоћу змаја долетео на кров дворца једног дамијоа да би златном делфину који је био постављен на врху, одломио три пераја. Велику награду која му је за то била обећана тако није могао да искористи ниједан члан његове породице.

Деветнаестог марта 1570. године нинца Су Цугитани Ценијубо покушао је да је из заседе убије војсковођу Ода Нобујангу, познатог као великог непријатеља нинца и начина њихове борбе. Два пута га је погодио, али му штит није могао пробити. Четири године су Нобујангини људи покушавали да ухвате одбеглог нинцу и најзад га ухватили. Цугитани је осуђен на шестодневни когири-бики, што би се могло превести као смрт одсецањем тестером појединих делова тела. Извршење казне заиста је трајало шест дана, али осуђеног нису само тестерисали, већ су га и до врата закопавали у земљу, па откопавали и најзад га сломљеног врата водили кроз град и на крају су га распели.

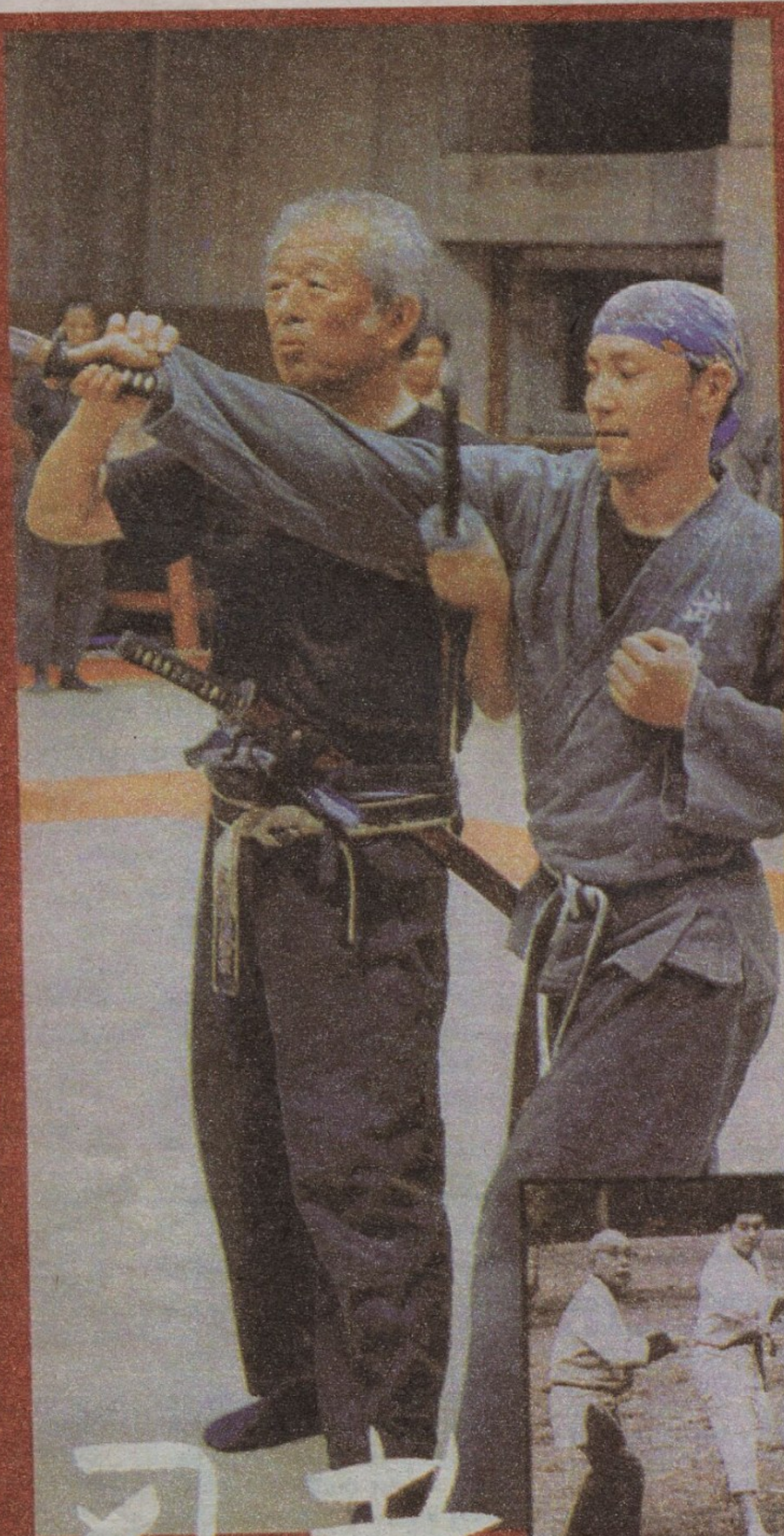
И крај...

Седамнаести век донео је крај нинца борцима. Јапански цар именовао је 1603. године Токугаву Јејасуа за великог шогуна и борци из сенке постали су нека врста његових тајних полицајаца или телесна гарда на његовом двору. Они који нису пристајали на такав понижавајући положај потонули су у подземље поставши обични криминалци.

Последњи подухват једног нинце за који се зна догодио се 1853. године. Тада је амерички поморски официр Метју Калбрајт Пери заплочио према Земљи излазећег сунца да преговара са Јапанцима како би се до тада строго чуване луке Шимода и Хакоodate отвориле за америчке бродове. Нинца Савамура Јазазуке кришом се увукао на Перијев брод не би ли открио праве разлоге америчког поморца. Нашао је само текст једне холандске песме о „предностима француских жена у постељи и енглеских уз кућно огњиште“. Како није знао да прочита, а још мање да разуме песмицу, он је текст украо и предао га Јапанцима. То, свакако, није био довољан доказ о злим намерама дошљака, уговор је потписан и то је довело до првог отварања Јапана према осталом свету■

К. В.

Наслеђе историјских нинца: једини још живи зналац старих борбених вештина: Хатсуми Масаоки (велика слика). Његов остарели учитељ Такамацу Тошицугу (на малој слици) пренео му је знање старих нинца ратника.

ПРИПРЕМА
ЈОВА
РАДОВАНОВИЋ

ИЛУСТРОВАО
ДОБРОСАВ
БОБ
ЖИВКОВИЋ

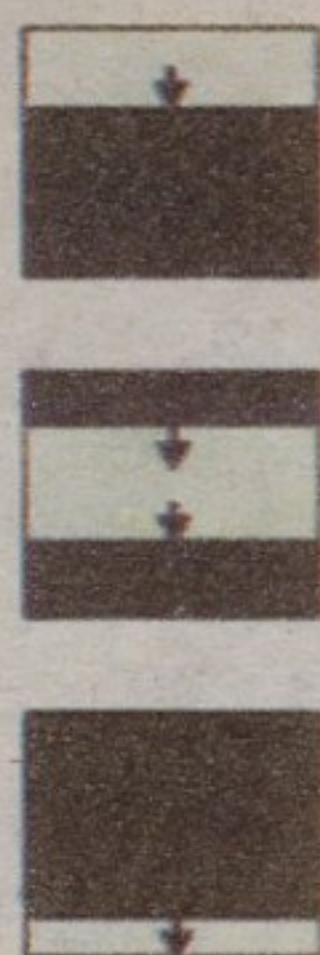
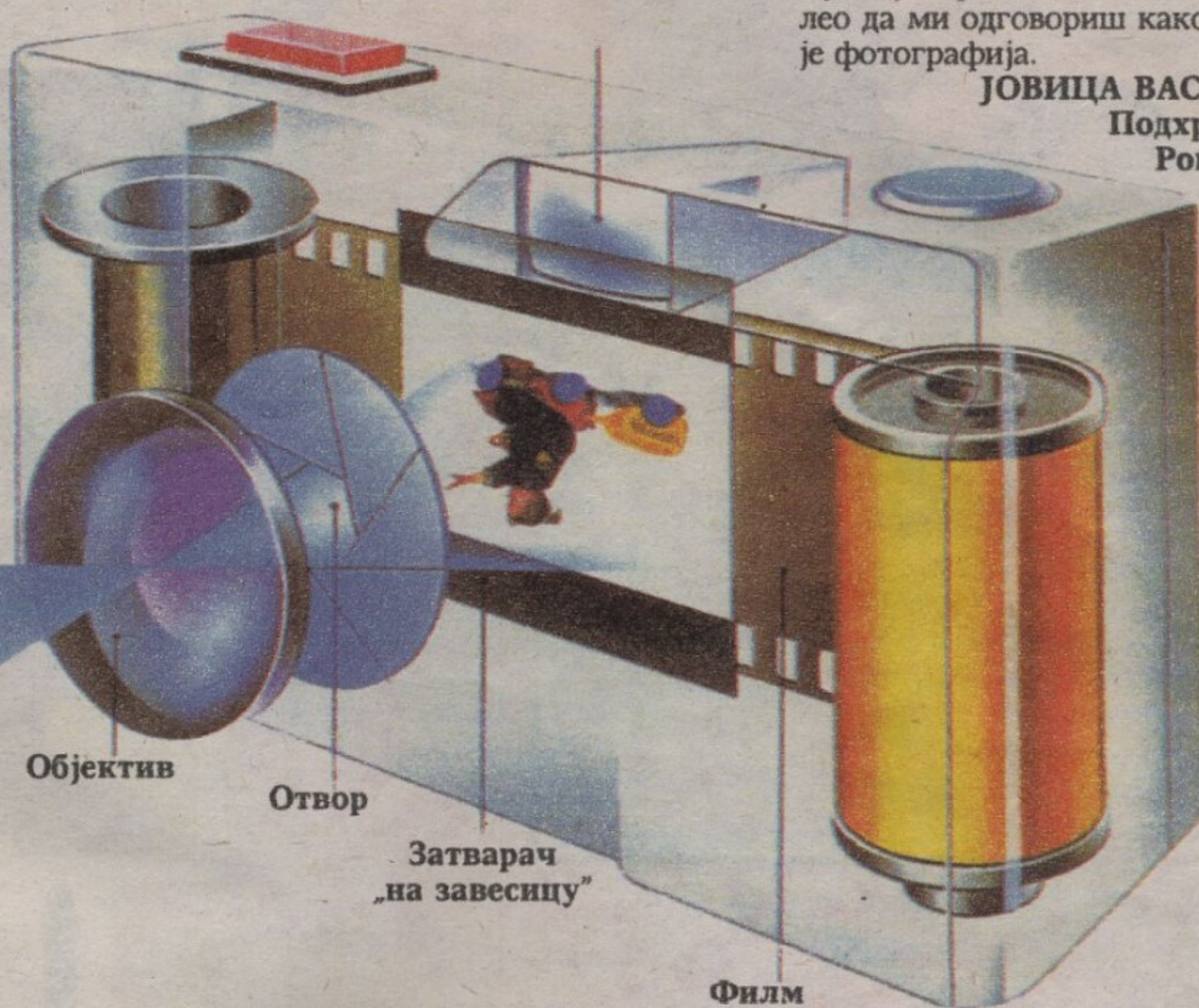
КАКО НАСТАЈЕ

ФОТОГРАФИЈА

Драги „Забавнице“, пишем ти први пут. Идем у пети разред Основне школе „Свети Сава“ у Рогатици и одличан сам ђак. Волим музику и филмове, а сада бих желео да ми одговориш како настаје фотографија.

ЈОВИЦА ВАСОВИЋ,
Подхрид б.б.
Рогатица,
РС

ШАТРОВАЧКИ

Шта је то шатровачки језик?

МИЛЕНА
из Крушевца

Шатровачки језик (сленг, арг) варијанта је или допуна обичног говорног језика. Изрази у њему могу да се састоје од двеју или више речи (цабалебарош), могу настати и скраћивањем појединих речи (шиз, Калиш), добијени су ономатопејом (фљиска, шљага), понекад се позајмљују из других језика (ћао, океј, зи-хер)...

Сви ти различити облици шатровачког говора настају из више разлога и у различитим условима. Тако најчешће говоре људи који припадају истој групи. То може бити иста грана трговине, занимање, заједнички хоби или доба старости, а такође и припадност истом друштвеном слоју. Студенти, на пример, имају своје „шибере“ и свој „фак“, док келнери само вичу „Две љуте!“ или „Три без!“ кад наручују ракију или горку кафу.

Међутим, иста реч не мора у једној групи значити исто што и у другој. У неким друштвеним условима арг се ствара брже и лакше него у другим. Ако завлада немир, ако се људи одједном нађу здружени из истог разлога (на пример у рату), нагло настаје велики број нових речи.

Понекад нека духовита особа измисли нов израз који други људи убрзо почну да употребљавају. Такође, често речи или изрази који су некада сматрани за шатровачке временом бивају прихваћени и унети у речнике, док се други употребљавају деценијама, али ипак остају сленг ■

Приликом брзог отварања и затварања отвора на фотоапарату, који се зове бленда, светлост прође и падне на филм. Када се то догоди, на филму настаје хемијска реакција, односно долази до одређене промене на финим зрнцима сребро-бромида. Када се, потом, филм извади из фотоапарата и изложи дејству различитих течности (фиксир и развијач) поменути зрнца, на која је деловала светлост, постају тамна места на филму.

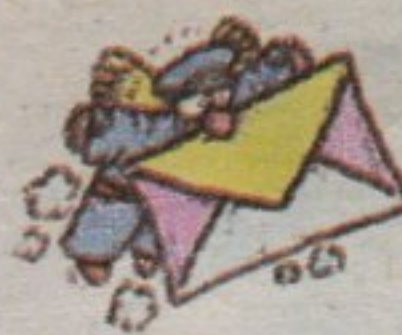
Што је светлост била јача, то ће се на филму појавити тамније мрље. Овај филм зове се „негатив“ зато што на супротан начин приказује слику. Тамни делови онога што је фотографисано изгледају светли, а светли делови – тамни, односно црни.

Када је негатив готов, треба да се изради „позитив“. Да би се то постигло, негатив се стави наспрам нарочите хартије за копирање на коју, затим, такође делује светлост. Таква хартија излаже се јакој светлости кроз негатив. Тамна места на негативу тада пропуштају мање светлости ка хартији за копирање, па зато ови делови на копији изгледају светли.

На тај начин поново се долази до правог изгледа предмета који је фотографисан. Дакле, фотографија која се појављује на хартији за копирање прошла је прво кроз фазу негатива, а потом кроз фазу позитива који је завршна фаза фотографисања ■

ГОГЕНОВО БЕКСТВО

Да ли је тачно да је француски сликар Пол Гоген био самоук и да је својевољно напустио Европу да би живео и сликао међу домороцима Тахитија и Мартиника?

БОГДАН Б.
Земун

Године 1883. Пол Гоген (1848–1903) донео је одлуку да прекине са мирним и спокојним грађанским животом и потпуно се преда сликању којим се дотада бавио као аматер. Сања да живи као „дивљак“ како би добио нову стваралачку снагу. Панама, Мартиник, Тахити и острво Доминик у архипелагу Маркиза, нека су од одредишта његовог дугог, али мукотрпног бекства од цивилизације. Често је напомињао како „варварство“ значи подмлађивање.

На Тахитију он заиста и подмлађује своје сликарство: његова боја је чиста, јарка и нанесена у широким површинама, облици нису измоделирани, а линија је јасна – простор је тек наговештен понеким оријентиром, а перспективу потпуно одбацује. Могло би се рећи да су Гогенове слике на изврстан начин плод егзотичне природе чију је тајновитост и бујност покушао да протумачи. Али, стварни свет за Гогена је само полазна тачка и стога његово сликарство превазилази реализам. Бежећи од цивилизације, Пол Гоген током свог узбудљивог живота можда и није нашао оно што је тражио, али, пошло му је за руком да обликује и учини опипљивим свој дугогодишњи сан о Тахитију.

Дописујте се, људи!

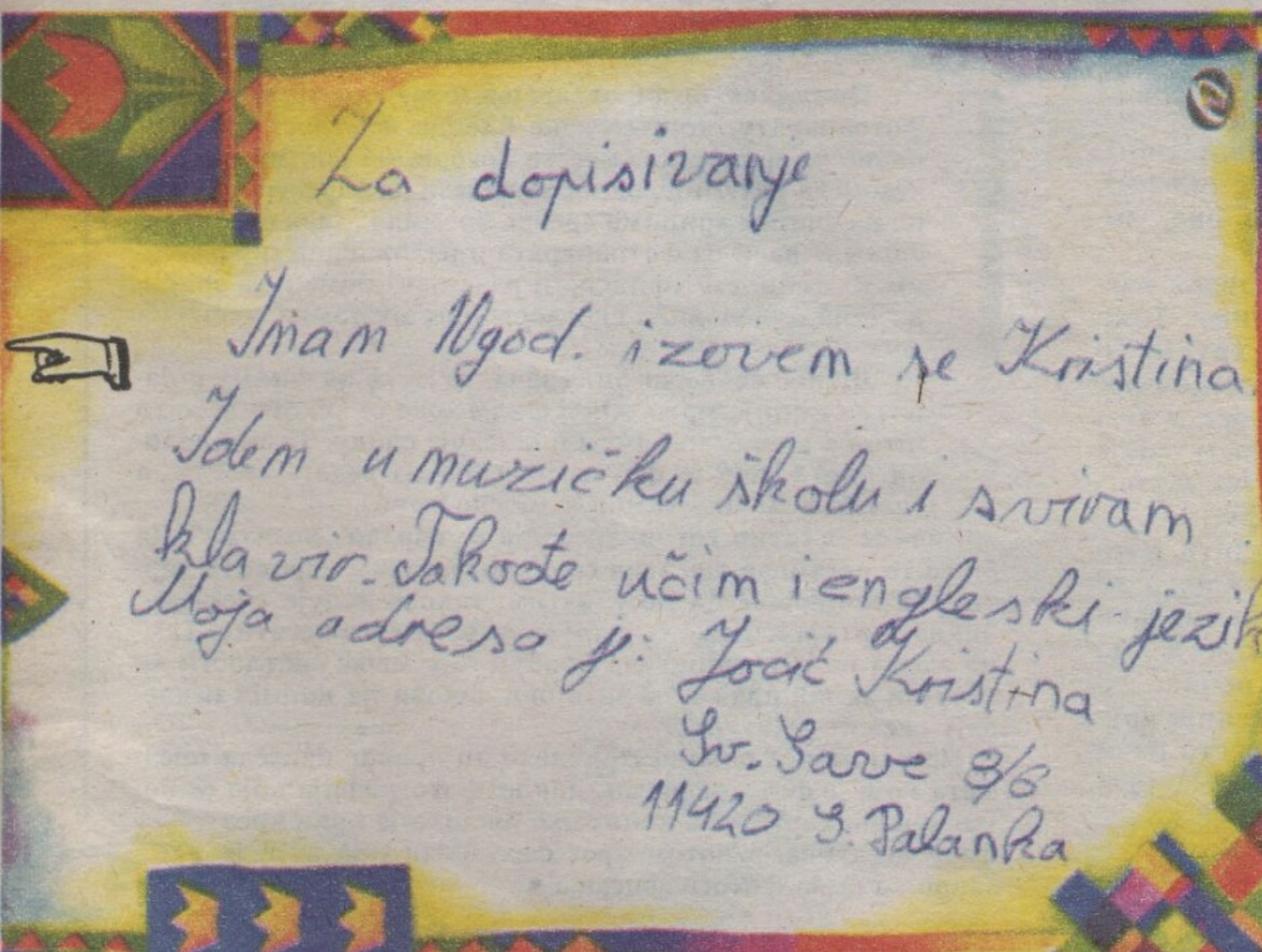
Јована Николић, Заплањска 68, 11000 Београд – иде у пети разред воли музику, животиње, чита „Забавник“, хоби јој је филателија

Ана Црнић, 85347 Игало – рођена је 13. септембра 1987. године, жељна је дружења и нових познанстава

Тијана Мандић, Николе Бурсаћа 48А, 22320 Инђија – има 12 година, у хороскопу је Стрелац, свира клавир и сакупља украсне папирнице и салвете

АНДРИЋЕВИ ТАКМАЦИ ЗА НОБЕЛА

Можете ли да ми одговорите ко су били најозбиљнији кандидати за Нобелову награду за књижевност када је, пре 40 година, ово високо признање додељено Иви Андрићу?

БРАТИСЛАВ
Лозница

Одлука Шведске академије наука и уметности да се Нобелова награда за књижевност додели Иви Андрићу (1892 – 1975) објављена је 26. октобра 1961. године. Поред нашег великог писца, у најужем кругу за ову изузетну награду били су: Енглези Грејем Грин (1904 – 1991) и Лоренс Дарел (1912 – 1990), Америчанац Џон Стајнбек (1902 – 1968) и Италијан Алберто Моравија (1907 – 1990).

Најпознатија Гринова дела су: „Мистарство страха“, „Трећи човек“ и „Наш човек у Хавани“. Дарелово најзначајније остварење је „Александријски квартет“, сачињен из четири романа чији су оригинални наслови: „Justine“, „Balthazar“, „Mountolive“ и „Clea“. Џон Стајнбек, који је постао нобеловац следеће, 1962. године, највише се памти по делима: „Плодови гнева“, „О мишевима и људима“, „Источно од раја“ и „Зима нашег незадовољства“. Најпревођенији италијански писац Алберто Моравија многим је познат по романима: „Римљанка“, „Конформист“, „Римске приче“ и „Ђоћара“.

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
16.11.2001.

РЕШЕЊА

ОСМОСМЕРКА

Историја

ПОКВАРЕНИ САТОВИ

Тачно време показује часовник обележен словом Г ■

ЖУТО ИЛИ ЦРНО?

У великој коцки има четрнаест жутих и тринаест црних коцкица. Дакле, коцкица која недостаје је жуте боје, а могли бисмо је ставити било где. Ако сте јој наменили неко посебно место, погрешили сте! ■

БАЦАЈТЕ КОЦКИЦЕ!

Ако склоните зелене коцкице, добићете једнак број у све три колоне: 14 ■

ЗА ОШТРООКЕ

4 пута срце, два пута орао и усне

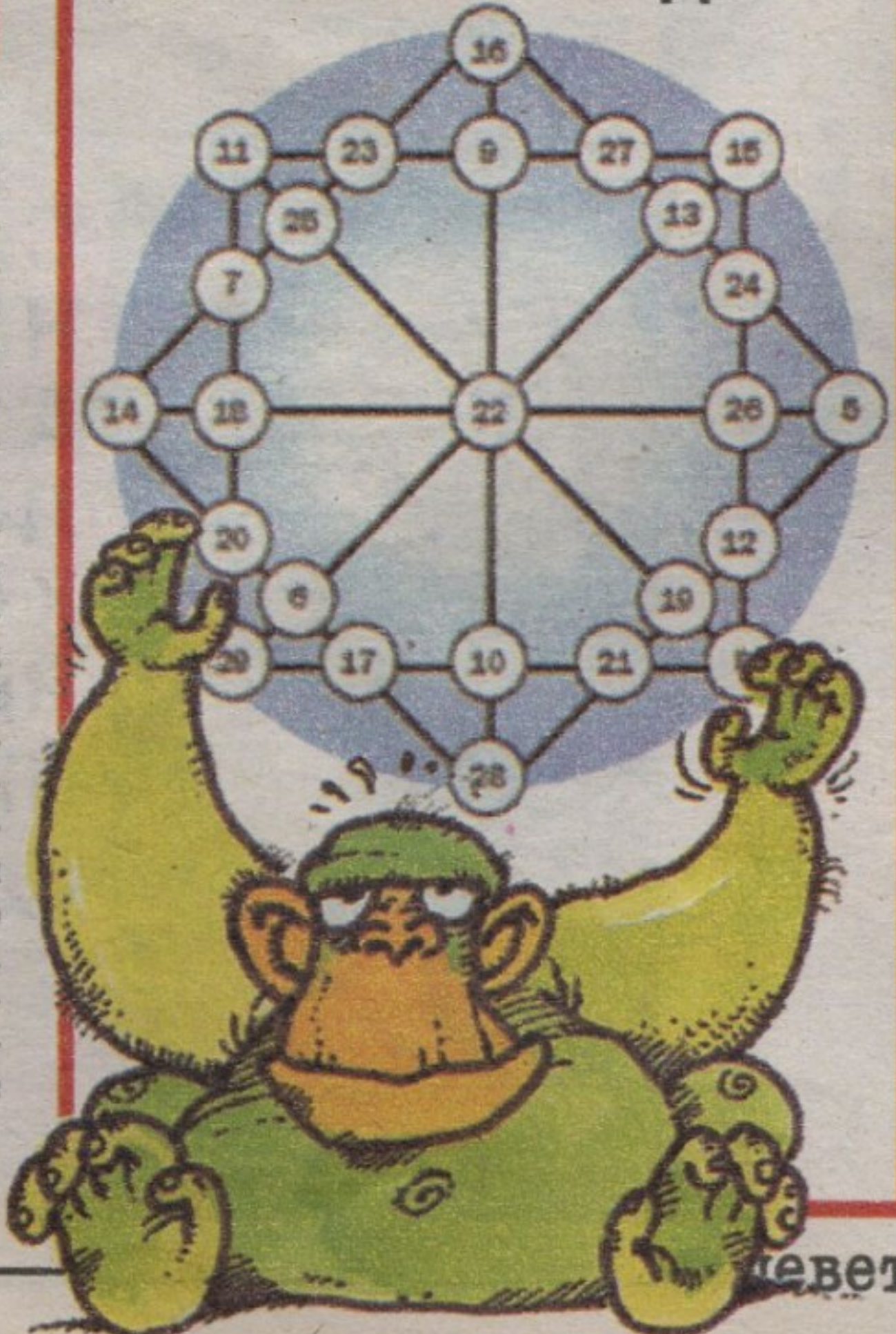
АУТОМОБИЛИ

Близанац му је први аутомобил у последњем реду ■

РОЂЕНДАН

Рођендан овог средовећног господина је 31. децембра. Он нам се обраћа првог дана нове године. Дакле, пре два дана, 30. децембра имао је 48 година, јуче, односно 31. децембра, напунио је 49, а следећег 31. децембра исте године, напуниће 50 ■

ЧАРОВНА ЗВЕЗДА

на ствар по закону обавезно означавање имена

ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК БРОЈ 2597

YU ISSN 0032-339X

Први број „Политикиног Забавника“ изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Генерални директор Дарко Рибникар

Оснивач и издавач „ПОЛИТИКА“ А. Д.

Штампа Штампарииа Политике А.Д.
11000 Београд,
Македонска 29

Заменик Главног и одговорног уредника Недељка Сташић

Ликовно графички уредник Душан Глушац

Графички уредник стилиста Горан Војиновић

Редакција
Бојана Дожић
Слободанка Делибаша
Мина Илић
Петар Милатовић
Весна Минић
Вито Недељковић
Мирјана Огњановић
Биљана Орловић
Љубомир Патрновић
Јова Радовановић
Весна Ракић
Весна Софреновић
Миленко Тодоровић

Техничка редакција
Слободанка Вујић
Зоран Петканић
Митра Тиљев

Секретаријат Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК“
Македонска 29
11001 Београд, П. факс 124

Телефони Секретаријат 3224-471
Редакција 3224-483
Техничка редакција 3226-620
централа 3224-191 и 3225-761
преплата 3228-776

Маркетинг агенција Македонска 31/1,
тел. 3220-645

Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају.
На основу мишљења Републичког секретаријата
за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I
1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

1 месец 156,00 дин. 3 месеца 468,00 дин. 6 месеци 936,00 дин.
Претплата на жиро рачун број: 40801-603-2-47280,
уз обавезну назнаку: „ПОЛИТИКА“ А. Д.

ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Полугодишња/возом: 136 DEM или противвредност осталих валута. Полугодишња/авионом: I група – Европа: 191 DEM. II група – Азија – Африка: 200 DEM. III група – Америка – Аустралија: 215 DEM или противвредност осталих валута.

ПРЕТПЛАТА СЕ ВРШИ ПРЕКО:
DEUTSCHE BANK AG, Frankfurt/M, FR Germany, SWIFT: DEUTDEPF, на рачун број: 100935966200, КОМЕРЦИЈАЛНЕ БАНКЕ АД БЕОГРАД, Београд, FR YUGOSLAVIA, SWIFT: KOVBYUBG, BLZ 99900158, А У КОРИСТ „ПОЛИТИКА“ АД, Београд
Као сврха уплате ОБАВЕЗНО навести „претплата на лист“.

Копију уплате обавезно послати на адресу ПОЛИТИКА АД, 11000 Београд,
29. новембра 24/I Yugoslavia

• Уплате за ОГЛАС на горе наведени рачун, а копију уплате на факс:
++381 11 3226 353 или ++381 11 3249 293

Годишњу претплату на лист не примамо.

Интернет адреса: <http://www.politika.co.yu>
Е. пошта: politikin.zabavnik@politika.co.yu

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржај

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар по закону обавезно означавање имена издавача и уредника одговорних за садржај

РЕКЛИ

СУ

**ТЕК МЕ ЈЕ
НЕСРЕЋА
НАУЧИЛА
ДА
НЕСРЕЋНИМА
ПРУЖАМ
ПОМОЋ**

Вергилије
римски песник
(70–19. пре Христа)

**ЗАБОРАВ ЈЕ РЕЧ КОЈУ
СРЦЕ ПИШЕ СУЗАМА,
А КАТКАД ПОТПИСУЈЕ
КРВЉУ**

Мишел Монтењ
француски писац и филозоф
(1533–1592)

**УЗ ТОПЛО
ПРИЈАТЕЉСТВО
СРЕЋА
ЈЕ
БЛИСТАВИЈА,
А НЕСРЕЋА
ЛАКША**

Марко Тулије Цицерон
римски говорник и политичар
(106–43. пре н. е.)

**КО ДОПАДНЕ НЕСРЕЋЕ, БРЗО НЕСТАЈЕ
ИЗ СЕЋАЊА СВОЈЕ ОКОЛИНЕ**

Фридрих Шилер
немачки песник
(1759–1805)

**ПРИСТОЈНОСТ НАЛАЖЕ ДА ЉУДИ
И ЛАЖУ**

●
**ЛАЖ ЈЕ – ВЕРА РОБОВА И ГОСПОДАРА.
ИСТИНА ЈЕ – БОГ СЛОБОДНОГ ЧОВЕКА!**

Максим Горки
руски књижевник
(1868–1936)

**РЕЧ
ЗАБОРАВ
НАЧИЊЕНА
ЈЕ
ОД
ЈЕДНОГ
УЗДАХА
И
ЈЕДНЕ
СУЗЕ**

Андре Сеније
француски
песник
(1762–1794)

**ЈЕДНА ЉУБАВ,
ЈЕДНА МРЖЊА,
ЈЕДНА РАДОСТ,
ЈЕДАН БОЛ,
ТО ЈЕ ПЛОДНА
ЗЕМЉА ИЗ КОЈЕ
НИЧЕ ЦРНИ ЦВЕТ
ЗАБОРАВА**

Пол Верлен
француски песник
(1844–1896)

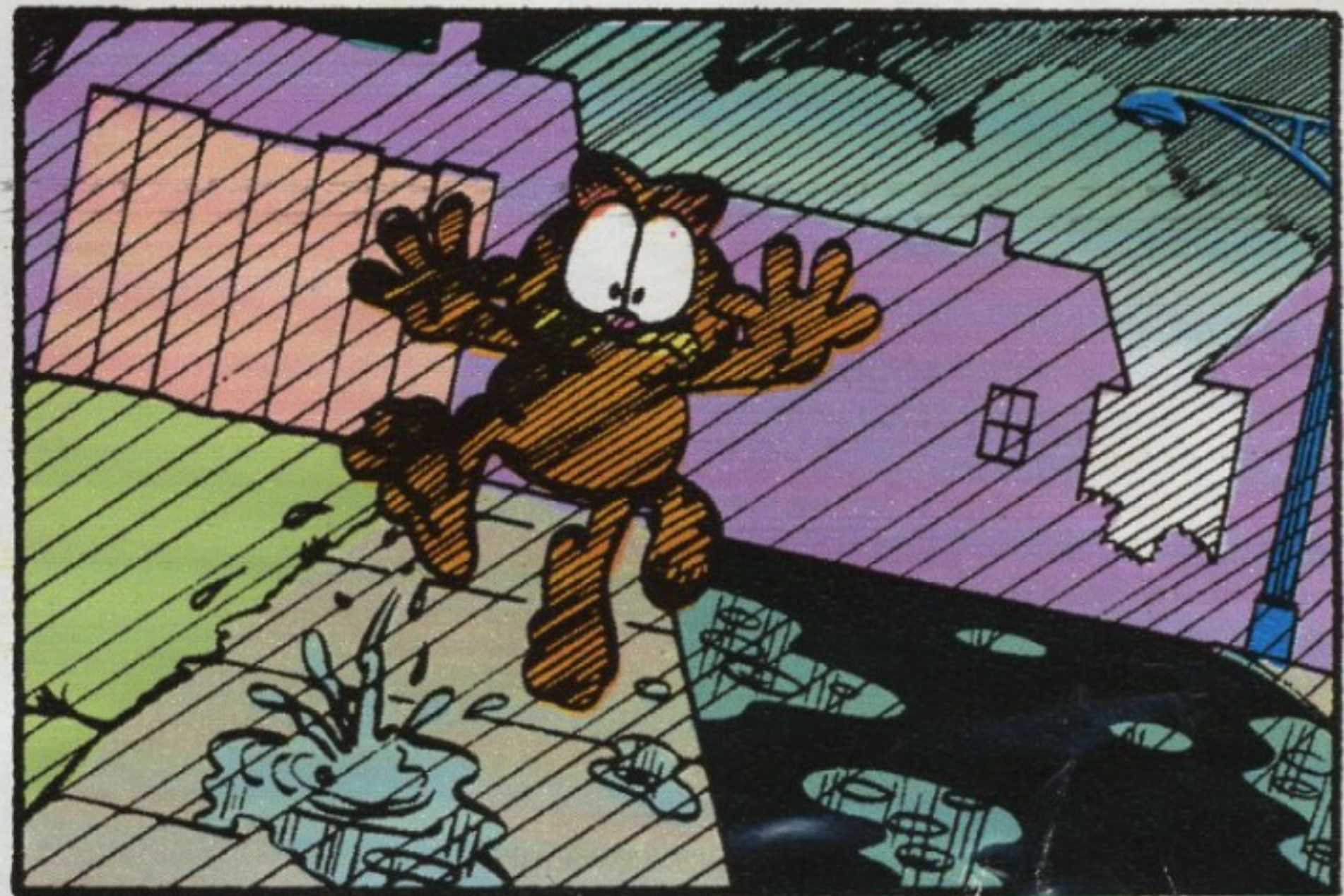
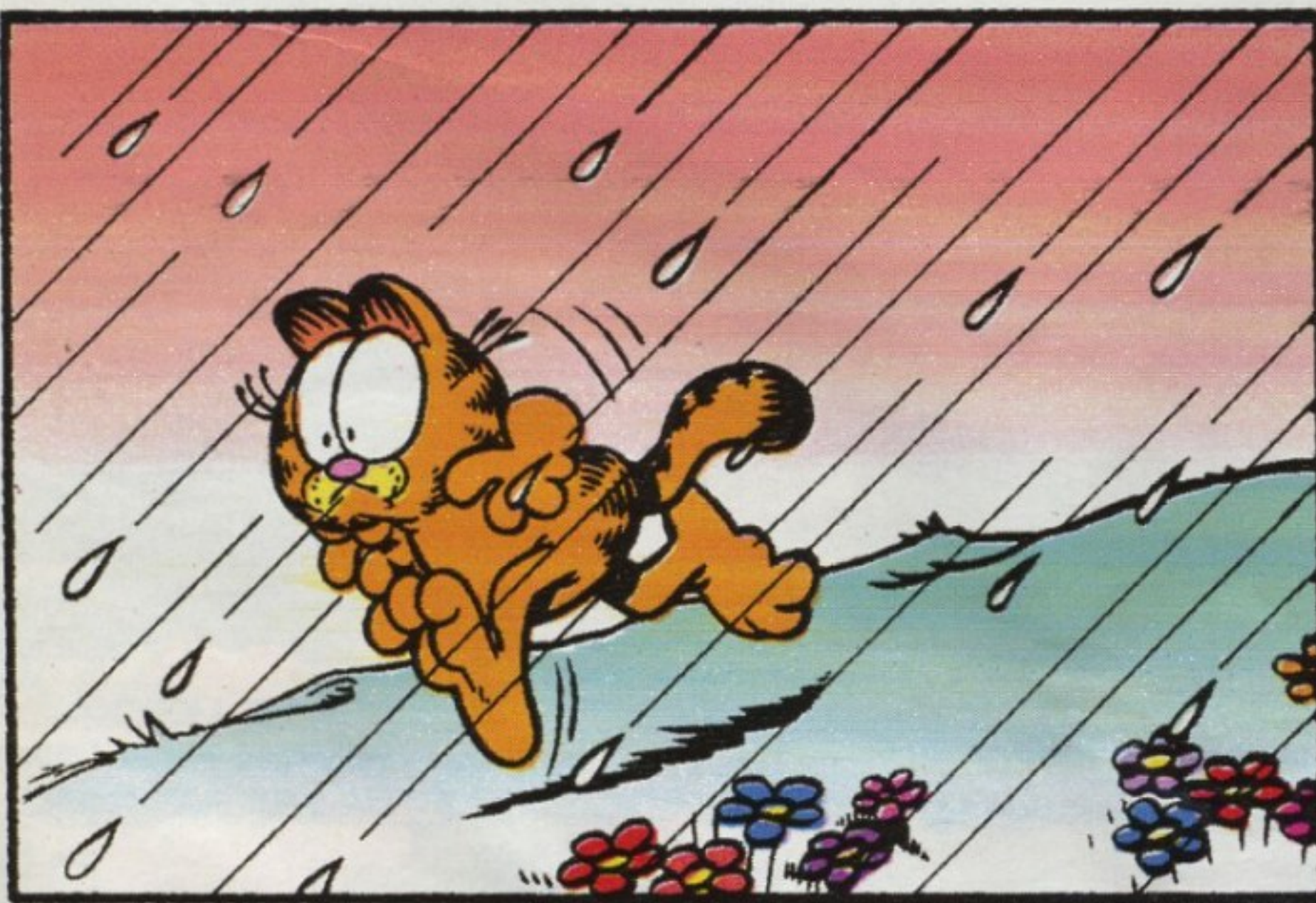
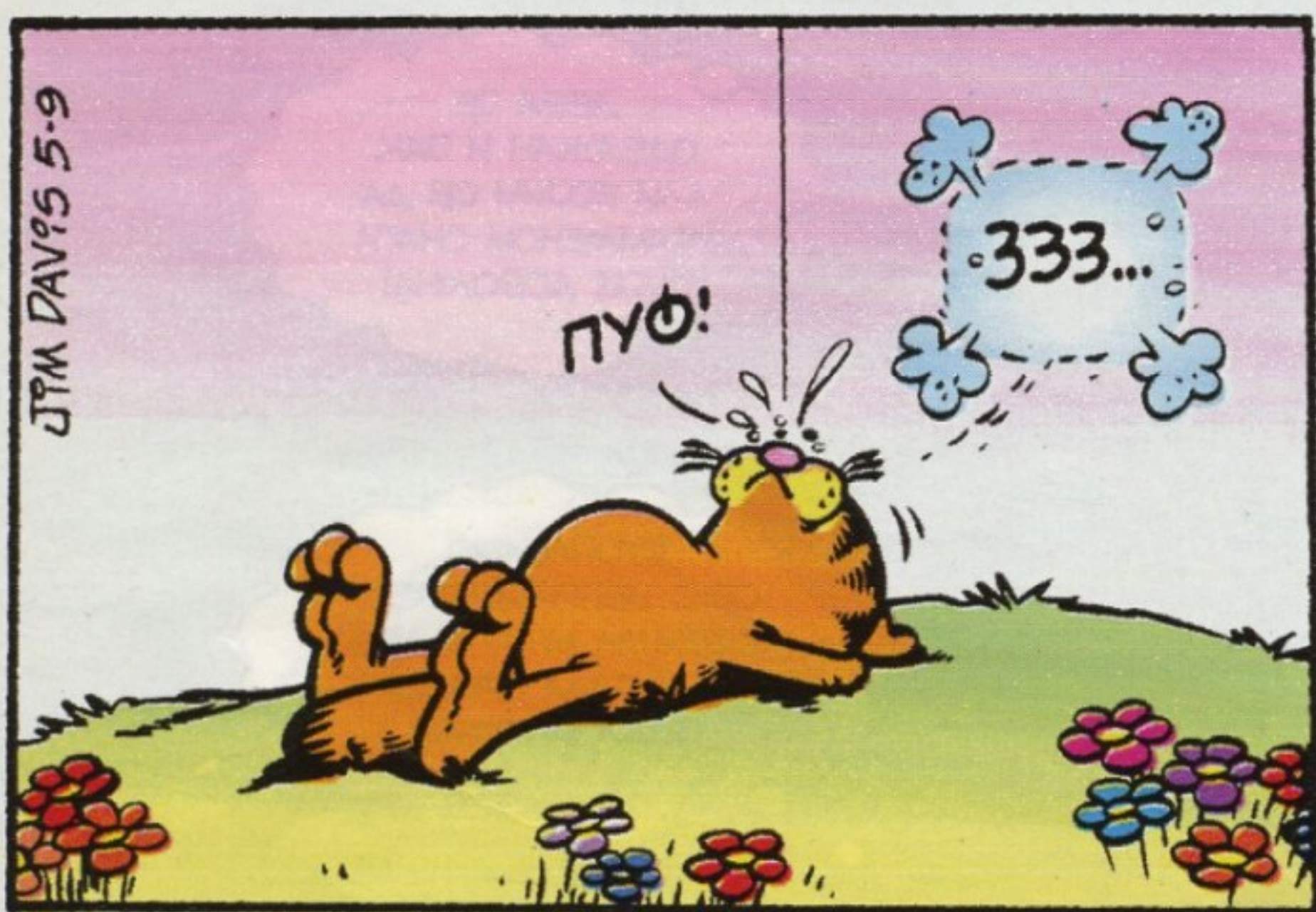

**СРЕЋА НИКАД
НЕ ТРАЈЕ ДУГО,
А НЕСРЕЋА СЕ
ЛАКШЕ ПОДНОСИ
КАД СЕ ИМА НОВАЦ
НЕГО КАД СУ
ЦЕПОВИ ПРАЗНИ**

Франсоаз Саган
француска списатељица
(рођена 1935)

BY JIM DAVIS

ГАРФИЛД GARFIELD

ОВО ЈЕ ПРИЧА О ГАЛИ,
ОНАКО КАКО ЈЕ ИСТРИЧАО
ТУРАГА НОКАМА.

„ГАЛИ СЕ ВРАТИЛА У ВОДУ,
СВОЈЕ СТАРО БОРАВИШТЕ,
КАКО БИ НАШЛА СВОЈЕ
ДРУШТВО...”

ЛЕВА ЈЕ
ОДВАЖАН И ЈАК,
АЛИ БОЈИМ СЕ ДА
УСАМЉЕНОМ СНАГА
НИЈЕ ДОВОЉНА!

СУОЧАВАМО
СЕ С НЕПРИЈАТЕЉЕМ
НА ЗЕМЉИ, МОРУ И НЕБУ.
ЧАК И САДА КАО ДА У
ВОДИ ШАПУКЕ...

 НИПРОТОТАМУС
ОВЛАШЋЕНИ УВОЗНИК И ДИСТРИБУТЕР
ПРОИЗВОДА
ДРИНЧИЋЕВА 17, БЕОГРАД
ТЕЛ. 334-4424

...ОПАСНОСТ!

А, НЕ, МОРСКА
НЕМАНИ, НИСАМ ТИ
ЈА БАШ ЛАК ПЛЕН!

НАСТАВИЋЕ СЕ